 133 136

Incipit prefacio venerabilis Bede presbiteri ad Accam episcopum. In Apocalipsin beati Johannis apostoli.

Domino in Christo desideratissimo et beatissimo Acce episcopo Beda perpetuam in domino salutem. Apocalypsis sancti Johannis in qua bella et incendia intestina ecclesie sue deus verbis figurisque revelare dignatus est: septem mihi frater Eusebi videtur esse divisa periochis. In prima post prefacionis exordium quae ad roborandam fidem fragilium domini passionem et resurrectionis gloriam enunciat: filio hominis ecclesiam cernit indutum. Cum commemoratis his que specialiter in septem Asie gesta vel gerenda sunt ecclesiis generales totius ecclesie luctus describit et palmas. Ubi quoque loco consulte subiectis doctores ecclesie videbis: et temptationes orbi universo futuras. Se et promisit cito esse venturum. Septimo et tepidam ponit Laodiciam. Filius enim hominis deus est qui putatis inveniet fidem in terra. In secunda autem periocha describit in sede dei et quatuor animalibus et viginti quatuor senioribus.

agnum videt aperire libri signati sigillis conflictus et triumphos ecclesie reserare futuros. Ubi iuxta consuetudinem libri istius usque ad sextum numerum ordinem custodit. et pretermisso septimo recapitulat. ac duabus narrationibus quasi ordinem servans septimo concludit. Nec et ipsa recapitulatio pro locis intelligenda est. Alias enim ab origine passionis. alias a medio tempore. alias de sola ipsa novissima pressura ac non multo aliis dicta recapitulat. Illud tamen firmum servat. ut a sexto recapituletur. Tercia nunc periocha. sub specie septem angelorum tuba canentium varios ecclesie describit eventus. Quarta sub figura mulieris parturientis et draconis eam persequentis eiusdem ecclesie labores et victorias agit: et bestiis militie primam dignam rependit. Ubi septem quoque angelorum dicta gerenda et facta. et si non pariter ut supra. sed mystica sollertia numerum pene ubique servat: quod et moris sit eidem Johanni in evangelio suo et epistolis nichil tepide ac breviter dicere. Quinta autem periocha per septem angelos septem plagis novissimis iram perficit. Sexta damnationem meretricis magne id est impie civitatis. Septima ornatum uxoris agni sponse scilicet Jerusalem de celo a deo descendentem ostendit.

Landes- und Stadt-Bibliothek Düsseldorf

Incipit exposicio Bede in Apocalipsim

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Receptē sunt regulis tyconii viri inter
suos eruditissimi quibus ad intelligen-
das scripturas studiosi plurimum adiuvantur
breviter commemorandas putavi. ¶
Harum prima de domino et eius corpore est.
quoniam a capite ad corpus. vel a corpore
transitur ad caput. et tamen ab una eadem
persona non receditur. Una enim persona
loquitur dicens. Sicut sponso imposuit
mihi mitram. et sicut sponsam ornavit me
ornamento. et tamen quid horum capiti. quid
corpori id est quid Christo. quid ecclesie
conveniat utique intelligendum est.
¶ Secunda est de domini corpore bipartito. vel potius
de domini corpore vero atque simulato. ut
sancto Augustino magis applari pla-
cuit. Dicit enim ecclesia. Fusca sum
et speciosa ut tabernacula cedar:
ut pellis salomonis. Non enim ait
fusca fui. et speciosa sum. Sed utrumque
se esse dixit propter communionem sacramen-
torum. et propter temporaneam commixti-
onem intra una retia piscium bonorum
et malorum. Tabernacula quippe
cedar ad ismaelem pertinent. qui
non erit heres cum filio libere.
¶ Tertia est de promissis et lege. que alio modo
de spiritu et littera. vel de gratia et man-
dato potest appellari. Sed Augustino
magis questio magis quam regula. que solutio-
nibus est questionibus adhibenda videtur. ipsa
nunc est. quam non intelligentes pela-
giani. vel condiderunt suam heresim. vel
auxerunt. ¶ Quarta est de specie et genere.
Species enim pars est. genus autem totum cuius
ea pars est. Sicut unaquaeque civitas pars
est totius universe. et unaquaeque provincia pars
est totius orbis. Quod et in notitiam
vulgi iam ipsa devenerunt. ut procul
etiam intelligant quid speciale. quid
generale in quocumque precepto speciali
sit constitutum. Sic hoc est dicit de
hominibus sicut ea que de salomone dicuntur
excedunt eius modum. et potius
ad Christum et ecclesiam cuius ille pars est
relata clarescunt. Nec species semper
exceditur. Saepe enim talia dicuntur.
que vel ei quod vel ei fortasse apertis-
sime conveniunt. Sed cum ab specie
transitur ad genus. que adhuc de
specie loqui scriptura. sibi vigilare
debet lectoris intentio. ¶ Quinta ponit
regulam. quam de temporibus nuncupat.
Potest autem ut mihi videtur etiam de
numeris appellari. Hanc tropo synec-
doche. vel legitimis numeris inge-
rit. Tropus synecdoche. a
parte totum. aut a ~~parte~~ toto partem.
Nam locutionibus meis. etiam illa
de resurrectione Christi solvitur questio. Nobis enim
nimis illa dici quod passus est nisi
per tota die accipiatur. id est adiuncta
eius nocte preterita. et nox in qua ille
ultima resurrexit in totum diem accipitur.

adventus salvatoris tribus (?) diebus
non putantur esse tres dies et tres noctes
quibus fuit in corde terre predictum fuerit.
Legimus etiam numeros quibus omnium
temporum universitas scriptura divina commendat. Sicut
septenarium vel denarium vel duo
denarium. Quibus plerumque vel universi
tas temporum vel rei alicuius perfectio designa
tur. Sicut septies in die laudem dixi tibi
Michi (?) est aliud quod semper laus eius in
ore meo. Tantundem etiam valent
et cum multiplicantur sive per dena
rium sicut lxx. et dcc. .vii. putantur
et lxx. anni Jheremie pro universo
tempore spiritualiter accipi quo est apud
alienos ecclesia. sive per seipsos.
sicut decem per decem centum. sicut vii per xii
centum quadraginta quattuor quo numero significatur
universitas sanctorum in apocalypsi
Sextam regulam tychonius recapitulationem
vocat. Sic enim videtur in scripturis
quedam quasi sequuntur in ordine temporis
vel rerum continuatione narrantur.
cum ad priora que pretermissa fuerant la
tenter narratio revocetur. Sicut in
genesi quod dicitur. isti filii noe
in tribubus et in linguis suis ab his
divise sunt insule gentium super
terram et statim. erat autem omnis
terra labii unius et sermonum eorundem.
ita dictum videtur tamquam eo tempore
quo dispersi sunt una fuerit omnibus
lingua. cum potius recapitulando late
ter adiungatur qualiter sit lingue di
verse. Septima eadem regula est de diabolo
et eius corpore. Aliquando enim in diabolum
dicitur quod non in ipsum sed in eius corpus possit
agnosci. Sic dominus beato Job eadem
hostis fraudes et iniurias exponens
inter alia dicit. Numquid multipli
cabit ad te preces. aut loquetur tibi
mollia. Non enim ipse diabolus legitur
usque primam acturus. sed corpus ipsius
quod damnatum in fine dicturum
sit. domine domine aperi nobis. Has igitur
regulas non in apocalypsi tantum quod est reve
lacio sancti iohannis apostoli quam idem
tychonius et minuit intellexit.
et veredice satis catholice disseruit.
propter ea duntaxat loca in quibus
sive per ipsum est donatistarum scis
ma defendere nisus. precessores suos
ipse a religioso principe valentiniano
videlicet ut heretici expulerat. ceterisque
eorum et plebibus dominibus et possessionibus
suis sub catholicorum manum traditis.
et sacerdotibus eorum exulibus defleret.
et martiria vocans hec in eadem gloria
apostolis fuisse perdictas. verum etiam in
omni quoque scriptura canonica. et proprie
apocalypsin eandem vigilanter pervidit quisque
vigilanter intendit. Inveniet.
Cuius quidem auctoritatem et nos in hoc opere
sensum secuti. nonnulla que cotidie (?)

possint breviandi causa omisimus. pla-
cuit quae ille utpote ut vir ingenioso-
et qui sicut de eo dicitur velut rosa
in spinis effloruit apta nec pre-
cio digna videbantur. quaecumque vel mi-
nus plene dixerat. vel minus lucide. vel
etiam caput nostri sensus attingere po-
tuimus. supplere curavimus. Placuit
et hoc in praecepto habemus. ut praedicta ta-
lenta cum usuris referamus domino.
Cuius opus meditantium in tres libellos re-
cidendum mihi gratia fuerit placuisse.
nescio quis miretur ut beatus Augustinus
ait ita libri fiunt conficitur lectoris in-
tentio. sicut labor viatoris hospitio.
miliariis [illegible] ut facilius convenientibus
inveniri videantur eadem capitulorum dis-
creta [illegible] in ipso libello
quaedam proposita breviter decrevi-
mus. et ut videbatur esse fundata spe-
cialiter [illegible] anglorum gentis terrae
[illegible] quae et dictum est
[illegible] fidei. et [illegible] latine re-
pede [illegible] [illegible] non solum
[illegible] sensus. verum sententias
quas [illegible] dispositum et apta
magis brevitate [illegible] plura
[illegible] mihi infigi. Opto in-
valeas dilectissime frater. Bedeque tui
semper memor esse digneris.

Explicit Prefacio.

Sequuntur capitula.

De ecclesiis septem et salvatoris adventu.
De bono operum prima demum accusatur.
De tribulatione Smirneorum ecclesie.
De morte secunda. et tribulatione Pergameorum.
De manna et instructione Tiatirenorum.
De instructione Sardorum.
De instructione Filadelfiorum.
De instructione Laodicensium. [illegible]
De xxiiii senioribus et vii spiritibus et iiii animalibus
De libro vii sigillis signato et leonis victoria.
De agni laude qui dignus habitus ut aperiret accepit.
De [illegible] precellencia angelorum et solucione
De solucione trium signaculorum.
De nubibus populantibus defensione.
De iracundia agni.
De vindicta suspensa pro numero signatorum
De innumerabili multitudine que mundum legitur suspexisse.
De vii sigilli solucionis effectu.
De effectu cantus tubarum trium.
De effectu cantus tubarum duarum.
De effectu vi angeli tuba canentis.
De non scribenda signanda vii tonitruorum [illegible] accepit
De libro quem Iohannes devorandum ab angelo [illegible]
De mensura templi et bello cum bestia duorum
De voce [illegible] regnum ducum in celo [illegible]
De bello mulieris et draconis.
De expulsione draconis e celo.
De mulieris masculo quem draco persequitur quod
De septa cefalo bestie et dracone.
De caractere bestie sine quo nemo [illegible] potuit.
De cantico moysi quod per singulos [illegible]
De angelis cantico et quattuor mundi suppliciis.

De beatitudine eorum qui in domino moriuntur.
De vii angelis cum vii ultimis plagis et fialis
De effusione plagarum quattuor angelorum primorum
De effusione plagarum duorum angelorum.
De fornicatione meretricis magne atque supplicio
De muliere et bestia que eam portat.
De ruina et luctu babilonie.
De velocitate interitus babilonie.
De laudibus victoris et agni cene nuptiis.
De iusto iudicio et vastatione idolatrarum.
De religatione draconis annis mille et de iudicio
De remuneratione divina ac competenti.
De agno ierusalem nova.
De commemoratione paradisi.

Incipit exposicio venerabilis Bede presbiteri in Apocalipsi beati Iohannis. Capitulum primum

Apocalipsis ihesu christi quam dedit illi deus palam facere servis suis. Fundata per apostolos ecclesia. quali vel ex(?) dilatanda vel fine perficienda esset. ad corroborandos que mundi adversa fidei predicatores oportuit revelari cuius revelacionis misterium iohannes more suo filii gloriam ad patrem referens. ihesum christum a deo percepisse testatur. Que oportet fieri cito: id est que in presenti tempore sunt ecclesie eventura. Et significavit. misteriis eandem apocalipsin dictis intexuit. ne cunctis manifestata vilesceret. Mittens per angelum suum. Angelus namque iohanni in figura christi missus est: sicut in sequentibus apparebit manifestius. Servo suo iohanni: ut per iohannem quem singulari privilegio castitatis prae ceteris amore promeruit. eadem omnibus suis palam faceret servis. Qui testimonium perhibuit verbo dei. et testimonium ihesu christi quecumque vidit. Ne de persona iohannis dubitetur: ipse est qui verbo dei eterno et eidem incarnato sicut vidit testimonium perhibuit dicens et vidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre. Beatus qui legit et qui audiunt verba prophecie huius. et cetera. Ideo doctores et auditores beati sunt. quia verbum dei servantibus tempus breve laboris. gaudia sequuntur eterna. Iohannes vii ecclesiis que sunt in asia. Per has vii ecclesias. omnem ecclesiam scribit. solet enim universitas septenario numero designari. quia vii diebus cunctum seculi tempus evolvitur. Gratia vobis et pax ab eo qui est et qui erat et qui venturus est et a vii spiritibus et cetera. Gratiam devotus optat et pacem a deo patre eterno. et a septiformi spiritu et ab ihesu christo qui in homine suscepto testimonium perhibuit patri. Filium tercio loco nominat. de quo erat plura locuturus nominat et novissime.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quia ipse sit primus et nouissimus. quasi iam
nouauerat illum in principio. dicendo qui venturus
est. ¶ Primogenitus mortuorum. et princeps
regum terre. Hoc est quod apostolus paulus ait
Videmus ihesum propter passionem mortis gloria et
honore coronatum. Et alibi [illegible] crucis
exponens dicitur. Propter quod et deus illum
illum exaltauit et donauit illi nomen quod est
super omne nomen. ¶ Et fecit nos regnum et
sacerdotes deo et patri suo. Quia rex
regum et sacerdos celestis se offerendo pro
nobis nos suo corpori adunauit: nemo
sanctorum est qui spiritualis sacerdotii officio
careat. cum sit membrum eterni sacerdotis
¶ Ecce venit cum nubibus. et videbit eum
omnis oculus. Qui iudicandus prius venit
occultus. tunc iudicaturus veniet manifestus.
Hoc ideo memorat ut ad tolerandam
passionem conformet ecclesiam. ut ab
hostibus oppressam. tunc cum ipso regnaturam.
¶ Et qui eum pupugerunt. et plangent se
super eum omnes tribus terre. In eadem illum
forma videntes venire potentem. quem
velut minimum iudicauerunt. sera se
metipsos penitentia lamentabuntur ¶ Etiam
amen. Quod certissime nouit deus venire
late futurum imponens amen. firmat
sine dubitatione venturum ¶ Ego sum a
et o initium et finis dicit dominus deus
Principium. quia nullus precedit. finis quia
nullus in regno succedit ¶ Qui est
et qui erat. et qui venturus est omnipotens ¶ Hoc

idem dixerit de patre. Deus in patre et
venit. et venturus est in filio ¶ Ego
iohannes frater vester. et particeps in tribulatione.
Personam locum tempus causam et visionis
insinuat. Quia sic ecclesia in spiritu in
diuersis reparatur. ne a carnali familia-
ritate puniretur illusa ¶ Fui in in-
sula que appellatur pathmos. propter
verbum dei et testimonium ihesu. Hystoria
nota est. Iohannem a domiciano cesare
propter euangelium in hac insula relegatum
cum tunc [illegible] secta datum est celi
penetrare. cum certa ei terrarum spacia
negabatur excedere ¶ Fui in spiritu in
die dominica. Cognomen quod spiritualis visi-
onis indicat tempus. Solet enim separa-
tionis causam sic sepe loci. vel corporis.
vel aeris. sic et temporis cognomine patri
Abraham quippe angeli meridie. sodo-
ma vespere visitant. Adam post
meridiem dominum voce deambulantis
cognouit. et salomon nocte sapien-
tie munus accepit ¶ Et audiui post
me vocem magnam. Voce primo
ammonetur. ut ad visionem [illegible]
intentus. Quod vides scribe in libro.
et mitte septem ecclesiis que sunt in asya
Ipso in quibus tunc locis fuit tota spiritualis
ecclesia designata. quia in septenario
numero omnis plenitudo consistit. Asya
enim que interpretatur eleuatio. superbam
mundi altitudinem in qua peregrinatur

ecclesia designat Et ut 24

ecclesia designat. Et ut diuini ministerii
mos est in septem ecclesiis conueniunt.
Unde et apostolus paulus septem scribit
ecclesiis. non tamen excedit quibus hic. Et
licet ista vii loca signata sint totius
[illegible] ecclesie septiformis tamen gesta
sunt in singulis spaliis que memorat quod laudat.
¶ Et uidi septem candelabra aurea.
Pulchre hic forma describitur ecclesie.
lumine amoris diuini in pectore casti
fulgore presentis. ubi hoc ipse dominus ait.
Sint lumbi uestri precincti. et lucerne
uestre ardentes. Cuius unitas continuationem
perfectionem per duas septenarii numeri
partes designat. Dum in ea singuli
iiii corporis quaternarius consistentes. diuinum
dominum suum ex toto corde. ex toto ani-
mo totaque uirtute diligunt. ¶ Et in medio
vii candelabrorum similem filio hominis.
Similem filio hominis dicit. cum morte
deuicta ascendisse in celum. Et si
cognouimus secundum carnem
sed iam non nouimus. Bene autem
in medio. Omnibus enim equaliter qui in circu-
itu eius sunt offerret munera.
Uestitum podere. Poderis que
latine tunica talaris dicitur. est
enim uestis sacerdotalis. per hunc sacerdotium
ostendit. quo se pro nobis in altari crucis
obtulit hostiam patri. ¶ Et precinctum
ad mamillas zona aurea. Ma-
millas duo testamenta dicit quibus sibi

incorporatum sibi corpus nutrit. Per zonam
in aurea. chorus sanctorum est concordi
caritate duorum testamentorum. et testamenta
(complectens) plebes seruans ut ait apostolus unitatem
spiritus in uinculo pacis. ¶ Caput autem
eius et capilli erant candidi tamquam lana
alba. et tamquam nix. Antiquitas et immor-
talitatis maiestatis in capitis candore
ostenditur. Cui proprie quae uelut
capilli adherentes. per oues ad dexteram
futuras instar lane. et propter
dealbatorum innumerabilem turbam et elec-
torum ... instar niuis
effulgent. ¶ Et oculi eius uelut
flamma ignis. Oculi domini precep-
toribus sunt. igne spirituali et fidelibus
lumine. et incredulis ardentes in-
cendium. ¶ Et pedes eius similes
aurichalco. sicut in camino ardenti.
Pedes ignitos nouissimi temporis
ecclesiam dicit. que uehementibus explo-
randa et probanda pressuris. Au-
richalcum quippe est ex multo igne
et medicamine perductum ad au-
reum colorem. Alia translatio que
dicit similes aurichalco libani. sig-
nificat in iudea cuius libanus uicinus
est ecclesiam et persecutionem precipue
nouissime. Unde et templum sepe
libanus uocatur. accipit cum dicitur.
Aperi libane portas tuas. et come-
dat ignis cedros tuas. ¶ Et uox
illius tamquam uox aquarum multarum.

vero confessoribus et predicatoribus et laudibus in
iudea tua. Sed in multis psalmis ...
¶ Et habebat in dextera sua vii stellas
In dextera christi est spiritualis ecclesia. Asti-
tit magistra regina a dextris tuis in
vestitu deaurato. Cui assistenti
ad dexteram dicit. Venite benedicti
patris mei percipite regnum. ¶ Et de ore
eius gladius utraque parte acutus exibat.
Quia de visibilibus et invisibilibus
iudicabit. [illegible] occidit scilicet peccatores in
mittere in gehennam ignis ¶ Et
facies eius sicut sol lucet in virtute sua
Qualis in monte discipulis talis post iudicium
duobus oculis sanctis apparebit. Impiis cum
in iudicio videbunt in quem pupugerunt
terror. At quod filii hominis habitus eciam
ecclesie competit. eo quod una natura ipse
fratribus est. Sortem illi sacerdotalem
et venerandam tribuens potestatem. et
ut fulgeat sicut sol in regno patris
sui ¶ Et cum vidissem eum cecidi ad
pedes eius. Ecclesia scilicet ad spiritualem per-
cipiendam visionem. Sed dum clemencia
timorem pellit quidam ¶ Ego sum
primus et novissimus. Principium omnia
creavi sicut primus. Novissimus. quia in
ipso restaurantur omnia ¶ Et habeo
claves mortis et inferni. Pro solo
magister morte resurrexit et devicit. sed
et easdem sicut dominium [illegible]
ecclesie [illegible] insufflando tribuit.

Quorum remiseritis peccata remit-
tuntur eis. et quorum retinueritis re-
tenta sunt. ¶ Scribe ergo que vidisti.
et que sunt. et que oportet fieri post hec.
Nec solum vidisti cunctis manda
varios status ecclesie labores. et ma-
los in ea cum bonis usque ad finem seculi
commixtos. Septem stelle angeli
sunt ecclesiarum septem. id est rectores
ecclesiarum. Sacerdos enim ut zacharias
ait. angelus domini exercituum est. ¶ Et
angelo ephesi ecclesie scribe. Cuius
ecclesie angelum unus nobis ... [illegible]
increpat. et primum laudat. Ephesi-
us et lapsus magnus. et voluntas
mea in ea interpretari dicitur.
2 ¶ Hec dicit qui tenet vii stellas in
dextera sua. Id est vos in manu sua
scilicet suam potestate regit et continet
¶ Qui ambulat in medio vii candela-
brorum aureorum. Qui in medio omnibus
diligentibus corda singulorum et re-
nes investigat ¶ Scio opera tua.
et laborem et pacienciam tuam et ceteri.
Video te magister bona opera legis sollerter
agentem. et diversas malorum in-
tolerabiles communiter tolerantem.
qui presidio apostolorum verba fratrum ~~dir~~
diligenter examinas. nullatenus
eis credere voluisti ¶ Et scio dilexisti
te. quod caritatem tuam primam reliquisti. et
in ... quidem ceptum deseruisti
~~[illegible]~~

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

amore. Que nisi penituerint.
licet eos premisse minime probabo.
In quibus vos primorum caritas. ydolatrie
scilicet et fornicationis doctrina. quod enim
sunt facta nicolaitarum. scilicet in sequentibus
aperit. Qui habet aurem audiat.
quid spiritus dicat ecclesiis. Que singulis
scribit. omnibus se dicit dicturum
ecclesiis. Unde in epistola ad ephesios ecclesia sola
si eam non penituerit de loco suo
movenda est. Que in pergamo cum
sedes est satane et ubi. sic et
ceterarum singularum omnium que sunt ecclesie
Vincenti dabo edere de ligno vite.
quod est in paradiso dei mei. Lignum
vite christus est. Qui in celesti pa
radiso visione. et in presenti ecclesie
corpore. sancte reficiendus datur. Et
angelo smirne ecclesie scribe. Hunc
ecclesie de toleranda persecutione suggerit.
cum et mors confirmat. Smirna enim
mirra dicitur. que mortificationis carnis
designatur. Hec dicit primus et novis
simus. qui fuit mortuus et vivit.
Qui et eos tenuit. et eos [illegible]
[illegible] confirmavit. Apta persecutione
paciendi suasio. Scio tribulationem
tuam et paupertatem. sed dives es.
Beati pauperes spiritu. quoniam ipsorum est
regnum celorum. Quod pro [illegible] fortu
natum [illegible] exposuit dicens.

Pax in Augusto regnabat quando dominus.
Qui se dicunt iudeos esse et non sunt.
Confitentur se nosse deum. factis autem
negant. Iudeus in religionibus et non
vos apostolus. Qui in abscondito iudeus
est in [illegible]. et circumcisio cordis in spiritu
non littera. Ecce missurus est diabolus ex vobis
in carcerem ut temptemini. Et
ineffabilis carcer quod deo quod credunt. adversus
quem diabolus in convertibiles sunt [illegible]
[illegible] erigeret. Et habebitis tribulationem
diebus x. Toto tempore significat in
quo decalogi precepta manent mandata. Quod
dum cum [illegible] ubi domini sequens.
carcer inde est adversarius [illegible]
paratus. Quod decem generum
persecutiones a nerone cesare usque
ad dyoclecianum significatas intel
ligunt. Esto fidelis usque ad mortem.
et dabo tibi coronam vite. Quos
diebus persecutionis accendit, usque ad
mortem fidem servare suadet. Qui
vicerit non ledetur a morte secunda.
Qui in fidelibus perduxerit usque ad
mortem carnis. mortem anime non
timebit inferni. Et angelo pergami
ecclesie scribe. Pergamus interpretatur
dividens cornua eorum. quod indicando
distinguit inter [illegible] fideliter
et nycolaytas perfidiam. ut cornua
peccatorum confringentur. et exalta

renet corona vite. ¶ Hec dicit qui habet rumpheam utraque parte acutam. Predicacionem per fratrem agere premisit. que erat victoria prima. et pena reddetur contrariis. ¶ Scio ubi habitas ubi sedes est sathane. et tenes nomen meum. et non negasti fidem meam. Pergamo quidem pacem tenebant quantum ad persecutores qui ethnici sunt. ydolatris quo ignorata non noverunt quia christiani dicentes se fide colere integre. contra hec persecutores invenere se probos quos seductores contra dei ecclesie doctores. ¶ Et in illis diebus antypas testis meus fidelis qui occisus est apud vos. Quidam antypam pergamo passum. alii dicunt nomen christi intelligi. qui ab [illegible] est mundi [illegible] in [illegible] est occidit. ¶ Edere et fornicari. Hec duo sunt principalia [illegible] carnales quibus militant. qui non dicit vere christiani et gloria in confusione ipsorum. et omne opus malum ydolatria est: et fornicacio spiritualis. ¶ Ita habes et tu tenentes doctrinam nycolaytarum. Nicolaite sunt dicti a nycolao dyacono. quem refert clemens de zelo pulcherrime uxoris in tempore ceteris apostolis exposuisse. ut quicumque vellet ea uteretur. et ob hoc infideles docuisse quod apud christum promiscua quasi fecerint concordia pervenerunt. Dicuntur autem nycolayte quorum est fabulosa et

pene gentilia de ydolis predicasse prius ut ab eis qui immolatur cibos sumere. ¶ Vincenti dabo manna absconditum. Qui in carnis illecebris hypocrisis luxus succendunt conspicit. intus dulcedinem panis invisibilis qui de celo descendit saciabitur. ¶ Et dabo illi calculum candidum. sed corpus ut baptismo [illegible] dedicatum. et incorruptionis gloria refulgens. ¶ Et in calculo nomen novum scriptum. ut filii dei nominentur et sint. ¶ Quod nemo scit nisi qui accipit. Anima quidem dicitur se nosse deum. et mandata eius non custodit. mendax est. Quod non gustat, experiencia quam suavis est deus. ¶ Et angelo thiatire ecclesie scribe. Thiatira. interpretatur in hostiam. Quod enim quilibet corpus suum hostiam viventem. ¶ Hec dicit filius dei. qui habet oculos tamquam flammam ignis. Quia sunt oculi flamma mei interius. apud dicentes. ego sum scrutans renes et corda. ¶ Et dabo unicuique vestrum secundum opera vestra. ¶ Et pedes eius similes aurichalcho. Et hoc exponit quod huius ecclesie novissima sunt opera plura prioribus. ¶ Sed habeo adversum te. quod permittis mulierem iezabel que se dicit prophetam docere. In tuo quidem opere et fide laudaris. sed in hoc corripieris. quod pseudo apostolo ipsi synagoge que se prophetam fingit indigna

invectione redarguitur [illegible] iezabel

tractione vel dargentis. Per iezabel
que fluxum sanguinis sonat quenam
significatur. Et specialiter fuisse creditur
mulier in superdicta ecclesia doctrix inordina-
ta facinora que figurate esse vocatur
iezabel propter [illegible]. cui ecclesia manifesta
comminatur ultionem ¶ Et seducere
servos meos fornicari et manducare
de ydolothitis. Ubi sub typo nominis
fornicationis et ydolatriam spiritualem doce-
bat. Per hoc quod ait ydolorum culturam
docere, que in ecclesia sub specie se dicebat.
Et ecce mitto eam in lectum. Iudicio dei
iusto agitur, ut in lecto pene iaceat
eterne, que miseros in lecto libidinis
stravit. Et filios eius interficiam
in morte. Filios quos posteritate et
opera imitatores notat. Quam morte non
momentanea corporis, sed aeterna minatur
eternam. Et scient omnes ecclesie.
quia ego sum scrutans renes et corda.
In renibus delectationes: in corde cogi-
tationes significat. Opera quoque vident et
dicta possunt esse nota hominibus. Sed quo
animo fiat et quo illa procedere cupiat,
solus ille novit qui perspicit quid quisque
cogitet, quid quemque delectet. Unde
ait consequenter fornicationes et ydolatriam
que omnia sunt maxima crimina occul-
torum dei conditor. nisi quod hic in minimis
[illegible] etiam possunt appellari delicta.

Vides nam omnes qui fornicantur abs te. Et
hoc quod hic audivit vobis apostolus. Sed de
falsis fratribus disputans ita conclusit.
Filioli mei cavete custodite vos a simulacris.
¶ Vobis autem dico ceteris qui Thyatire estis.
Dicitur impiis penas iudicium et pena
minatur. sic ad pacatos pios premiis
hortatur eternis ¶ Qui non cognoverunt
altitudines sathane. Nullo modo eis
comprobaverunt. Quod et qui operantur iniquitatem
non consentiunt. Dum licet ipsum predicent
hoc in et de lectis omnibus novit. nam
consentit operantes iniquitatem ¶ Non mittam
super vos aliud pondus. ~~tamen id quod habetis~~
tenete donec veniam. Non pa-
tiar vos temptari supra id quod potestis
sustinere. Aliter. Attendite vobis
a falsis prophetis. Quasi non ego vobis
novam mitto doctrinam. Sed quod accepistis,
precepta servate in finem. Qui vicerit
falsa et mea iussa custodierit. digna
mercede donabitur. ¶ Dabo illi pote-
statem super gentes. In hoc quod et ecclesia habet
potestatem totius corporis in capite. In quo
secundum apostolum nobis deus omnia donavit
¶ Et reget eas in virga ferrea. et tamquam
vas figuli confringentur. In inflexibili
iustitia reget invitos. ut fructum plus
afferant. Desperatos consumatores. ut
vel metu pereant. ut conterantur
in eis terrene cupiditates. et vetus

hoīb secularia negocia. quidqd de pas
tore bono ɔsuetū atq3 solitū est ¶
Et dabo illi stellā matutinā. xpc
ꝫ stella matutina. q nocte scli trāsac
ta lucē vite sctis pmittit et pandit
3 eternā ¶ Et angelo ecclie sardis
scribe. Huic angelo i. sacerdoti. nimiā
negligentiā in malis corrigendis argu
it. Quosdā tn̄ in albis ambulantes
hic collaudat. Sardis nāq3 sardius lapi
dis uēis precios⁹ ɔgruit ¶ Scio opa
tua quia nomen habes quod vivas et mortuus
es. Tibi quidē vivus ac videris.
sz nō in puris corde vigilans
iā nunc inter mortuos cōputaberis
¶ Non inuenio opa tua plena corā deo
meo. plena nō sunt corā deo opa eorum.
si nō et ceteros caritate accendit ¶ Ve
niam ad te tāquā fur. Ut in euglio
parabola sic et hic exemplo furis cuncti
vigilare premonet ¶ Sed habes pauca noīa
in sardis. qui nō inquinauerunt vestimen
ta sua. Non dico paucos sed pauca
noīa. Nam habes cum oues vocat noīati.
qui moysen novit ex noīe. et suo
rum scribit in celo noīa scorum ¶ Qui
vicerit. sic vestietur vestimentis
albis. Omnis ad illorum ptinet similitudinem.
qui holosericā baptismi inuiolatam
servavit ¶ Et angelo philadelphie
ecclie scribe. philadelphia: diligens
fratrum interpretatur. Qui vere ianua

regni aperit. et adeo diligi promittitur
¶ Hec dicit sanctus et verus. qui habet clavem
david. id est regiā potestatem quasi
ex david stirpe natus: sive qz ecclia
david/xpo est dispensatione patefacta.
¶ Qui aperit et nemo claudit. claudit
et nemo aperit. Legis divine secreta
solis xpo prestante panduntur fidelibus.
clauduntur incredulis ¶ Ecce dedi corā
te ostiū apertū. quod nemo potest claudere.
Ianua scilicet celestis quā ecclie sue
xpc aperuit. nullius umquā ui a visu
precluditur ¶ Quia modicā habes
virtutē. et servasti verbū meum. Quod
ostendit q ideo qr dona pnūciat ecclia.
quia nō suis viribus sed in virtute xpi gra
confidit. Laudabile est preceptum dei et
devotionis ecclie. q modice fidei ape
ritur ostiū sermonis dei. et q modica
virtus fide roboretur ¶ Ecce dabo de
synagoga satane. qui dicunt se
iudeos esse et non sunt. Hoc enim contigit
te promisit. quia in philadelphie tamen cre
diderunt ex synagoga iudeorum sicut
in actibus aplorum inuenimus ¶ Quoniam
servasti verbū patientie mee. et ego te
servabo ab hora temptationis que
ventura est. Qui exemplum meū in adversis
servasti tolerando. et ego te circumsepti
ab imminentibus servabo pressuris. non quidem
ut non tempteris. sed ut non vincaris
adversis. Et hec ecclia quidem ɔtestatur

qmuis hoībꝫ inopinus ee videatur

adu(er)sis. Sz tn̄ hic ipso temptac(i)o(n)is et
simulac(i)o(n)e uideo(rum) sub tpe antichristi signifi
cari: ut sic in seq(uenti)b(us) in vi sequentis
ordine. Sic et q(uo)d in v(er)o angelo nouissime
(con)ferendo designetur. in q(uo) quidam uide
ntur male decipiendi et decepturi.
Alii aut(em) hec de magno ap(osto)li monit(o)
legem spiritualis intelligendi. et eccl(es)ie
melius interpretati creduntur propterea
fortius esse uicturi. ¶ Ecce venio
cito. Tene q(uo)d habes. ut nemo ac
cipiat coronam tuam. ¶ Sz tolerando
laceseris. cito te auxiliabor. ne
forte te deficiente aliquis tue dece(n)cia(m)
accipiat mercedem. Sic enim numerum
q(uo)d apud deum firmus est reprobatorum impossibile
(con)stancia p(er)fidia breuiari. Ut in
corona alius tradetur amissa.
non uacat loca eius qui se(de)s tenebat
amisit. ¶ Qui uicerit faciam
illum columnam in templo dei mei: et
foras non egredietur amplius. Qui
adu(er)sa p(ro)pter me deuicerit. glosa
in templo eccl(es)ie nulla adu(er)sitate
timebit ulterius casurum. Hec colu(m)ne
i(d est) sancti uiri ut sustinendo eccl(es)iam
muniunt. ita eminendo decorant.
sicut ale due in foribus templi sa
lomonis. ¶ Et scribam super eum
no(men) dei mei. Ut uideli(cet) p(er) opera
ne filii dei dicimur ¶ Et no(men)
ciuitatis dei mei noue iherusalem
Unitati eccl(es)ie sociabitur q(ue) gr(ati)a celesti
in noua uita generata est. Et

meum nouum. Q(uo)d est no(men) xp(ist)ianorum sponsi
q(uo)d nouum sit filio dei q(ui) h(ab)et qui(n)t clari
tatem. antequam mundus fieret. S(ed) nouum
filio hominis qui fuit mortuus et re
surrexit. et sedet ad dexteram
dei. ¶ Et angelo laodicie eccl(es)ie
scribe. Laodicia d(icitu)r tribus amabilis
d(omi)no. sine fuerunt in comitio. Erat
enim ibi et q(uod) b(e)n(e) dicetur. incipiam te
euomere ex ore meo. et q(uod) b(e)n(e) iterum.
Ego q(uo)s amo arguo et castigo.
Ideo s(an)c(t)o ante p(ro)p(ter) illos iustus interp(re)tatur
¶ Hec dicit amen testis fidelis et
uerus. q(ui) est p(ri)ncipium creature dei
Amen. u(er)e. siue fideliter interpretatur
xp(istu)s ergo qui diuinitatis essencia
ueritas. p(er) incarnac(i)o(n)is misterium
principium creature dei factum se esse
(com)memorat. ut p(er) hoc ad tolerandas
passiones conformet eccl(es)iam.
¶ Scio opera tua q(ui)a neq(ue) frigidus
frigidus es. neq(ue) calidus. Et est
sensus. Semper in fide fecundus es
ut totum infidelis. At si ad sua
infideles esses. iam tibi spes (con)uertendi
maneret. Sed nunc non p(er) uoluntate(m)
d(omi)ni quam (con)tempsisti non facis. de
uir(tu)tibus eccl(es)ie mee gratias. Quia
dicis q(ui)a diues sum. et locupletatus
et nullius egeo. et cetera. Sola fide
(con)tentus. iustitie tu fructus d(e)dicatus

usurpas quia si nec ducebs te deside-
ras fervore caritatis consummari ad
flamma probatum derelictis omnibus
eme. atque oculos mentis non stibio fal-
lacis iactantie sed divine gratie perun-
ge collirio. Iste collirio oculos
inungere est conscientie bonis
operibus intelligere scripture sancte perve-
nire ¶ Ego quos amo arguo et
castigo. Ne refugias pati adversa.
cum hoc speciale sit iudicium amari
a deo. ¶ Emulare ergo et penitenci-
am age. Ostendit fuisse illos qui
emulandi [illegible] fuissent ¶ Ecce
sto ad ostium et pulso et cetera.
Ostium quidem cordis tui. Exhorta-
tionibus [illegible] pulso. Nam si liber-
tate [illegible] me [illegible] et considerare
dignum [illegible] ¶ Qui vicerit dabo
ei sedere mecum in throno. Consessorem
[illegible] potestatis dicitur atque iudicii.
Qui [illegible] nobis [illegible] fecit in
celestibus in Christo ¶ Sicut et ego
vici et sedi cum patre meo in throno
eius. Vincens deus in throno cum
patre sedet. quia per passionem eter-
nam per resurrectionis palmam clari-
tate [illegible] quo prius [illegible]
meruit [illegible] in singulis ecclesiis
primo dominus suam iudicialem potestatem.
deinde opera ecclesie vel laudanda vel

increpanda intimavit [illegible]
increpare. postremo [illegible] que et
in presenti et in futuro sunt intelligi utrique
sunt respondere debita. Sed nos [illegible]
indic. qui [illegible] audiat. [illegible]
dubio cordis ad mediatorem [illegible]
4 convenit ¶ Post hec vidi et
ecce ostium apertum in celo. Descriptis
ecclesie operibus que erant et que futura
erant. [illegible]
[illegible] Totum autem hoc ecclesie
[illegible] in hoc libro [illegible]
Ecce [illegible] vidi ostium apertum in celo.
Conveniens ostium celeste [illegible]
[illegible] cui celsa misteria paradisi
promittit. Vel quia ostium Christus est.
qui [illegible] natus et passus.
conscendit celum [illegible] altitudine.
et videt futura [illegible]
et sicut dicit [illegible] et [illegible]
prima quam audivi [illegible]
[illegible] Et videbis sede in
libro ¶ Et ecce sedes posita erat
in celo. et super sedem sedens.
[illegible] in celesti [illegible]
[illegible] Gregorius papa
solium dei in visione [illegible]
[illegible] Nam
[illegible]
cuncta disponit ¶ Et qui sedebat
similis erat aspectui lapidis iaspidis
et sardinis. iaspidis color aque.

sardius igne(m) significat: ubi diebus
iudicium nominis celebrari. Sicut
in magistro in diebus noe. ita erit et
adventus filii hominis. ¶ Et yris erat in
circuitu sedis. similis visioni sma
ragdine. Yris que fit sole nubes
irradiante. et post diluvium primo
propiciacionis dicitur signum est. inter
se sedis ab duobus in illustribus celestis
muneri designat. Qui in visu sma
ragdo lapidi nimie viriditatis com
paratur. Quia in viriditate immarcescibili
fide confessori perstant. eo potentius
cetera eius [illegible] pergunt ¶ Et
in circuitu sedis sedilia xxiiii. et
super thronos xxiiii seniores sedentes
Sedilia quod per societatem fidei in
una sede videat. eandem per ge
minum repetendum de patriarchis et
apostolis generatam in xxiiii sedibus
dicit. Sedentes autem per iudicia
eius in ipso dignitate. Sedebunt in
et iudicabunt omnia membra sunt
in uno et per unum caput. Per quem
poterit sed in uno sede [illegible]
[illegible] videtur. Quod et xxiiii
seniores in illo intelligi. qui perfectione
operis quam senario numero condidit clara
evangelii predicatione confirmant. Nam
quater seni xxiiii fiunt ¶ Circum
amictos vestimentis albis. et in capi
tibus eorum coronas aureas. Id est

bonis operibus indutos. presentem iudicem meorum
gaudia signa gerentes. Sepe in capite
nomine mentis solet intelligi ¶ Et de throno
procedunt fulgura et voces et tonitrua.
Hoc est quod marcus ait Illi autem profecti
predicaverunt ubique domino cooperante et
sermonem confirmante sequentibus signis.
¶ Et vii lampades ardentes ante thronum:
qui sunt vii spiritus dei. Unum spiritum dicit
septiformem. Unus est in spiritu. septifor
mitas autem perfectio est et plenitudo.
Commemoratio vero spiritus sancti. quia deinde
unda baptismi sequitur. in qua datur spiritus
percepi dicitur ¶ Et in conspectu sedis tamquam
mare vitreum. simile christallo. Propter
fidem veri baptismatis confertur [illegible]
in quo non aliud videtur exterius quam quod gestat
intus. Christallo quod quod de
aqua in glaciem et lapidem preciosum
efficitur. baptismi gratia figuratur.
¶ Et in medio sedis et in circuitu sedis
iiii animalia plena oculis ante et retro.
Quattuor [illegible] dei quod est ecclesie
[illegible] lumine evangelii de preteritis
et futuris semper replet ¶ Et animal primum
simile leoni et cetera. Hec animalia multi
farie interpretantur. Nobis autem augustinus
in ordine libri [illegible]. matheum in
leone dicit intelligi. qui regie dignitatis
christi [illegible] narrat. quia vicit leo
de tribu iuda. Iacob in leonis iuda.
Et in quo ut rex a rege timetur. a

magis adoratur. ubi etiam rex cum fratribus
racidem ponit. rex imperans filio fecit.
et ad ultimum rex segregat oves ab he-
dis. Vitulum in vitulo. quia hostia mag-
na fuit in lege. Cuius non solum principaliter
circa templum et sacrificia diversatur.
Sed et ita concluditur. Et erant semper in templo
laudantes et benedicentes deum. Facies
autem hominis matheum significat. qui nichil
de regali vel sacerdotali dignitate potentia
locutus. tantum hominis vel gesta simpliciter
narrat. Aquila autem iohannes est. qui
nativitatem dei velut ortum solem
perspicaciter aspexit. Animalia autem iiii
evangelistas. iiii totum significat etiam.
Cuius fortitudo in leone. intimatur in
vitulo. humilitas in homine. sublimitas
in aquila volante miratur. Singula
eorum habebant alas senas. perfectione
sue doctrine etiam ad alta sublevata
Senarius numerus ideo perfectus dicitur
quia primus suis partibus impletur. Unum
quippe quod est sexta senarii pars. et duo
quod est tertia. et iii quod est dimidium
eundem senarium faciunt. Aliter.
Ale sene iiii animalium que sunt xxiiii
totidem veteris testamenti libros insi-
nuant. quibus evangelistarum et fulcitur
auctoritas. et veritas comprobatur.
Et in circuitu et intus plena sunt
oculis. Vera ecclesia et coram deo et co-
ram hominibus se vigilanter attendit

Cuius interiores oculos aspexe-
rat psalmista. cum diceret
Omnis gloria eius filie regum
ab intus. Exteriores vero eius eodem modo
subdidit. In fimbriis aureis circum-
amicta varietate. Aliter. Hanc
litteram attendas sine allegoria
quibus. Luce semper in evangelio et epistolis. Alia
tropologice sic est. plena oculis ante se
et retro. Quia super evangelium et
enigmata intendat legis. et nunc
gratie mundo fulgor infunditur. Et
requiem non habebant die ac nocte
dicentia. sanctus. sanctus. sanctus. dominus deus
omnipotens. Vera animalia cunctis tempore soli deo
dominationem divinitatis et potenciam
et eternitatem patris confirmant.
manente intellectualis creature perpetua
in celestibus laude. Procidebant
xxiiii seniores ante sedentem in
throno et adorabant viventem in secula
seculorum. Animalibus respondentibus laude
quod est evangelistis predicantibus dispen-
satorem. omnis ecclesia que in prepositis
constat et plebibus. hoc est geminatus
duodenarius numerus significat. Statim
cadentes in faciem adorat viventem
in secula seculorum. Et mittebant co-
ronas suas ante thronum. Quod videlicet
assignitates. quandoque intus. quas
habebant dignitatis. quippe quia ex nichilo
cuncta acceperit venerat. Et vidi in dextera

sedentis sup(er) thronu(m) libru(m) sc(r)iptu(m) intus et
foris. Hec visio mi(ni)steria nob(is) (christ)i sa(lu)
tiferi p(er) i(n)carnac(i)o(n)e(m) d(omi)ni patefacta de
monstrat. Quia (christ)iani(?) ciuitatis co(n)tinet vetus
testam(en)tu(m) (christ)i co(n)tinet. et nouu(m) co(n)tin(et)
i(n) i(n)t(er)ius. Signatu(m) sigill(is) septem
id est v(e)l o(mn)i(um) latebrar(um) misterior(um)
plenitudi(n)e tectu(m). v(e)l sp(irit)us septi
formis disposic(i)o(n)e conscriptu(m). Et
vidi angelu(m) forte(m) p(re)dicante(m)
voce magna. Quis e(st) dign(us) ap(er)ire
libru(m). P(re)dicat(ur) legis co(n)tinuat(ur). multi
p(ro)ph(et)e et iusti cupieru(n)t vid(er)e que
ap(osto)li viderunt. Et de hac salute
ut petrus ait. quesierunt atq(ue) scru
tati sunt p(ro)ph(et)e. Hic e(st) liber q(ui)
in p(ro)phecia et sancti(?) l(itte)ris et ~~mi~~
nescienti(?) miserabil(is) est. Quia
tu(n)c(?) ad ille(?) in p(re)dicat(ur) ap(osto)lo.
In die illa audient surdi v(er)ba libri
De q(uo) et ezechiel. Et vidi m(anu)s et
et ecce manus missa ad me in
q(u)a erat liber i(n)uolutus. et expa(n)dit
illu(m) corain(?) ~~an~~ me q(ui) erat sc(r)iptus intus et
foris. Ubi et h(oc) (christ)i(?) cell(is) tacuit.
quid videl(icet) in lib(r)o sc(r)iptu(m) esset. ad
in(?)post dicens. Et sc(r)ipta erat in
eo lamentac(i)o(n)es et carme(n) et ve.
Lucta(?) in seni(?) veti(?) nauq(ue)(?) tes
tam(en)ti p(ro)in(de) ... agendam.
regnu(m) celeste querendo. et flet(us)
infernales p(ro)monet esse fugiendos.

Et nemo poterat in celo neq(ue) in terra neq(ue)
subtus terram ap(er)ire lib(rum). Nec angel(us)
neq(ue) ull(us) i(n) corp(or)e et ia(m) carnis vinculo
absolut(us). misteria diuine legis reuela
re vel i(n)uestigare potuerunt. Neq(ue)
respicere illu(m). id est exemplari splen
dore gr(ati)e nouu(m) testam(en)tu(m). sic(ut) filij isr(ae)l
in faciem latoris veteris testamenti
nouu(m) co(n)tuentes. aspic(er)e no(n) poterant.
Et ego flebam multu(m). Comune
gaudium(?) miseriam agnoscens. dolunt.
Et vnus de senioribus dixit m(ichi). Ne
fleueris. Ecce vicit leo de tribu iuda
Flere p(ro)hibe(t). q(uia) iam tu(n)c impletu(m)
erat in (christ)o passione q(uo)d latebat diu
misterium cu(m) illo moriente sup(er)ius
velum templi scissum est. Cui dicit(ur)
catulus leonis iuda ad p(re)dam fili
mi ascendisti et cet(era). Hec et desc(ri)b(i)t
quid et ubi vicit leo de tribu iuda.
Et vidi et ecce in medio throni. et
iiij et animalium. et in medio seniorum
agnum stantem tamq(uam) occisum. Idem
d(omi)n(u)s q(ui) agnus e(st) moriendo moriendo(?).
leo q(uia) fortis est morte(m) fortiter
vincendo. Et post(?) agnus
eciam dicit. q(uia) in (christ)o accepit
o(mn)em potestatem. Habentem cornua
vij et oculos vij. ~~Septem~~ Spiritus s(an)c(t)i
(christ)o septiformis sp(iritus) eminenciam
muneris cornibus. sp(iritus) illuminacionem
gr(ati)e exp(ri)mit(ur) oculis. Et venit et

accepit de dextera sedentis in throno
liber. Librum de dextera dei dispensationis
incarnationis a patre et a seipso secundum
quod deus est dispensatam accepisse filius
hominis dicitur. qui simul cum spiritu sancto in
throno regnant. Corporibus in quantum in qua
humanitate agnus. ipse in divinitate dextera
patris est. Et cum aperuisset librum
iiii animalia et xxiiii seniores ceci
derunt coram agno. habentes singuli
cytharas et fialas aureas. Cum
passione sua quibus veteris testamenti
promissa in se probavit impleri.
celitus gratias referentes se quoque passionibus
offerunt. ut iuxta apostolum compleant ea
que desunt passionum christi in carne
sua. Cytharis enim ubi ligno corde
tenduntur. corpora mori parata.
fialis vero corda latitudine cari
tatis patula designantur. Et canta
bant canticum novum dicentes. Dignus
es domine accipere librum. et aperire signa
cula eius. Canticum novi testamenti
que in christo sunt completa celebrant. illa
ipsa eius dispensationes laudibus prose
quentes. que soli fatentur christo competere.
Et redemisti nos deo in sanguine
tuo ex omni tribu et lingua. et
populo et natione. Hic amplius
declaratur animalia et seniores ecclesiam
esse. que christi sanguine est redempta. et
congregata de gentibus. Ostendit etiam

in quo celo sunt. dicendo et regnabimus
super terram. Et vidi et audivi vocem
angelorum multorum in circuitu throni.
et animalium et seniorum. Innumera
multa populorum ad ecclesiam confluentium
dominum laudat. cui data est omnis potestas
in celo et in terra. Cum filii dei
dicti sunt homines. cur non et angeli
Licet et celestis quoque militia nos decipi
enim non congratulando possit ista
continere. Dicit et prius quoque
prius exposuit subiungens. Vox
quoque angelorum est in laude conditoris.
ipsa admiratio divine contemplationis.
Et iiii animalia dicebant Amen.
Et xxiiii seniores ceciderunt
in facies suas. et adoraverunt
populis in ecclesia dum laude proponuntur.
doctores idem confirmant. et complexa
6 gratia dominum simul adorant. Et
vidi quod aperuisset agnus unum de vii
signaculis. Cum signa primo solvuntur
deinde liber aperitur. certa enim
prophetaverunt conversationum ordine
domini in partibus et resurgentibus fine
re esse legis docuit. ascendens
autem in celum misso spiritu sanctorum
archanum nunc firmavit ecclesiam
Cum ergo librum aperit. et nunc
eius signacula solvit. In primo
igitur sigillo decus ecclesie primitive
in septibus tribus triforme aera

ea bellum. In quinto gloriam sub
quo bello triumphatorio. In vi illa
que tempore ventura sunt amen per. Et pau
lulum superioribus se contemplatus. In
viimo eternitatem tranquillam quietis eterne.
¶ Et audivi unum de iiii animalibus
dicentibus veni et vide. Probos qui
gloriam ecclesie cernere. magnus evangelis
vocabulis amonens. ¶ Et ecce equus
albus. et qui sedebat super illud habebat
arcum. et data est ei corona. et exivit
vincens ut vinceret. Ecclesie que super
nine gratia dealbata est dominus presidet.
et spiritualibus doctrine contra impios ar
ma ferens victor in suis corona
perpet. De quo dicitur. Accepit dona in
hominibus: in quibus coronam celo possidebat. a
saeculo predicabat ¶ Audivi 2m animal
dicentibus veni et vide. Contrarium
equitatum sollerter attendere iubet.
ut sciat de prosperis ecclesie gaudium
sic de adversis cautelam contra prospera
sumat. ¶ Et exivit alius equus rufus.
Contra victricem vincentemque ecclesiam
exivit equus rufus. id est populus suus
cum sessore suo dyabolo sanguine
lentus. Quem legerimus apud Za
chariam equum domini roseum. sed ille suo
sanguine roseus. hic alieno ¶ Et
qui sedebat super eum. datum est ei ut
sumeret pacem de terra. scilicet sua. Et
etiam vis eternam pacem quam sibi

relinquit accepit ¶ Et datus est illi gladius
magnus: sive in eos quos persecutores fecit.
sive quos mites fecit. De quo ad beatum Iob
dicitur. Qui fecit eum applicavit gladium
eius. Id est vel ne tantum probos temptet
quantum impius velit. vel quod sue rabiei
in se ipsum contraria videat ¶ Et ecce
equus niger. et qui sedebat super eum habebat
stateram in manu sua. Et audivi
tamquam vocem in medio iiii animalium. Equus
niger. falsorum caterva fratrum est. qui
stateram recte professionis habent. sed socios
ledunt per opera tenebrarum. Quam in medio
animalium dicitur non lesuros. ostenditur
illum esse qui ledit. De quo et supra recte
est. Dicit apostolus. Foris pugne intus
timores ¶ Bilibris tritici denario.
et tres bilibres ordei denario. et vinum
et oleum ne leseris. Cave inquit
ne exemplo pessimo fratrem tuum scan
dalizes. pro quo Christus mortuus est. et cuius
sanguinis consummatis portat stigma.
quia sive perfecti meriti. sive exiguum
minimum quisque in ecclesia. fide tamen sancte
trinitatis imbuti. omnes eodem precioso
precio sanguine domini sunt redempti. Per
tritico bilibri et non simplici libra
fidei vel quibus precio comprantur. quia utique
in tradice gemine constat caritatis.
¶ Et ecce equus pallidus. et qui sedebat
desuper nomen illi mors. et infernus seque
batur eum. Hereticos qui se catholicos

palliat mortem et habitatione dignum pro
ditorem passe rapiunt eorum. Diabolus
enim et minister eius metonomice mors
et infernus dicti sunt. eo quod multi eorum
mortis et infernorum sunt. Potest
et simpliciter accipi. quod hic spiritualiter
mortuos. ibi pena sequatur eterna.
¶ Et data est illi potestas super quattuor partes
terre. Ecce arrius bestia de allexan
dria nascens. et gallicum usque pervenit
occeanum non fame tantum ubi dei. sed
et gladio corporali bestialiter pios insequens.
Alia editio. iiii partem terre protulit.
per tres equos mali diabolo rectore sedentes.
contra quartum ecclesie calcaverat equi
tatum. ¶ Vidi sub altare animas interfecto
rum propter verbum dei. Quem ecclesiam dixerat
in passioni multipliciter afflictam. dicit
et gloriam animas post corporum penam
vidit ideo quod eas sub altari. id est
in secretario laudibus eterne. Ara enim
aurea et intus posita et prope dominicum
corporis arca. ut non ut exterior car
nem et sanguinem. sed sola offert
domino tymiamata laudibus. Et qui nunc
quibus corpora sua hostiam viventem.
tunc dissumptis carnis onere illi
sacrificat hostiam laudis. Potest
autem et hyperbaton esse. ut non sub ara
vidit. sed sub ara occisos. id est sub
testificatione vobis verbum. sicut de ma
chabeis dictum est. sub testamento
dei ceciderunt. ¶ Et clamabant
voce magna dicentes. Magnus animarum
clamor magnum est desiderium earum
quod deum facere velle noverunt. Per hoc
factum est eas credere quod dei nutum quod super
congerendo eorum desideria eo eas pen
dent voluntate. ¶ Usquequo domine sanctus
et verus non iudicas et vindicas
sanguinem nostrum de hiis qui habitant
in terra. Pro quo odio inimicorum sed
aborum hoc solo rogaverant orant.
sed amore equitatis quod ipse iudex ut
ipse positis edocet. dicam videlicet
quod peccati regnum destruatur. et resur
rectione [illegible] corporum advenire
properantur. Pro et nos in patris cum
quod inimicos orare iubemur. dicimus hic
domino orantes. Adveniat regnum tuum.
¶ Et date sunt illis singule stole
albe. Singulas modo stolas habent
anime scilicet de sua beata immortalitate
gaudentes. Resurgentibus autem
corporibus modo geminam in terra sua
duplicia possidebunt. ¶ Et dictum
est illis ut requiescerent tempus adhuc
modicum. donec impleantur conservi
eorum et fratres eorum. Pro desiderium
resurrectionis abnuitur. sed eo colligen
dorum fratrum augmento differtur.
Pro et ipsa animarum letitia per stolis
albis figurari. cum domino revelare
didicerint et impios in fine
dampnandos. et usque ad finem seculi
multos suos modo pro virium esse

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

sacerdotes: atque interna caritate pro
fessi maluerint hac consolatione carere pro
supplendo fratrum numero quam sua
gaudia differri. ¶ Et vidi cum ape
ruisset sigillum sextum. et ecce terremotus
factus est magnus. Sexto sigillo pa
tefacto. novissima persecutio minatur.
Et sicut domino sexta feria crucifixo.
mundum tenebris et pavore terruit visum
est. ¶ Et sol factus est niger tamquam saccus cilicinus.
opus vel opera patrum vel doctorum spiritualium
obscurata. vel a defensione sit
velata. cum magistri doctores in sermonibus
duris grassari senciuntur ¶ Et luna
tota facta est sicut sanguis. Ecclesia
solito amplius pro christo sanguinem fundet.
Tota autem dicitur quia in toto orbe erit
novissimus terremotus. antea vero
sicut semper per loca. ¶ Et stelle ce
ciderunt super terram sicut ficus mittit
grossos suos cum a vento magno mo
vetur. Qui velut stelle in ecclesia specie
fulgent. vento novissime persecutionis
impulsi terrenum fuisse probabuntur. Qui
bus opera grossis immaturis videlicet et inuti
libus et caducis fici ficulnee comparantur.
¶ Et celum recessit sicut liber involutus.
Sicut liber involutus misteria quidem intus
sed foris nil apparentia continet. sic et tunc
ecclesia suis tunc tempora persecutionis
discretis intimus recedet. ut ab extra
neis abdita non videatur ¶ Et omnis
mons et insule de locis suis mote sunt.

Diversa pro qualitate officiorum vel merito
meditantes ecclesie membra. nullum ab hoc
turbine penitus alienum. Qui motum dissiliens
in bonis scilicet fugiendo persecutores in malis
vero cedendo sequendo ¶ Et reges terre
et principes et tribuni. Reges: potentes
homines accipimus. Quos enim in gradu et or
dine vult intelligi. Ceteros qui tunc
quos preter omnem persecutione. ¶ Abscon
derunt se in speluncis et petris montium.
et dicunt petris et montibus cadite super
nos. Quia infirmiores quique tunc per cel
sorum in ecclesia roborari exemplis. auxilio
muniri. preceptis monitis et precibus querunt
obumbrari. quasi ipsos super se montes pro
affectu compassionis cadere deprecantur.
orantes in quorum cordibus petra refugium
herinaciis ¶ Et abscondite nos a facie
sedentis super thronum. et ab ira agni. Ut nos
scilicet in operibus. si in fide stabiles non
sumus inveniat. pietatis viribus sed desinit
cessum et dei miseratione stetimus ¶ Et
quis poterit stare. Ille utique qui non
vigilans. stare in fide. mirabiliter agere
procuravit. Et si hunc terremotum
iuxta litteram ad ipsum diem iudicii
referas. non est mirum si reges terre
et principes sed pariter omnes
pavidi in fugam vertent. sicut divitem
purpuratum. et pauperem lazarum cum
terris legimus ¶ Post hec vidi quattuor an
gelos stantes super quattuor angulos terre.
Sunt quattuor regna principalia. assiriorum

stellis et pressuris grecorum et romanorum.
Sicut enim in superioribus sigillis per eius for-
mas ecclesie completas triumphantium gaudia vi-
dit audivit: sic etiam nunc regnum quod victo-
ria sequitur predictum mundi cognoscere
quod cristi et ecclesie iam eo asserunt probatu-
rus est exemplis. Gradus enim cause
grandioribus non est quod innectitur argumen-
tis. ¶ Tenentes quattuor ventos terre ne fla-
rent super terram neque super mare neque in ul-
lam arborem. Duo quidem demones potestatum
omnia prosternentes mulier pro libitu suo in-
spirare sinebant. In tribus diversitas
pauciarum. In mari insulare. In arboribus:
diversa hodie qualitas et spatio designatur.
Aliter Rex sive angelus impetus eorum im-
intelligendi sunt venti: iuxta Daniel
prophetiam dicentis. Ecce quattuor venti celi pug-
nabant in mari magno: et quattuor be-
stie ascendebant de mari. ¶ Et vidi al-
terum angelum ascendentem ab ortu solis
habentem signum dei vivi. Deus in-
carnatus qui est magni consilii angelus
patris stelis voluntatis nuncius. Visita-
vit nos oriens ex alto: vexilla crucis
que suorum frontes signaturus afferens.
¶ Et clamavit voce magna quattuor
angelis. Vox domini magna pertractus est
sublimis: penitentiam agite appropinqua-
bit enim regnum celorum. ¶ Nolite noce-
re terre et mari neque arboribus. Christus dominus
passus est non solum hostes adversarii
et mundum principatus contritum est impe-
rium sicut et omnis terminus et statua
quam lapis de monte comminuit legimus.
¶ Quoadusque signemus servos dei nostri in
frontibus eorum. Ad hoc gentium contractum
est imperium: ut signo fidei tinc-
ti restiterant facies stare libere nota-
rent. Ita et ipse tunc figit. Dila-
tatio ubique dominum significat regnum
sicut vetus distichon comprobat. Eius
versus iste

pure distinctis quadratum partibus orbe:
ut signum fidei vincta tenere probes.
Nec enim frustra in fronte pontificis
nomen domini tetragrammaton scribebatur
nisi quia hoc signum in fronte fidelium
de quo in psalmo pro torcularibus canitur.
Domine dominus noster quam admirabile est nomen
tuum in universa terra et cetera usque dum
ait ut destruas inimicum et defenso-
rem. ¶ Et audivi numerum signato-
rum centum quadraginta quattuor milia signati:
ex omni tribu filiorum israel. Hoc nu-
mero finito: innumerabilis significatur
totius ecclesie multitudo, que de patriarchis
vel prosapia carnis vel fidei est innata
nam proferunt. Sic enim dicit vos ergo
qui estis semen abrahe estis. Ad augmentum
autem perfectionis plenitudinis et ipsa duodecim
duodenis multiplicando et ad summam
millenarium perduci qui est denarius nu-
merus quadratus solidus significans
stabilem ecclesie vitam. Propterea quippe
duodenario numero sepius ecclesia
figuratur quem per orbem quadratum in
fide consistit sancte trinitatis. Ter enim
quater in decies dependunt faciunt. Deni-
que et apostoli eandem in mundo fidem
predicaturi duodecim sunt electi: nume-
ro scilicet misterium operis sui figurantes.
¶ Ex tribu iuda duodecim milia
signati. Et cetera. Commendat et a iuda
designat eo quod ex tribu orta est domus nostra.
Et dan pretermisit. Eo quod dicitur antichristus
ex nasciturus sicut scriptum est: fiat
dan coluber in via cerastes in semita
mordens ungulas equi ut cadat
ascensor eius: quod non ordine enumerando
generationum. Sed iuxta interpretationem nominum
virtutes ecclesie decrevit exponere.
Nam a confessione et laude presenti.
ad dexteram vite festinat eterne.
Hoc enim iuda nomen. Qui primus
et beniamin qui ultimus patrum

sonat. Primus ergo iudas qui confes-
sionis (super) laudacionis interpretatur ponitur.
quia ad inicia confessionis culmen
bonorum operum nullus apprehendit.
Et nisi per confessionem vindicemus acti-
bus malis: non conformamur virtuti.
¶ Secundus ruben qui interpretatur vi-
dens filium. In filiis opera designari
psalmista testatur qui de beato viro lo-
quens inter cetera dicit filii tui
sicut novelle olivarum. Et infra
Et videas filios filiorum tuorum. Non
enim secundum litteram dumtaxat ipsi qui genue-
rit filios nepotes quoque suscepturus
beatus erit non pater sed bigamus fidelis
ponitur merces competit. sed filiis
opera et filiis vero filiorum fructus operum
id est mercedem designat eternam.
Post iudam vero ruben: id est post exor-
dia divine confessionis et laudis
perfectio sequitur actionis. Et quia per
multas tribulaciones oportet nos intra-
re in regnum dei. Post ruben: sequi-
tur gad. qui temptacio vel accinctus
interpretatur. post inchoacionem enim boni
operis maioribus nos et forcioribus tempta-
cionibus probari. atque ad bella genera-
ra succingi: ut fidei illius forti-
tudo probetur. Dicit salomon. Fi-
li accedens ad servitutem dei: sta
in iusticia et timore et prepara animam
tuam ad temptacionem. Itemque psalmista
Precinxisti me inquit virtute ad
bellum. Et quam beatificamus eos qui
sustinuerunt sufferencia. ideo post
gad. aser id est beatus ponitur: congruo
satis ordine. Beatus enim vir qui
suffert temptacionem: quia cum probatus
fuerit accipiet coronam vite.
Quia vero huius beatitudinis sedes

promissione securi non angustiatur. Et spe
gaudentes. in tribulacione pacientes. unde psal-
mographo decantat. in tribulacione dilatasti
me. et item. viam mandatorum tuorum cucur-
ri. cum dilatares cor meum: unde mater
beati samuelis exultatoris ait. dilatatum
est os meum super inimicos meos. quia leta-
ta sum in salutari meo tuo: Postea neptal-
lim succedit quod latitudo. Et post hunc
manasses sequitur: qui interpretatur oblivio
vel necessitas. Cum enim nostri pectoris mo-
nentes ut temptacionum preteritarum angoribus
dati. ea que retro sunt obliti. secundum apostolum
in ea que ante sunt extendamur. ut cum eius
curam non dederimus. sola necessitate
in adversis astricti faciamus. De
quo psalmista meliora suspirans orabat
De necessitatibus meis eripe me. Sunt
suppositum symeon id est audivit tristiciam
vel nomine habitaculi. ut enim huius
vocabuli vocabulum evidencius indicaret et quid
habendum et quod sit salubriter expectandum.
Illis enim habitaculi celestis gaudium da-
bitur: quorum hic adinvenc fructuosa peni-
tencia precessit. Quibus et dicit: Tris-
ticia vestra vertetur in gaudium. Premium de-
bitum submittit: ideo additur levi id est intel-
ligimus sive eos qui temporalibus eterna mer-
cantur. sicut salomon dicit redemptio
anime viri proprie divicie. sive illos qui
dei sequendo consilium percipiunt in hoc seculo
centuplum cum tribulacionibus in futuro autem
seculo vitam eternam. Et hinc et quod scriptum
est quoniam qui addit scienciam addit
et laborem. Ideo et sancto iob ad hoc tribula-
cionum acerbitas addebatur. ut probato
priorum meritis amplior redderetur.
Unde non inmerito ysachar ei ordine
succedit qui interpretatur est merces
que sicut dicit apostolus non sunt condigne
passiones huius temporis ad futuram gloriam
que revelabitur in nobis. Fructuosius

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ipse pugnat ubi merces sua speratur.
Aser autem in habitaculo fortitudinis
dei capitur. et perficit quod dicit zabulon
quia virtus in infirmitate perficitur. ut cor-
pus quod ab divinis putatur infirmum. per eam
materiam eius quam inferius intuetur interi-
tum deo confortante experiatur. duorum
augmento succedente felici quod notabilia
ioseph indicat. geminarum videlicet dei
dona designans. sive de talentorum
dupla redditione usuras quomodo spiri-
tualis intelligas. sive in fide quam votiva
fidelium religione redemptori deo reddere
accipias. Atque ut hos omnes quos et
ordo et interpretatio nominum hic significa-
tive positos indicat. in futuro iudi-
cio ad dexteram christi regis eterni futu-
ros intelligas. beniamin ut superius
postremo loco supponit. id est filius dextere.
tamquam ipse sit finis ordinis cum novis-
sima divina morte destructa. felicitas
hereditatis eterne donabitur electis: sive
omnis fidelium filius dextere [illegible]
dicatur. sive omnis ecclesie cetus de quo cani-
tur adstitit regina a dextris tuis
in vestitu deaurato circumamicta varie-
tate. Ex singulis ergo tribubus duodecim
sunt milia signati: quia de conflictibus sin-
gulis fidelium virtutibus [illegible]
quorum [illegible] est patrum semper fide robo-
rent atque informent exemplis.
Duodenario enim numero apostolorum
aut patriarcharum summa sepe doctorum
sepe totius ecclesie forma designata esse
sumendum est. Sive enim confessione [illegible]
quam domino laudatur. sive de ruben [illegible]
[illegible]. sive de gad temptationum
exercitio fortis. sive in aser [illegible]
victoria felicis. sive de neptalim lar-
gis misericordie operibus dilatati. sive
de manasse posteriorum obliti. sive de sy-
meon quasi tristes adhuc de convalle

lacrimarum semper autem gaudentes non
habitaculi in celeste suspirantes ihe-
rusalem. sive de levi qui [illegible]
bus vite presentis et future [illegible]
adiutus bonis temporalibus et eterno bono
fundati. sive de ysachar future mer-
cedis contemplatione fruenti. sive de zabulon
qui [illegible] suas [illegible]. sive de ioseph
qui et augmento spiritualis substantie stu-
deat. et super dei precepta aliquid amplius
vel de dignitate vel de facultate sua
offerat quantitate. sive de beniamin
qui felicitatis eterne dexteram [illegible]
[illegible] in sua quisque [illegible]
[illegible] patrum predictorum [illegible]
la qui duodenario numero signatur. Atque
ex singularum [illegible] personarum [illegible]
tissima ecclesie [illegible] quadra-
ginta quatuor milium summa colligi.
Post hec vidi turbam magnam quam di-
numerare nemo poterat. Finita reca-
pitulatione quam exempli causa interpo-
suerat. redit ad ordinem: [illegible]
predicans eorum qui [illegible] victuri sunt
[illegible]. Et quod sequitur ex
omnibus gentibus et tribubus et populis et
linguis. potest etiam sic intelligi.
quod enumeratis tribubus israel quibus
evangelium primo predicatum est salvato-
re [illegible] commemorare [illegible]
Amicti stolis et palme in manibus
eorum. Stolis quidem baptismum. palme [illegible]
[illegible] victoriam [illegible]
[illegible] vicerunt. [illegible] que
[illegible] dat stole significant.
Et clamabat voce magna dicentes
Salus deo nostro qui sedet super thronum
et agno. Magna vox hec est grandis
devotionis et indefinite laudis [illegible]
[illegible] id est in ecclesia patrum
filiique [illegible]
[illegible]. Hic enim dictum est se-
denti super thronum et agno. sicut [illegible]

dicit. et cognoscant te verum et unum deum
et quem misisti Ihesum Christum: subaudi
unum et verum deum cognoscant. Et omnes
angeli stabant in circuitu throni et seniorum
et animalium. In omnibus angelis et tribus
istis personas exposuit deum adorantes.
Omnes namque qui in circuitu eius sunt offe-
runt munera. Et ceciderunt in conspec-
tu throni in facies suas et adoraverunt
deum. Neque tamen neque animalia vel senio-
res formandi et depingendi angelos spiritibus
intelligi possunt. De quibus quodam gentium salu-
te congaudentibus dicitur. Letamini gentes
cum plebe eius. Et adorent eum omnes
angeli dei. Benedictio et claritas
et sapientia et gratiarum actio et honor
et virtus et fortitudo deo nostro. Septi-
formis ecclesia universitatis laudem offert
deo, quam se in singulis membris ab eo
percepisse fatetur. Et unus de senioribus
dicit mihi: Hii qui amicti sunt sto-
lis albis qui sunt et unde venerunt? Et
Ad hoc interrogat ut doceat. Hii
sunt qui venerunt ex magna tribulatio-
ne. Per multas tribulationes oportet
nos intrare in regnum dei. Tunc autem
instat tribulatio antichristi ceteris
futurarum maior. Et laverunt
stolas suas in sanguine agni. Non
de solis martiribus dicit. Illi enim san-
guine proprio lavantur. Ecclesiam autem totam
sanguine suo Ihesus filius dei mundat ab
omni delicto. Ideo sunt ante thronum dei.
Ille enim dignum habetur illic in dei
conspectu ministerium qui hic inter adversa
fidelis nominis eius confessionem exhibet.
Et serviunt ei die ac nocte in templo
eius. Nocte enim loquitur civitatis sue
misterium. Et qui sedebat in throno
habitabit super illos. Thronus dei
ipsi sunt super quos et in quibus in secula
habitat deus. Non esurient neque
sitient amplius. Hoc est quod dominus

Nota hic loco memorat [illegible]: sed solus angelus spiritus et hic [illegible] et seniores

ipse promisit. Ego sum inquit panis vi-
te. Qui venit ad me non esuriet. Qui credit
in me non sitiet umquam. Beati enim qui
esuriunt et sitiunt iustitiam quoniam ipsi satu-
rabuntur. Neque cadet super illos sol
neque ullus estus. Transivimus per
ignem et aquam et induxisti nos in
refrigerium. Quoniam agnus qui in medio
throni est reget illos. Agnum in medio
dicit throni esse qui superius agnum
a sedente in throno librum accepisse
perhibuit. Docet ecclesiam unum cum patre et fi-
lio thronum in quo presidet consistat unus
tota trinitas deus. Et deducet eos ad
vite fontes aquarum ad conspectum videlicet glo-
rie qui fontes sunt doctrine celestis.
Potest et ipsa dei visio significari in qua
sunt omnes thesauri sapientie et scientie
absconditi. Iuxta quod David ait. Quemad-
modum cervus desiderat ad fontes aquarum
ita desiderat anima mea ad te deus.
Et absterget deus omnem lacrimam ab ocu-
lis eorum. Immortalitate accepta plenitu-
dine gaudiorum omnis meror penitus
oblivioni tradetur. Beati enim qui lugent
quoniam ipsi consolabuntur. Potest autem visio
hec et hec consolatio de presenti etiam tempore in-
telligi. Ubi spe salvi facti sumus. Et quod
non videmus per patientiam ex-
spectamus. Et cum aperuisset sigillum
septimum factum est silentium in celo quasi
media hora. Post interitum antichristi
requies aliquantula futura creditur ecclesie.
De qua Daniel ita predixit. Beatus qui expec-
tat et pervenit ad dies mille trecentos
triginta quinque. Quod beatus Ieronimus sic exponit.
Beatus inquit qui interfecto antichristo
supra mille ducentos nonaginta dies
id est tres semis annos, dies quadraginta
quinque prestolatur, quibus dominus atque salva-
tor in sua maiestate venturus. Quare
autem post interfectionem antichristi quadra-
ginta quinque dierum silentium sit divi-

scedere est. nisi forte dicamus. Declaro ergo
in ~~[struck]~~ secundo parum expositum est. Ideo
quod in septimo sigillo maioris ecclesie pressu
ras in septimo exprimit dicit, quia dominus
sexta feria crucifixus in sabbato requie
uit tempus resurrectionis expectans.
Huiusque de apertione libri clausi et
septem sigillorum. nunc uero recapitulat
ab adventu in eadem alia dissertiuncula.

Et vidi septem angelos ~~angelos~~ stantes in conspectu dei et date sunt illis septem tube. Eccle
sia septenario semper numero commendata
predicationis officio mancipatur. Cuius
prima tuba communem impiorum igne
et grandine designat interitum. Secunda
expulsum de ecclesia diabolum mare seculi
ardentem incedere. Tertia hereticos
de ecclesia decidentes sancte scripture flumina
corrumpentes. Quarta falsorum fratrum
insidiarum obscurationem defectum. Quin
ta malorum hereticorum infestationem temporibus
antichristi preuentura. Sexta aptum anti
christo et suorum contra ecclesiam bellum. et recapi
tulatio ab adventu domini incerta
cuius adversarii destructionem. Sep
tima diem iudicii. quo mercedem domi
nus reddituris et exterminaturus est
eos qui corruperunt terram. Et alius
angelus venit. Ideo dicit alius per tuba venit
quam angelos tubas accepisse premonens vi
dit proponitur alius ~~[struck]~~ appa
ruit qui et si ante adventum domini
predicabat ecclesiam sed non liberi domi
nus esset consumata sponsum. Et stetit
ante altare habens turibulum au
reum. In conspectu scilicet apparuit ecclesie
quia ipse turibulum. in quo de odoramen
tis ipse turibulum accepit et spiritus mundo
suavitatis accepit et spirans mundo
...
..est. Alia dicit hec super aram quod
super altare crucis turibulum suum au
reum id est corpus immaculatum et sponsum
sive corporis optulerit patri pro nobis
Et data sunt illi incensa multa ut da
ret de orationibus sanctorum omnium super altare
quod est ante thronum dei. De orationibus sanctorum
obtulit incensa suum enim libamen ecclesie
que precibus suis dicit. Dirigatur oratio mea
sicut incensum in conspectu tuo. Accepit
autem de orationibus sanctorum id est et obtulit
sed quia per ipsum omnium possunt preces ad
dominum suavitatis pervenire. Et ascendit
fumus incensorum de orationibus sanctorum de ma
nu angeli coram deo. Ipso dominus sicut hos
tia suavitatis offerente suspectio cor
dis sanctorum acceptabile fiat deo, quod ab igne
ne nascitur intimo sicut fumus solet
excitat lacrimas. Et accepit angelus
turibulum: et implevit illud de igne
altaris. Deinde turibulum igne complevit
dedit. Ideo enim ad mensuram dat
deus spiritum. Quod etiam de corpore plenitudinem
tate nominis adimpletum in quo habi
tat omnis plenitudo divinitatis cor
poraliter. Et misit in terram. Sic
et dominus in evangelio. Ignem inquit veni
mittere in terram. Et facta sunt tonitrua.
et voces. et fulgura. et terre motus.
Tonitrua comminationes superne. Et
voces id est exhortationes. Et fulgu
ra id est splendores miraculorum. Ter
motus. ut hominibus insequentibus. quibus
dei ... sequentibus. Huius dicentibus
bonus est. illis autem non. sed fuerint
... Et septem angeli qui habe
bant septem tubas paraverunt se ut
tuba canerent. Ecclesia septiformi
spiritu inflammata. sed ad predicandum fidu
ciale preparavit. quem ... tubis
... dicit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

terra. Ista et illa septem dierum
c[illegible] toto celo tempus insinuat.
Et primus angelus tuba cecinit. Sicut
te predicatio plagarum tube que signum
belli est comparatur. Exalta enim inquit
sicut tuba vocem tuam: et annuncia
populo meo scelera eorum. Et alibi.
In gutture tuo sit tuba. quasi aquila
super domum domini. id est grandi voce
predica nabuchodonosor ad destructio
nem templi venturum. Et facta est grando
et ignis mixta sanguine et missa
in terram. Pena namque gehenne
sanguinolentis operibus debita predicatione
vocem consequitur. Dicitur: ad calorem ni
mis transibit ab aquis nivium. Ideo
tempus eam non sanguinis ipsa morte ne
spiritualis intelligitur. Sunt tamen tychonius
sic exponit. Facta est ira dei: que
habet in se mixtam mortem. Et tertia
pars terre combusta est et tertia pars arborum
combusta est. Vita ~~[illegible]~~ bonorum
in doctoribus consistit et subditis. Beatus
tamen pars impiorum ~~qui audit et~~ qui legit
et qui audit, ita exponitur. Tertia
vero malorum pars. hoc utique canit.
Terra que bona fructum proferens de pa
tria benedictionem accipit a deo. mala
autem spinas et tribulos gignendo. cum
ostenditur in ~~benedictione~~ combustione
tur et arbor fructifera a agricola
patitur excolitur. sterilis vero excidens
igni pabulum prebet. Et omne fenum
viride combustum est. Omnis caro fenum
que nunc luxus mollitie saginata
sicut medicus fervente florem decoris
amittit et ut dominus ait hodie magnum
est. cras in clibanum mittitur. Ty
conius de tertia parte sic. Hoc loco in
quo tertia hostes intestinos dicit.
Ceterum quasi quod post ecclesiam sunt. tertia pars
dicta est ut ecclesia tertia. que quasi germi

malum pugnent. Et tamquam mons magnus
igne ardens missus est in mare et facta
est tertia pars maris sanguis. Crescente
religionem christiana diabolus superbia tumi
dus et igne sui furoris ardens. in
mare seculi missus est. Dicente domino.
Si monti huic dixeritis tollere et iacta
re in mare. fiet. Non quod ante ibi
non fuerit. sed quod de celis precipitatus. complices
in suos damnare cepit. fastu prudentie
carnalis morte illos afflixit spiritualiter.
Sapientia enim secundum carnem mors est. Unde at
apostolos caro et sanguis docuit. si quis salus que est
in celis. Ille enim mare navem fidei rege
bat. quod pluribus domini sic calcabile prebuit
Et mortua est tertia pars eorum. que habebant
animas in mari. Que habent animas dicuntur
ut ostendat vivos spiritualiter mortuos.
Sicut apostolus de vidua deliciosa, Vivens
dixit mortua est. Et tertia pars navium
interiit. Illa ecclesia dicendo diffusa et tertia
parte navium corrumperunt. Significat
quod tertia que mortua est: alia tertia de
successione per accidens nova (?) et diuersionem
et inutilibus mutatione doctrine. Et ceci
dit de celo stella magna ardens tamquam
facula et cecidit in tertia parte flu
minum et in fontes aquarum et nomen stel
le dicitur absinthium. Hereticos quos inde
apostolus sydera seductionis appellat de
culmine cadentes celi flamma sue
magni (?) fraudis contaminare (?) conantur infra
scripturarum. quarum non sensus tantum. sed
et verba si possunt in falsum vertunt. Ab
sinthium non dignum. cum comunicatio modica
magna parte amaritudinis dulcedinem. Et
Et multi hominum mortui sunt de aquis.
Afflicti enim ut apostolus ait. serpunt ut cancer
heresis (?) quos via veritatis blas
phematur. Et tamen populo dei moyse do
cente. omnis aquarum unda potabilis est
Et percussa est tertia pars solis et tertia
pars lune et tertia pars stellarum. ita ut

obscurantur tertia pars eorum. Scilicet doctorum
instar siderum radiantium per falsos su-
per fratres obscurantur. qui vel oppres-
sis vel in adversis consilii nunquam ad sal-
utem sua discretione faciunt. Et
dies non luceret pars tertia et noctis similiter.
Alia editio sic habet: Et diei tertia pars
appareret: et noctis similiter. Id est ad hoc
percussa est ut appareret tertia diei pars
et tertia noctis. quae prospero et adversali
Id hoc inquam percussa est. id est sunt
voluptatibus dedita: ut adversitatibus et
molestitatibus premuntur in suo tempore succumbunt.
Et vidi et audivi vocem unius aquilae
volantis per medium caeli dicentis Ve. Ve.
Ve. habitantibus in terra. Unius aquilae vox
praeeminentis in ecclesia cottidie praedicat
omnia doctorum: cum nefaria haereticorum atque hypo-
critarum damna et indicia amatoribus terrae
praedicat eventura ad futurum diem. In
novissimis diebus instabunt tempora peri-
culosa et erunt homines seipsos amantes.
Et infra. Homines corrupti mente repro-
bi circa fidem. Et alibi. Tunc revelabitur
ille iniquus qui adversatur et extollitur
super omne quod dicitur deus aut quod colitur.
Et iterum. Dies domini sicut fur in nocte
ita veniet. Cum enim dixerint pax et
securitas. tunc repentinus eis superveniet
interitus. Et de ceteris vocibus trium angelorum
Id est quae angelorum tubis plagas afferat mun-
do. sed vel dictas vel venturas suo quisque
tempore praedicat. Et vidi stellam de caelo
cecidisse in terram et data est illi clavis
putei abyssi et aperuit puteum abyssi.
Flamma haereticorum de quibus premissum memo-
raverat quod fornicem adolevit [illegible]
Antiqui hostis quem dominus vidit quasi
fulgur de caelo cadentem. blasphemo
dogmate corda suorum aperuit eosque
quasi fumum alta petere impietate decepto
[illegible] locum perdiderunt. Et ascendit fumus
putei sicut fornacis magnae. et obscuratus

sicut fumus

9

est sol et aer de fumo putei. Pre-
munitia magnae fornacis. Id est no-
vissime persecutionis haereticae fiunt in-
famia. non minus callidiores tanto qui
acrius instar terrae condemno alios exti-
ma tangunt sed expositorem quam homine
obscurare laborant non tamen extin-
guere valent. In errorem enim inducuntur
si fieri potest etiam electi. Et de
fumo exierunt locustae in terram. Sicut
ex corpore suo populo et membra de mem-
bris. sic et membra carnium draco-
nis cohaerentia sibi alia nascuntur
ex aliis. Fumus quippe haereticae caecitatis de
locustas pravorum generat superbiam. Quorum
vero elationis exorsi et alia tamen
non deserunt. Id est et fumus de corpore
nascitur. alta licet appetens in se ipso
semper deficit. Et data est illis potestas
sicut habent potestatem scorpiones
terrae. Adversariis potestatibus haeretici
comparantur. infamia vultus draconum sed in
posterioribus venena servantes. Et
praeceptum est illis ne laederent fenum ter-
rae neque omne viride. Ostendit locustas
homines esse. qui non ad fenum sed ad homines
mittuntur. Fenum enim holeris simpliciter
accipimus. Nisi tantum homines qui non ha-
bent signum dei in frontibus suis.
Signum dei in frontibus illi habent dicitur
a quibus ut oportet habetur. Minorum super
minimum angeli qui abortu scilicet signum
dei vivum attulit. inviolabilem
signemque vicerunt. Illo enim haec loco-
novum quem ut voluit dicit. Nemo
dicit dominum Ihesum nisi in spiritu sancto
Id est confiteri et vere. Et datum est
illis ne occiderent eos. sed ut crucia-
rent mensibus quinque. Qualibet hae-
retici saeculari potestate fulti temporaliter
in bonos grassari permittantur. animam
tamen ut deus aut occidere non possunt.
Tempus quippe saeculi quinque mensibus

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

[scilicet]
ipsi quoque contritum quod in hac vita utrumque
significat. Quod vero alia translacio
sex menses continet: eadem persecutio per sex
etates seculi congruit. Et cruciatus
eorum ut cruciatus scorpii cum percusserit
hominem. Sicut scorpius a posterioribus
venena diffundit, sic impietas malorum
a posterioribus nocet. Cum anterioribus
videlicet bonis temporalibus quibus utuntur
prius nimis blandiuntur, ut supra dictum est.
Hunc scorpionem in ewangelii parabola
commendans viperae suis fidelibus tradidit. Et
in diebus illis querent homines mortem et
non invenient eam. Quia sicut vitam ita mortem
finire malunt. Sicut beatus Cyprianus sub
Deciana contigisse tempestate conquestus est.
Volentibus inquit mori non permittebatur
occidi. Et similitudines locustarum similes
equis paratis in prelium, id est similes novissimis per-
secutoribus. In novissimo enim bello quod de-
scriptum est in sequenti capitulo equos ducet
pugnare. Vel simpliciter sicut equi non
per racionem sed impetu precedentis aguntur
in prelium. Ita mali doctores demoniaco
actu spiritu ecclesiam impugnant. Et super
capita earum tamquam corone similes auro.
Seniores viginti quatuor qui sunt in
ecclesia coronas aureas habent. Isti autem
similes auro. Falsos id est fingentes de victo-
ria stulta triumphos. Et facies earum
sicut facies hominum. Et habebant capil-
los sicut capillos mulierum. Et den-
tes earum sicut leonum ~~erat~~ erant. Et ha-
bebant loricas sicut loricas ferreas.
In facie humana simulacionem racionis,
in capillis mulierum fluxos et effemi-
natos mores. In dentibus leonum qui
et laniare et naturaliter solent afferre
pavorem, mentis feritatem famamque
doctrine male. In loricis vero ferreis ob-
durata contra veritatem precordia notat.
Qui habentes formam pietatis virtu-
tem autem eius abnegantes, veniunt in
vestimentis ovium intrinsecus autem sunt
lupi rapaces. Et vox alarum earum
sicut vox curruum equorum multorum cur-
rentium in bellum. [illegible]
magis quam exponendum est, quod tamen sicut
exercitum viris arripuerit. Primo fumus
ascendit. Deinde locustas affert: que
et pro scorpionibus et more equis ho-
minibus comparantur. Unaque et utrumque
sufficit, si non una loricatis venire.
Hunc vero volatilibus et curribus dicuntur
similes et bellatoribus. Et habebant caudas
similes scorpionum. Sicut scorpio palpan-
do mordet, et cauda ferit: ita frau-
dulenta pravitas malorum blanditur et
decepta in facie videtur. Et dum occulte
perimit quasi morte latet cum hic. Po-
testas earum nocere hominibus mensibus quinque.
Hac vita in ipsa insinuat. Ubi potest
vel mediatorum vel ad capiendum corporalibus
vel ad cruciatum vel temporalibus spiritualibus.
Et habebant super se regem angelum abyssi.
Diabolus scilicet boni; sicut occultis misteri-
is iudiciis congruum talibus angelum pre-
ponit. Ve unum abiit et ecce veni-
unt adhuc duo ve. [quia] Tria ve ve-
tura pronunciat, horum unum [illegible]
[illegible] venisse. Duo autem restare
memorat, qui in tempore antichristi et
iudicii extremi sunt futura precessus. Et
sextus angelus tuba cecinit. Et audivi
vocem unam ex cornibus altaris aurei
quod est ante oculos dei dicentem sexto
angelo. Sextus angelus predicatores no-
vissimi temporis exprimit, qui munito
ewangelio fraudes detegunt antichristi.
Cornua altaris aurei ewangelia
sunt ecclesie [illegible]. Solve quatuor
angelos qui alligati sunt in flumine
magno ~~[illegible]~~ eufrate. Quatuor
hostis antiquus cum satellitibus in fine
mundi sic ecclesiam persecuturus indicat
qui a tempore dominice passionis in corde
reclusus impiorum in hac [illegible] velut

noceat. adversa potestas confirmat. Eufra-
tes enim qui fluminis est babilonis
mundanam regni potentiam et persecutore
indicat undas. Iste est mons magnus
qui igne ardente in mare missus
est perduxerat. ¶ Et soluti sunt quatuor
angeli. Hos apostate que nos ven-
tura designat ipse frater videt in
spiritu. Quatuor vero dicit angelos:
eo quod quatuor partibus mundi sit persecutio
illa futura. Hii sub eundem quos superius
vidit in quatuor angulis terre stantes. et
prohibendos signandos dei servos a terra
maris quasi lesionem prohibitos. ¶ Qui
parati erant in horam et diem et mensem
et annum: ut occiderent terciam partem hominum.
Maligni spiritus qui singulis horarum et
temporum momentis humana cupiunt
morte. tunc ad exercendam crudelitatem oportunitate
procedi liberius [illegible] permittentur. Seviunt
¶ Quid autem putas soluti fuerunt qui
tanto ante noscuntur ligati. ¶ Et nu-
merus equestris exercitus viciens
milies dena milia. Hic numerus
duplicitate dolosa prius designat et
atque. ¶ Quod alia translatione que
dicit bis myriades myriadum fuit fa-
cilius sentire potest. Huic autem nume-
ro evangelicum quod parabola opponit
regem habentem decem milia contra malorum.
duplicitatis simplicitati fidei opponi opor-
tat: cui milia milium ministrabant.
et decies milies centena milia assistebant.
¶ Et ita vidi equos in visione: et qui
sedebant super equos habebant loricas
igneas et iacintinas et sulfureas.
et capita equorum erant tamquam capita
leonum. Spiritus maligni quorum cordi-
bus president corpora sua penis annecti.
Legimus enim adoratores bestie igne et
sulfure torquendos et fumum tor-
mentorum eorum in secula seculorum ascendere.

¶ Nota quod in plaga loricarum non sic
dicit equites sed equos tamen vidisse.
Hic enim magis de persecutionem aperta
ire. deinde dicit ostendit persecutionem. ¶ Deinde
quod sicut capita leonum aliter vero facies
humana. sed dictis sunt tanto be-
stiales: quia sepe fit aliquid huma-
nitatis ostendunt: ministri non esse
tempestatis quasi signis et dictis suadet
persecutorque [illegible] ¶ Et de ore eorum
procedit ignis et fumus et sulphur. Osten-
dit quod fumo tacitu superat. Deinde
persecutione ipsa equorum de ore ipsorum sed in copia
predicat penas sibi similes quasi generat in-
credulis. ¶ [illegible] enim ignit ~~[illegible]~~ de me-
dio tum qui [illegible] ¶ Potestas enim
equorum in ore et in caudis eorum est.
in sermone et officio. ¶ Capita enim doctri-
nam [illegible] est. qui per [illegible]
mo [illegible] et [illegible] blandientes
verbis volubiliter [illegible] dicens impio
bonus es. ¶ Nam et caude eorum similes
serpentibus habentes capita et in hiis
nocent. ¶ Falsi doctores antiqui ser-
pentis qui hominem decepit. sicut predi-
cat pastores falsi: apostolus nocet quod
si falso sermo suaderet. Videt [illegible]
in insidiis cum dentibus. ¶ Et ceteri homi-
nes qui non sunt occisi in hiis plagis. neque
penitentiam egerunt de operibus manuum
suarum et cetera. ¶ Nunc falsos christianos
et hereticos despiciat. non ut
[illegible] omnem [illegible] [illegible] gentilium
quod [illegible] errorem. Sibi nichil [illegible]
hiis plagis non occidi. [illegible] eos
in gentilitate quod perduxerat malicia. [illegible]
enim nulla persecutione cogitur gentiles
super dictis [illegible] sed insuper [illegible]
litate manent. ¶ Et non egerunt peni-
tentiam ab homicidiis suis: neque a
veneficiis suis. Sempiterne religionis [illegible]
hos eorum mores adiungit. Despicit
antipape [illegible] ostendit [illegible]
omnia mori suo [illegible] nativitatis
[illegible] et gloria [illegible] ecclesie.

Renovatio
ignite
Seviunt
Sevitia

10 Et vidi alium angelum fortem descen-
dentem de celo amictum nube. Dns noster
in quolibet angelo descendit de celo nube
carnis amictus. sicut et ysayas ait.
Ecce dns ascendet super nubem levem:
et ingredietur egyptum. Et yris in
capite eius. Per ta[illegible] reconciliacio-
nis promissio perseverans. Et facies
eius erat ut sol: et pedes eius tam-
quam columpne ignis. Facies domini clari-
tate deitatis eius notitia per resurrectio-
nis gloriam manifestata. pedes illius
super montes euangelizaturi et ad
indicaturi pacem igne sancti spiritus sunt in-
lustrati et instar columne firmati.
Jacobus enim et cephas et iohannes. colum-
ne videbantur esse. Et habebat in
manu sua libellum apertum. Hic est
liber supra memoratus qui diutius tem-
pore clausus. dum tandem gratia reseravit
ut multa prophetica sanctis eciam ab illo libro
audivit. Et merito facies eius sicut erat
sol: qui librum iam gestat apertum.
Et posuit pedem suum dextrum super
mare. sinistrum autem super terram. Pre-
dicacio [illegible] fidei propiciam terra marique
propagatur. Per allegoriam fortiora me-
bra in maioribus periculis aliorum in
compectibus sistuntur. Non enim patitur nos
deus temptari super id quod possumus. Et cla-
mavit voce magna quemadmodum cum leo rugit. Et cum
clamasset locuta sunt septem tonitrua
voces suas. Dum fortiter predicatur.
ecclesia septiformi gratia plena. suas
ad predicandum voces elevat. leo enim
rugiet. quis non timebit. Dns
deus locutus est. quis non prophetabit.
Septem quippe tonitrua. idem sunt
quod septem tube de quibus sermo est. Et
cum locuta essent septem tonitrua. ego
scripturus eram. Ingressus enim audivit
quod videbat scribere in libro. Et audivi vocem de celo dicentem michi: Signa que locu-
ta sunt septem tonitrua. noli ea scribere.
Ecclesia fidei propiciam in passim
cunctis ostendit veritatem. nam ceteris [illegible] claude
ne sint toto latenter. Quod sic ut insequens ait
dicit. ne signaveris verba prophecie huius
Quod utrumque apud danielem uno versicu-
lo comprehendit. cum per angelum dicit.
Signa librum et claude sermonem
usque ad tempus statutum. Et angelus
quem vidi stantem super mare et super terram
levavit manum suam ad celum: et iura-
vit per viventem in secula seculorum. Angelus
per viventem in secula iurat. dum tempore domini nostri
passionis veniens verbum incommutabilem
sua dicta veritate confirmat. Celum et
terra transibunt verba autem mea
non transibunt. Qui creavit celum et
ea que in illo sunt. et terram et ea que
in ea sunt. Quoniam mare terraque constitutis.
celo precipua tendit: quoniam per celi
terre marisque creatorem iurat quoniam
tempus amplius non erit. Erit utique
ut psalmus ait tempus impiorum in eternum.
Sed mutabilis secularium temporum varietas
in novissima tuba cessabit. Canet enim
tuba et mortui resurgent incorrupti.
et qualitas temporis in eternum erit. Sed
in diebus vocis septimi angeli cum ceperit tuba canere
consummabitur misterium dei. sicut euan-
gelizavit per servos suos prophetas. Miste-
rium quod nunc euangelizatur. tunc consummabitur.
qui ibunt impii in supplicium eternum. iusti
autem in vitam eternam. Et vox quam au-
divi de celo iterum loquentem mecum et di-
centem. Vade accipe librum apertum de ma-
nu angeli. Quoniam futuri temporis miste-
ria predicte et dicte. appropinquabit
enim regnum celorum. ecclesia que monitis
eiusdem predicandi propter librum. Quoniam
et eidem iohannem possunt hec dicta
competere. post exilium ad predicandum
reversuro. Et abii ad angelum dicens
ei ut daret michi librum. Accedit ad
dominum. qui velit docendi propter sacramen-
tum. Et dixit michi. Accipe librum et devora

istud. Ore misericordie tuus describitur et
describitur in latitudine cordis tui. Et fa-
ciet amaricari ventrem tuum: sed in ore
tuo erit dulce tanquam mel. Quod propter
delectabilem divini eloquii dulcedinem
sed amaritudinem sentiens cum predicare et
opere ceperis quod intellexeris. Vel
hec iuxta ezechielis intelligendum: qui
cum librum se devorasse diceret addidit
Et abii amarus in indignatione
spiritus mei. Et dicit michi. Oportet te
iterum prophetare populis et genti-
bus. Quid liber comestus amaritudi-
ni mixta dulcedo significaret exponit
quod videlicet ex scriptis epistolis gentibus et etiam
Iudeis predicaturus. amoris quidem dulce-
dine intolerabilis persecutionibus amaro //
Et datus est michi calamus similis virge.
In calamo ministerium evangelii scribendi
precipit cum non manu vitam [illegible]
sed stilus est virge equitatis virga regni
tui dei. Sed ergo unde ipse describit et
ait. Surge et metire templum dei
et altare. Surge dixit non quia sederet
vel iaceret sed dormiendus audiebat: sed quia
hic ubi expectant eundem singulorum eius
ecclesiam scriptura actus quos metiri. Ibi
enim quod singulis conferat. qui utrumque re-
gule divine concordet inveniunt. Et
adorantes in eo. Quia non omnes qui
videntur in eo adorare: sed qui confessi
fuerint me. Partem denique iubet non
metiri dicens. Atrium autem quod est fo-
ris templum eice foras et ne metiaris
eum: quia datum est gentibus. Hii qui
nomine tenus ecclesie iunguntur. et nec
aliud nec [illegible] appareat in regula
evangelii [illegible] gentibus sociantur. Omnes
enim gloria eius filie regis intrinsecus
Et civitatem sanctam calcabunt mensibus
quadraginta duobus. Non solum dicit
ecclesie [illegible] pellent: sed et eandem ecclesiam
sociis gentibus [illegible] [illegible]

annis inpugnat. Non quod illo tantum
sed iam ante illud tempore conculcetur. sed quod
omne malorum tempus illo qui ad proprium
caput pertinent. in quibus iam nunc misteri-
um operatur iniquitatis. Et dabo
duobus testibus meis et prophetabunt
diebus mille ducentis sexaginta. Pre-
sentia quorum terret audientes. Ec-
clesia vero duobus exemplis vivitur [illegible]
commemorat illustrando et virtutem
que et ipsum caput suum corpus videlicet
incarnate doctrine semper infundit tribus
semis annis prophetatura narrat
desit enim trium semis annorum id est
triginta duorum [illegible] et [illegible]. mille
ducentos sexaginta dies faciunt.
Daniel autem scribit dies mille du-
centos nonaginta tempore quo [illegible] quo [illegible]
[illegible] sit abhominatio in desolatione.
Omnis domini id est in paucis malo
[illegible] constituti: sicut propheta. Ego at
cum michi molesti essent induebar ci-
licio. Hii sunt due olive et duo
candelabra in conspectu domini terre stan-
tes. Ecclesia duorum testamentorum lu-
mine radiata. domini semper iussibus
assistit. Nam et propheta zacharias
unum candelabrum vidit septiformem.
et duas olivas id est testamenta infun-
dere oleum candelabro. Et si quis eos
voluerit nocere. ignis exiet de ore
illorum. et devorabit inimicos eorum
Si quis ecclesiam ledit. eius lesionis
recipiet iudicio igni consumetur [illegible]
natus. Omnes enim qui acceperint gla-
dium gladio peribunt. Unde et cal-
dea flamma que pueros dei urgebat
ipsos ministros impietatis absumpsit.
Nunc in bono precibus oris ecclesie igne
spiritali consumetur in melius commuta-
dus. Carbones inquit ignis congeres
super caput eius. Hii habent potestatem
claudendi celum ne pluat diebus
prophetie eorum Ecclesia cum oleo suo indesinenter
que eadem fuit in hoc orbis audierit et

prophetie eorum. Data est ecclesie a deo
omnis potestas malo et vitia clavibus
ei ligandi atque solvendi dimittendi. Et
et spiritualiter celum claudit ne imber
pluat, id est ne super terram predicatio de ecclesia
[illegible] descendat. Sicut dominus de pre
te vinea sua: Nubibus mandabo
ne pluant super eam imbrem. Et potestatem
habent super aquas convertendi eas in sangui
nem. Non solum aquas suspendere, sed
etiam que descenderat inutiles facere,
quod est vertere aquas in sanguinem. Bonorum
enim ipsorum odor de ecclesia flagrans aliis
odor mortis in mortem, aliis est et
odor vite in vitam. Et cum finierint
testimonium suum, bestia que ascendit de
abysso faciet adversus illos bellum. Aperte
ostendit hec omnia ante novissimam perse
cutionem fieri dicendo cum finierint tes
timonium, utique illud quod perhibent usque ad
revelationem bestie que e cordibus emer
sura est impiorum. Non quod tunc ecclesia
testimonio non utatur, hosti fortiter resis
tendo, sed quod tunc ecclesia virtutum gratia (?)
destituenda credatur adversario palam
signis mendacii coruscante. Sicut faci
ens predicit et possessas ut dominus ait: Et
vincet eos et occidet illos. Vincet
in eis qui succubuerint. Occidet in
eis quicumque pro Christo nunc laudabiles (?) penitentia
fuerint interempti. Aut si spiritualiter
vincet et occidet. Pro tempore testium anti
christi sicut dominus ait: Tradent vos in
pressuram et occident vos. Et beatus Lucas
evangelista quod per te dictum insinuat
dicens occident ex vobis. Et iacebunt
corpora eorum in plateis civitatis magne.
[illegible] magis persecutores et nos perse
quentur. Non ergo mirum si civitas im
piorum quod dominum crucifixerunt non timent
suos quoque ipsius ludibrio habeant etiam
defunctos. Qualia sepe facta historia ec
clesiastica refert. Que vocatur spi
ritualiter Sodoma et Egyptus [illegible]

muta et tenebrosa, non lumine itaque
utique fidei nec confessionis habens vocem.
Corde enim creditur ad iustitiam, ore
autem confessio fit ad salutem. Hec quidem
figuram per mundum spiritualiter inhibet (?) [illegible]
plagis. Ideo ignem de ore [illegible] et aqua
in sanguinem versa presumpta sunt. Et vi
debunt de populis et tribubus et linguis
et gentibus corpora eorum. Non dicit vi
debunt populi et tribus, sed multi de populis
aliis credentibus eos palam viderunt.
Et corpora eorum non sinent poni in mo
numentis. Votum eorum dicit et impug
nationem: non quod valeat facere. In sit eccle
sia in medio: sicut nec vos intratis
nec alios sinitis intrare. Cum intret ille
impugnantibus. Faciunt autem persecutorum
de vivorum consortio et corporibus eorum
vivos sinunt, sed recolendo in memo
ria colligit. Nec corpus in memoria
[illegible] nec corpus corporum in memoria
testium dei sepeliri. Et inhabitantes
terram gaudebunt super eos et iocundabuntur
et munera mittent invicem. Quoniam
iusti affliguntur exultant iniusti et epu
lantur. Sicut dicitur: Dum superbit impius incenditur
pauper. Quoniam hii duo prophete cruciave
runt eos qui habitant super terram. Per pla
gas [illegible] per testamenta dei [illegible]
[illegible] etiam visus [illegible] iniustos
cruciat iustos. Sicut ipsi dicunt: gravis
est nobis etiam ad videndum. Et post dies
tres et dimidium spiritus vite a deo intra
vit in eos et steterunt ~~et [illegible]~~
super pedes suos. Hunc usque [illegible]
turum narravit et induxit factum quod
futurum audit [illegible] predicto
[illegible] in gloriam. Et timor
magnus cecidit super eos qui vide
runt eos. De omnibus vivis dixit [illegible]
quia et iusti superstites permanse
runt in resurrectionem.

dormierunt. Et audierunt vocem magnam
de celo dicentem etc. Ascendite huc. Et as-
cenderunt in celum in nube. Hoc est quod apostolus
dicit. Rapiemur cum nubibus obviam Christo
in aera. Et viderunt illos inimici eorum
Quia tunc separavit custos ab hiis quos
communem deputat turmis. Et in illa
hora factus est terremotus magnus et de-
cima pars ~~[illegible]~~ civitatis cecidit. et
occisi sunt in terremotu nomina hominum sep-
tem milia. Incubuit terror in die iudicii omnis
quia civitas super harenam condita
cum omnibus edificatoribus suis corruit.
Denarius enim et septenarius numerus est
perfectus. Quod si non esset aperte totum in-
telligendum erat. Et reliqui in timorem
sunt missi. Quia hominum complebit cas-
tum si habet cor cum ceteris ~~[illegible]~~
reliquorum commonebit. Et dederunt glo-
riam deo celi. Isti sunt super petram edifi-
cati qui aliis terremotu cadentibus de sta-
bilitate sua veram domini confessionem glori-
ficent. Letabitur enim iustus cum viderit
vindictam impiorum. Quando duos
prophetas enoch et heliam interfectos qui
tribus semis annis predicaverunt terra-
morem sequentium antichristi persecutionem fide-
lium corda confirmet. Illi quod occisos tantum
dum tempore sentiat eius [illegible]
et redintegrato demum certamine
a fidelibus qui latebrarum presidio velut
mortui credebantur esse superandum. qui
per omnia spacium temporis cum prophetis
resurgere dicuntur. Accidit quod in illo qui
iam mortui esse putabantur exagitata
persecutione multos eorum qui vel septe-
nario et denario numero signum credebant
esse casuros dicente daniele. Confirmabit
pactum multis ebdomada una et in di-
midio ebdomadis deficiet hostia et
sacrificium. et in templo erit abhominatio
desolacionis. Et in subsequentibus Et
cum posita fuerit abhominatio in deso-
lacione, dies mille, ducentos, nonaginta.

Cum numerus ita sibi duorum et sex
mensium curricula versatur. Denique
helias quando regnum predixit duos a-
nnos et tres semis annos lacitas
ymbris continuit tandem pseudo prophe-
tis interfectis per sacrificium quod oblatum
fuerat. quievit usque ad diem. Hoc
usque capitula. Ve secundum abiit
et ecce ve tercium veniet cito. Hoc ve
secundum non ad capitulacionem sed ad
plura respectum quod tuba septima angeli septimo
tum est pertinet. Predixerat aquila vim
tria ve de voce trium vetura tu-
barum. sed ibi non dixit. ve statim tercium
sequitur putaretur. quod ad septimum
angelum et ad finem pertinet. Et septi-
mus angelus tuba cecinit. et facte
sunt voces magne in celo dicentes.
Factum est regnum huius mundi domini dei
et Christi eius. et regnabit in secu-
la seculorum. Hec tube pares se-
culi presentis etatibus comparate varios
bellorum ecclesie denunciavere conflictus.
Septima vero sabbati eterni in media
victoria et imperium tanti vero
regis indicat. Et viginti quatuor
seniores ceciderunt dicentes. Gra-
cias agimus tibi domine deus omnipotens.
Hic magnum ve tunc venit. et in
voce septimi angeli et cum ceciderit
fit non ... dixit laudate
deum et gratias agentes. Unde multi
legimus bonorum retribucionem non ex-
... malorum. Qui es et qui eras
qui accepisti virtutem tuam magnam
et regnasti et irate sunt gentes.
et advenit ira tua. In quibusdam
codicibus legitur impius a secla re-
~~[illegible]~~ nasti. sed eorum nunc furor
te iudice presens peribit. Dominus enim
regnavit irascantur populi. Et tem-
pus mortuorum iudicari. et red-
dere mercedem servis tuis prophetis

et sanctis et timentibus nomen tuum
pusillis et magnis. Ordinem
a servavit evangelice lectionis. Primo
iudicii omnes gentes ante iudicem congre-
gandas. deinde electos in regno pa-
tris per multas mansiones locandos. im-
pios vero extra terminos regni pulsos flam-
mis maledictionis dicit esse torquendos.
Et exterminandi eos qui corruperunt
terram. Hec est vox novissima. Hactenus
de septem angelis tuba canentibus nunc
12 recapitulat a nativitate domini eadem aliter
Recapitulacio dicturus ac latius. XII Et apertum est templum
dei in celo et visa est archa testamenti
eius in templo eius. Templum domini quondam
intra positum archam testamenti sub ve-
lamine mistico causam tegebat.
Nunc autem in ecclesia que templum dei vivi
est quasi incarnacio monstrata est. Scisso templi veteris
et medio pariete maceriae domini san-
guine dispersso archa incarnacionis
eius toto iam patuit orbi. Quasi autem
manna celeste in aureo vasculo divini-
tas est in corpore sancto. Et facta sunt
fulgura et voces et terremotus et
grando magna. Hec omnia sunt virtutes
conversacionis et predicacionis et bel-
lorum ecclesie. Hec diximus supra. et in
descripcione predicacionis septem angelorum
ab adventu domini ad finem seculi super aram.
sic ignaliter ab origine mundi. Deinde
Destructis destructis hostibus quemadmodum facta sunt.
ita et nunc in templo dei in celo apertum
sit et pugne finite dicuntur. Et sig-
num magnum apparuit in celo. Quod
nunc quod appareat in ecclesia domini ex hoc videri fecit
Mulier amicta sole et luna sub pedi-
bus eius. Ecclesia scilicet lumine cuncta
gloria calcat temporalia. Orietur
inquit in diebus eius iusticia et habun-
dancia pacis. donec extollatur luna vel
De interficiatur luna. Habundancia pacis in
tantum crescit donec omnem mutabilitatem
mortalitatis absumat. Ita novissima

inimica destruetur mors. Sive quia
eadem ecclesia sicut in celo soli christo
fruitur sicut in corpore peregrinatur a domino
potest intelligi quod ait. Leva eius sub
capite meo et dextera illius amplexa-
bitur me. Et in capite eius corona stel-
larum duodecim. Duodenario apo-
stolorum numero caput ornatur ecclesie. sive
christum intelligas sive ipsum primordium
unde ecclesie nascentis caput nove desig-
natum. Posuisti inquit in capite eius coro-
nam de lapide precioso. Et in utero habens et
clamabat parturiens. Ecclesia spiritualiter
et quos genuit parit cotidie generatos
parturire non desinit. sicut ipse dicit.
filioli mei quos iterum parturio. Et
cruciatur ut pariat. Sicut et domi-
nicus apostolus inquit non parit. istam
esse quia vel hodie eius. Sed autem pepererit
puerum iam non meminit pressure propter gau-
dium. Quod ipse discipulis exponens addi-
dit. Et vos quidem nunc tristiciam habetis. ite-
rum autem videbo vos et gaudebit cor
vestrum. Et visum est aliud signum in
celo. Et ecce draco magnus rufus
habens capita septem et cornua decem.
Diabolus sevicia cruentus contra ecclesiam po-
tencia terreni regni armatur. In septem
enim capitibus suis reges suos. et in decem
cornibus omne regnum dicit. Et in capi-
tibus suis septem diademata. Et cauda
eius trahebat terciam partem stellarum celi.
et misit eas in terram. Vires et ma-
liciam indicat hostis que ecclesiam domini
innata decipit. qui innumeram partem
angelorum vel hominum dolo fallente quasi
cauda traxerit. Cauda est enim per-
versa pars dampnanda sive velamine con-
gregis dampnanda ne pareat. Tychonius
more suo terciam partem stellarum que credit
falsos fratres interpretatur. quod altera terra
sit ecclesia, et hostes forinseci terra. Et
stetit draco ante mulierem. ut cum pe-
peperisset filium eius devoraret. Insidiatur
ecclesie diabolus fidem christi generans in

cordibus electorum credentium . ut que
illa doctrina genuit . ipse qui ostendit
domini nostri in specie doli figura ostensa
est . qui sicut hostis intestinus domini
ut perdat adorare se velle simulat
Et peperit puerum masculum . Semper
ecclesia draconem licet adversante Christum
parit masculum dicit autem devicto
?? diabolo qui fragilitatem vincat . Nam
quasi filius nisi masculus . Qui
recturus est omnes gentes in virga
ferrea . ~~Nam et ecclesia gignit~~
Inflexibili iusticia regit bonos .
et confringit malos . Quod in superio
ribus ecclesie committit . Dabo
ei potestatem super gentes et
reget eas in virga ferrea . Nam et
ecclesia gignit cottidie ecclesiam medi
ante in Christo regente . Et raptus est
filius eius ad deum et ad thro
num eius . Idem Christum spiritualiter in
auditorem mentis nascentem apprehen
dere non potest impietas . quod idem
eo primo regnat in celis qui nos
quod resuscitavit . et consedere fecit
in celestibus in Christo . Et mulier
fugit in solitudinem . Ecclesia sub
spe venientis eternorum peregrina
tionem presentis seculi gaudet [hñni]
accepta potestate ut calcandi
super serpentes . et scorpiones .
et super omnem virtutem draconis cuius
instar vitalis … plebis . que panem
[pasta] celestis in heremo … serpentis … [visu]
serpentes vincit ignitos . Ubi habet locum
paratum a deo . Christo … in mediatorem
… et in locum refugii ut sal
vans eam faceret . Ut ibi pascat illam
diebus mille ducentis sexaginta .
Isto duce vivo qui tres semis annos

facit omnia representat tempora
complectitur quo Christus hic corpus
… in carne temporis perduravit
Et factum est prelium magnum in celo
michael et angeli eius preliabantur cum
dracone . Ecclesia ecclesiasticis significat in quo
michael cum angelis suis pugnare
dicitur contra diabolum . quia secundum dei vo
luntatem pro ea pugnant ecclesia ora
do et adiutoria ministrando confligunt .
Unde et daniel in novissima gra
vissima et pessima in angelum dei
ecclesie … Unde ab eo …
antichristum … presidium . Ista vero
angeli eius … dicuntur . quemadmodum
et angeli nostri ut dominus ait . Ange
li eorum semper vident faciem patris
mei . eorum stellis quorum cives sunt .
Et draco pugnabat et angeli eius
Angeli satane non illi tantum qui na
tura sunt et voluntate … sed et
homines eorum laqueis irretiti sunt
intelligendi . Et non valuerunt ne
que locus inventus
est eorum amplius in celo . id est in hominibus
… per discretionem eius … fac
tis qui credentes semel expulsi
… amplius non recipiunt . Et
proiectus est draco ille magnus in
terram et angeli eius cum illo missi sunt
Antiquus hostis de spiritualibus expul
sis … terrenos illudit . Hoc
est de celo proiectus et intra
mitti cui dicitur . Terra comedes
cunctis diebus . In qua terra pedibus
stare contenditur sicut scriptum est
Super aspidem et basiliscum ambu
labis . Et audivi vocem magnam
in celo dicentem . Nunc factum est salus
et virtus et regnum dei nostri et po
testas Christi eius . Evidenter osten
dit in quo celo ista fiant . In

ecclesia namque nouissimus facta victoriam
christo salutem per quam dicit. Data est michi
omnis potestas in celo et in terra non quam
semper habuit sed quam in ecclesia ex
tunc quando ipse voluit tamquam caput in mem
bris habere cepit. Quia proiectus
est accusator fratrum nostrorum. Hic
gratulatur angelica saluti fratrum
suorum id est nunc futurorum. nunc autem
per eos nostrorum. Qui accusabat illos
ante conspectum dei nostri die ac nocte
quos et persequebatur malis ut et in ad
versis non sine patientia suggillat.
Et ipsi vicerunt illum propter sanguinem
agni. et propter verbum testimonii sui. Et
non dilexerunt animas suas usque ad
mortem. Merito animas quia christo contemp
serunt. quia per sanguinem christi totum vi
cerunt adversarium. Propterea letamini
in celis. et qui habitatis in eis.
Hic habitatores celi et angelos
et homines sanctos oportet intelligi et utrosque
convenit in domino congratulari. Ut et ho
mines angelis sociantur. et angeli hu
manam in christo substantiam famulantur.
Ve terre et mari quia descendit diabolus
ad vos habens iram magnam sciens
quod modicum tempus habet. Sicut gaudium
de deceptis sic penitentibus planctum dolorem
exspectandum. magna ira est ut illi immi
net quos maximus hostis possidet
iratus. Et postquam vidit draco quod
proiectus est in terram persecutus est mulierem
que peperit masculum. Inexpugnabili
astucia actu diabolus ecclesiam impugnans.
quanto dicitur tanto magis persequitur.
Et date sunt mulieri due ale aquile
magne ut volaret in solitudinem
Ecclesia duobus fulta testamentis.
tumultuosa seculi crimina tamquam
mentis affectu cotidie solitudinem
querit quanto modestius potest. ita

gaudendo tamquam. Ubi legimus fu
gisse et mansisse in solitudine. Ubi disse
nat quibus voluit. Spiritus sanctus hic vero aquile pennas
propter alas. Dicitur enim in illa parte do
mini sed sponse sit et hec propter celsitudinem vo arce quo sublime
latus quo mundo corde deum conspicit
ecclesia figurat. Ubi alitur per tempus et ubi nutriebatur ut
tempora et dimidium temporis. Tempus aque inmentis
unum et duo tempora ecclesie designat dier
num superius comprehensum. Tempus enim
annum significat. tempora duos annos. dimi
dium temporis sex menses. Et misit ser
pens ex ore suo post mulierem aquam
quasi flumen ut eam faceret trahi a flumine.
Impetum persequentium aqua significat.
unde dicitur forsitan absorbuisset nos. velut aqua
Ecclesia quoque non solum deo sublimata sed et
persecutione compulsa festinat incolatum de
mundo. Et adiuvit terra mulierem.
et aperuit terra os suum et absorbuit
flumen. Terra hic sancta domini caro
est. que decepta deglutivit mortem re sui
pendit sibi pugnante. nos quos deglu
tire docuit. Potest et ecclesia in
telligi cuius montes et petre oris
dimittit tamquam insidiis. Et iratus dra
co in mulierem et abiit facere prelium
cum reliquis de semine eius. Videns
non posse consummari persecutiones quod
ore suo tamquam audet. ingressus se arma
vit ministris facinorum insistendo quo
possit vincere insidiis. Qui custo
diunt mandata dei et habent testimo
nium christi. Mandata dei conservat christo
ipso custodiente. quo ipse pugnante cum dra
cone. Et gratia dei qui sicut draco Et sum pugnare c
nes evacuant conflictus. Omnes enim plur
draconem nature corrumpebat mortalitas eius
resurrectionem frustratur. Post hec
apostolo fiducia docendi et ipsius labo
ras quasi mulierem in tota ecclesia
de rebus humanis auferre satagebat.

illius sine dubio quod hostis machinas ab
foris solet idem hostis insidias et
bella civitatum quod instruit. Et

Hoc et hodie fieri videmus passim inter singulas
fideles inter se impugnat. Et sequitur.
Et stetit super harenam maris. id est super
multitudinem populi que quasi ventus agitatur
fertur. Et vidi de mari bestiam ascenden-
c. xiii. tem. Varias hic bestias comparationem
habens intelligentias. Hic ergo corpus
diaboli de populo nascens impiorum signifi-
cat. Hoc etiam mare quod super abyssus
intelligitur. Unde et draco rex dicitur
omnium que in aqua sunt. et cuius secundum David
in mari confregit capita. Habentem capi-
ta septem et cornua decem. et super cor-
nua eius decem diademata. Ostendit
id est septem capita quod decem cornua.
Dixit enim draconem septem dia-
demata super septem capita gestare nunc
dicit bestiam decem diademata super de-
cem habere cornua. septem vero et decem
idem sunt septupla accipiet in isto
seculo et alius centuplum. Et
super capita eius nomina blasphemie. Re-
ges enim suos deos appellant iam mor-
tuos et volunt in celo atque ut nomine
ut voluerit deitatis. Alio autem loco totam
ipsam bestiam plenam dicit nominibus blasphe-
mie. Et bestia quam vidi similis erat
pardo et pedes eius sicut ursi et os eius
sicut os leonis. Pardo propter varietatem
gentium urso propter maliciam et vesaniam
leoni propter virtutem corporis. et lingue su-
perbia similatur. Legimus in Daniele reg-
num caldeorum leoni comparatum urso ma-
cedonum pardo comparatum. Et dedit illi
draco virtutem suam et potestatem magnam.
Dixit apostolus de diabolo corpore loquens. Cuius
est adventus secundum operationem satha-
ne in omni virtute signis et prodigiis
mendaciis. Hiis qui pereunt sicut. Et vidi
unum de capitibus suis quasi occisum in mor-
tem et plaga mortis eius curata est.
Antichristi ad capita regni [illegible] pro-
mittens imitationem veri capitis in-
se quasi occisum resurrexisse et [illegible]

Deos translatos quia etiam in terris augustos quia

qui se [illegible] fecit. se suscipiendum in-
det exhibens cuius [illegible] in symo-
mago prestigii fallacia. Et admira-
ta est universa terra post eam. Hic
posuit [illegible] bestiam
cum ipsum caput simulatum sub nomine
capitis [illegible] occisi et invictis terre
in sunt [illegible] adoraturi. Et adora-
verunt draconem quia dedit potes-
tatem bestie. Illi dicunt adorate se
deum qui dedit potestatem [illegible]. Et
adoraverunt bestiam dicentes. Quis
similis bestie [illegible] dicunt. Cuius similis
[illegible]. Aut quis alius potest vincere.
Et quis poterit pugnare cum ea. Et
datum est ei os loquens magna et blas-
phemia. quod extollet super omne quod
dicitur deus aut quod colitur. Et data
est illi potestas facere menses quadraginta
duos. Et aperuit os suum in blas-
phemias ad deum. Ante enim
tres semis annos non aperto ore blas-
phemat. sed in ministerio sermo-
nis [illegible] facta discessione et re-
velato homine peccati revelabitur. Et tunc
enim dicet. Ego sum christus [illegible]
[illegible] et [illegible]. Is
deum autem significat adversus deum
blasphemare nomen eius et ta-
bernaculum eius et eos qui in celo
habitant. Dignitatem sibi nominis dei
impius usurpans ecclesiam suam
quod [illegible]. Et datum est
illi bellum facere cum sanctis et vincere
illos. A toto parte. Cum volet quia ubi pe-
na temporis sed potest ut etiam
electi [illegible] ut et [illegible]
[illegible] qui non [illegible] veritati
[illegible]. Et data
est illi potestas in omnem tribum et

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

populos et linguas et gentes. Et
adorauerunt eam omnes qui habitant
terram quorum non sunt scripta nomina in li-
bro vite agni qui occisus est ab
origine mundi. Ab origine enim
mundi nomina electorum scripta sunt in libro
vite. Justum vero est eos qui mor-
tis auctori seruiunt in libro vite
non scribi et qui simulatoris bes-
tie verbis deluduntur agni qui
abstulit peccata mundi carere consor-
tio. Si quis habet aures audiat.
Quociens scriptura aliquid dictura est, quod po-
nit intentum ad obscuritatem rei
querit auditorem. Hic enim mo-
netamur dyaboli regnum magnum
pendere cogitationibusque humanis
occurrit dicens. Qui in captiui-
tatem duxerit in captiuitatem
vadit. id est dyabolus et bestia qui
suis omnibus retibus ceteros captiuos
videtur ipse in fine vero erit
captiuus. Qui gladio occiderit
oportet eum gladio occidi. Qui
ecclesiam nunc uel carnali uel spirituali
morte persequitur hunc dominus Ihesus in[terficiet]
spiritu oris sui. Hic est pacien-
cia et fides sanctorum. Contriuerat
occidi homicidam sed quia non coro-
natur nisi qui legittime certauerit
nunc aut operibus et docet nunc pec-
tore firmo. Descripta generaliter
bestia primo in persecutione. deinde
capto ore blasphemantem describit
eadem in falsis prophetis scilicet in
ypocrisi. deinde simulata. Et
vidi aliam bestiam ascendentem de terra

et descripsit illustracionem admiracionis suorum

Omnes dicit sed inhabitantes terram per-
uersos [illegible] in quantum in terra scribuntur.

Aliam dicit de officio aliam vna est
que est ante mare hec de terra. teste daniele
qui cum quatuor bestias ascendisse de
mari cerneret per angelum dicitur:
Hee quatuor bestie magne quatuor
regna consurgent de terra. Et ha-
bebat cornua duo similia agni
et loquebatur ut draco. Agni cor-
nua prefert quod draconis venena
latenter miscerat quia per ypocrisim sanc-
titatis eam quam in se verant dominus
habuit singularem sibi in eo sapi-
enciam mentitur et vitam. De hac bes-
tia dominus. Attendite inquit a falsis
prophetis qui veniunt ad vos in vestimen-
tis ouium intrinsecus autem sunt lupi ra-
paces. Et potestatem prioris bestie
omnem faciebat in conspectu eius.
Discipuli ministri magistri sequuntur
in omnibus. Et fecit terram et habitantes
in ea adorare bestiam primam. Cuius
seductionis ostendit et corpus per mar-
passe et autem qui habitat in ipso.
Cuius curata est plaga mortis. id est
qui se simulat mortem rursus gaudio
vixisse. Hunc enim scriptura non sem[per]
sed secundum velut occisum dixerat. Et
fecit signa magna. ita ut etiam
ignem faceret de celo descendere in terra
in miraculum igneus qui magis in celis
prefulget. ut quia dominus Ihesus Christus
spiritum sanctum in igne carnem virtutem
dedit gratiam. ipse quoque suos quasi solo
contestatione fallacie bestie decipiat.
Et seducit habitantes terram propter sig-
na que data sunt illi facere in conspec-
tu bestie. Seductio autem eius erit
sicut dictum est secundum operationem
sathane in omni virtute signis et prodi-
giis mendacii. Que solet ab igne-

prefulget

descripsit

Sicut de iudeis dicitur
quod ante non intrent
imperatorum in [illegible]
dominarentur. Non enim
affirmant [illegible]
potuisse magna
tissimos in [illegible]
si imperatorum [illegible]
sunt ad ante iudi-
[illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
qui simulassent [illegible]
affirmas [illegible]
est

utpote opera dicta sunt signa et prodigia
mendacii quia mortales sensus per fantas-
mata decepturus est ut quod non facit
facere videatur. an quia illa que tunc
si erunt vera prodigia ad mendacium
pertrahent credituros non ea potuisse
nisi divinitus fieri virtute dyaboli nes-
cientes. quia non fantastico sed vero igne
et turbine tantam familiam sancti Iob cum
tantis gregibus assumpsit. Sive autem hoc
sive illo modo signa mendacii dicantur
hoc ~~fiet~~ est sine dubio. magis illa temp-
tacio tunc maior apparebit. quando
pius martir et corporis tormentis
subicitur et tamen ante eius oculos
miracula tanta facit. Dicens
habitantibus in terra ut ~~faciunt~~ ymaginem faciant
gentes bestie que habet plagam ~~[illegible]~~
gladii et vixit. id est eius filius
et sic ei facere ymaginem. vel alia
editio dicit sicut habet plagam de gla-
dio et vixit id est ex falsitate se
dicat commortuum et consurrexisse
Christo quem se esse dicit et deum et mediatorem
inter se suos sibi constituit. Non enim sunt
duo Christi sed alterum inter quem suos
quod mediator sit. Et datum est illi
ut daret spiritum ymagini bestie. id est
ipso populo qui hanc falsitatem impleve-
rat. bestie se fabricato constituendo ymaginem
eius. spiritum veritatis se dare simu-
labit. Et ut loquatur ymago bestie.
Non tantum ministris vulgus simulato per
ignem spiritum delusit. verum etiam
sermonibus aliis efficiat predicandum. Et
faciat ut quicumque non adoraverint
ymaginem bestie occidantur. non
aliud ymaginem quam se dicunt fieri
sed illam cum filiis suis faciunt. Faciant
ergo ut ymago bestie adoret
ymaginem bestie. id est ut populus

adoret dyaboli adductione. Et faciet
omnes pusillos et magnos et divites
et pauperes. Hoc omne sine exceptio-
ne quasi et gentiles. sed quod addit permittit
ministerium habere caracterem in manu
dextera aut in frontibus. Caracter est
ministerium iniquitatis quod ypocrite
sub nomine Christi in opere et professione
accipient. Et ne quis possit emere aut ven-
dere. Inhiat vendendi et mercandi. nomen
nomen dedit quod sicut in bono sibi
semper ecclesia credidit confuturum in
saluti ita ille in malo tali se def-
fensione confecerint ut nec mercari
aut vendere licitum det. sicut
mercatores qui unam navem portant
conformi signo tenentur. Nisi qui habet
caracterem nominis bestie aut nume-
rum nominis eius. id est qui communicat
fraudi illius. Caracter enim id est
nota et nomen bestie et numerus
nominis eius unum est. Numerus enim
hic est. ne enim putemus iuxta quo-
rundam opinionem ut dyabolum ~~[illegible]~~ ut
demone. sed unum de hominibus in quo
totus sathanas habitaturus est cor-
poraliter. Est enim hic perditionis filius per-
ditionis. Et numerus eius est sexcenti
sexaginta sex. Hic omnes apud gre-
cos in nomine titanis. id est gigan-
tis sed divini. hoc modo. T E I T
A N. Et hoc sibi nomen antichristus qui orbis
potentia antecellat ~~[illegible]~~ usurpatu-
rus reputatur. ipsum se et iactans
de quo scriptum est. Exultavit ut gigas
ad currendam viam. a summo celo egres-
sio eius et cetera. Ponunt autem primam
suis et aliud nomen eiusdem nume-
ri. A N T E M O S. et cetera.
quod significat honori contrarius. Et
etiam A P N O V M E. id est
nego. per quem et persone qualitas

punit

faciant

fiat

cce

orbis

... antixp

et operis antropi insinuet. Assiduitas
Sed operosa expositione indiget
quo se talis affectitor laudis certo
velit charactere notari. Alit se-
narium numerum quo mundus factus
est perfectionem operis significare
quibus inesset. Et qui sive simplex
sive per decem centum ve multiplicatus
eiusdem perfectionis tricesimum. Sexage-
simum. centesimum que fructum demon-
strat. Erat autem pondus auri quod
afferebatur Salomoni per singulos
annos sexcenta sexaginta sex ta-
lentorum. Quod quoniam regi
iuste minus et debetur et solvitur
hoc etiam sibi seductor tirannus
exigere presumit. Et vidi et ec-
ce agnus stabat supra montem Syon.
apoc 14 Stetit dominus Ihesus corpus ecclesie sue
certamina fixe defendat exem-
plo virtutis et protectionis munimine
presetabat. Ostenso enim corpore
quod draconis et virtute confusum et
notatum est cauteriis in corpus autem
in bestie timeres succubuisse
furori ostendit ecclesiam solito ful-
gore modo gaudente. Notaque
bestia in arena maris. agni in
monte Syon consistere. Et cum illo cen-
tum quadraginta quatuor milia
Numerus hic finitus pro infinito debet
intelligi et certi significancie
misterii virginale aptius exami-
ni. Quod deum ex toto corde tota
anima tota que mente diligens cor-
poris que eius quatuor qualitatibus sub-
sistit illibate integritate sacratum Ter-
cius terni nonus et quater quin-
decim sexies. Vederes aut nonum in
centum quadraginta quatuor. Adplicuit

ut cum de hiis qui martiorio laureati
sunt gaudium constituti merito in Syon
monte cum agno videantur cum perfecta
multitudo regnaturi de ceteris ecclesie
membris non dubitetur. Habentia
nomen eius et nomen patris eius
scriptum in frontibus suis. Ostendit
quod sit mutatio notae in fronte corpo-
ris bestie videlicet dei et ecclesie dei
scriptas in frontibus ecclesie. Et audi-
vi vocem de celo tamquam vocem aqua-
rum multarum. Magna vox sonare magna
est devotio caritatis. quam se de
celo audisse refert eum eos qui
voce viderunt in Syon monte stare
perierunt ut ostendat se montem Syon
non aliud dixisse quam ecclesiam que
adversus tanta certamina pressuram
sublimi contemplationis erecta gaudio
regis sui certamina laude sit et
imitationem celebrat. Hoc est enim
quod vidit agnum stantem psallere
Quod autem per vocem aquarum multarum non
vox intelligitur cum predicatorum.
Quid per vocem tonitrui. nisi vox
evangelii designatur. Un-
de et quidam apostoli filii tonitrui sunt
dicti. Tonat dominus autem Omnis
arbor que non facit fructum bonum ex-
cidetur et ignem mittetur. Et
vox quam audivi sicut citharedorum
citharizancium in citharis suis.
Cum citharicie de omnibus sunt
qui carnem suam crucifigentes cum
viciis et concupiscentiis laudant
cum impsalterio et cithara. Quanto
amplius illi qui angelice privilegio
castitatis totos se deo sicut holo-

mustu singulari abnegantes semet
ipos et tollentes crucem suam sequunt
agnum quocumque vadit. Et cantabant
quasi canticum novum ante sedem.
Vetus erat canticum beatus qui habet
semen in syon et domesticos in
iherusalem. Novum vero est letare
sterilis que non paris. Et iterum. Dabo
inquit eunuchis dicit dominus in
domo mea et in muris meis locum
et nomen melius a filiis et filiabus.
Et nemo poterat dicere canticum nisi
illa centum quadraginta quatuor milia
qui empti sunt de terra. Singulari
canticum agno cantandum est. eo quod in
perpetuum pre cunctis fidelibus eadem
carnis incorruptione gaudent.
Quod tamen ceteri cetera canticum
audire possent. licet dicere nequeunt.
quia per caritatem quidem in illorum cel-
situdine leti sunt. quamvis ad eorum
premia non adsurgunt. Virgines
enim sunt. Hii sequuntur agnum quocumque
abierit. Hec pulchre beatus
augustinus virgines admonendo ex-
posuit. Pergite inquiens sancti dei
pueri et puelle. mares ac femine
celibes et innupte. pergite perse-
verantes ad finem laudate dominum dul-
cius quem cogitatis uberius.
Sperate felicius. cui servitis in-
stancius. Amate ardencius cui pla-
cetis attencius. lumbis accincti
et lucernis ardentibus expectate
dominum quando veniat a nuptiis.
Vos afferetis ad nuptias agni ca-
ticum novum. quod cantabitis in citharis
vestris. Utique tale quale nemo pre-

ter vos. Sic enim vos vidit
quidam in apocalipsi pre ceteris dilec-
tus agno. qui discumbere super pec-
tus solitus erat. Ipse vos vidit
duodecies duodena milia sanctorum
citharedorum illibate virginitatis
in corpore inviolate veritatis
in corde. Sequimini agnum. quia
et agni caro utique virgo. Sequimini
in eum virginitate cordis et carnis quocumque
ierit. Quid est enim sequi nisi imi-
tari. Quia christus pro nobis passus
est relinquens nobis exemplum ut sequamur
vestigia eius. Hii empti sunt
ex hominibus primicie deo et agno. De illo sancto
et immaculato corpore christi. qui sacer-
dotes purior est quam hostie pro voluta-
tis sue merito a spiritu sancto eligitur.
Quos apostolus propterea de viris dominum no-
strum observat. ut exhibeat cor-
pora sua hostiam vivam. sanctam. deo pla-
centem. Et in ore eorum non est inven-
tum mendacium. Non solum pudicicie
merito dicunt comitatum virgines co-
pulantur. nisi et ab omni contagione
prorsus immaculatam gesserint vitam.
Hanc visionem iohannis non de vir-
ginibus specialiter sed de tota generali-
ter incipiunt ecclesia. quam desponsavit
apostolus uni viro virginem castam exhi-
bere christo ita concludens. Non dubium
non fuit vel in ore eorum mendacium sed non
est inventum. sicut apostolus dicit. Et hec
quidem fuistis. sed abluti estis. et
iniquitas vestri non nocebit ei. quando
die conversus fuerit ab iniquitate sua
et potest esse virgo. et dolus in
ore eius non inveniri. Virgines enim
castos et pudicos dicit. XXX.

Et vidi alterum angelum volantem per
medium celi habentem evangelium
eternum. Cum autem pugnaturis isto
arripite varia quod ne draconem pug
na deterreret. restat utrique
milicie dignam rependere mercedem
et que in malos pena. nec premia
bonos sequatur ostendi. Predica
tor quoque per media discurrens ecclesie
evangelium regni portat et in. Et
evangelizaret sedentibus super terram.
Calcavit eos qui celesti attollitur
volatu. terrenas quoque mentes de sede
sui torporis predicando levare. Et
super omnem gentem et tribum et linguam.
predicabit inquit hoc evangelium in
toto orbe. et tunc veniet consummacio.
Timete dominum et date illi honorem
quia venit hora iudicii eius. Tanto
inquit magis saluti vestre prospicite quanto
vos citius exportat retribucio quod
metuendum mutati nec per dominum mundi
factorem et non temporale bestie terra
mine formidates. Cecidit ceci
dit Babilon illa magna civitate
dyaboli ruinosa iam cecidisse dicit
Hunc morem scripture quod solet pre
teritum pro futuro quod nomine mevita
bilit adimplendum. sive quod superbi
tur a deo deiecti qui a dya
bolo sunt inflati sicut post dixi
sse inquit eos allevaverit. Que
a vino ire fornicacionis sue potavit omnes
gentes. Civitas impiorum ex omnibus
congregata gentibus. ipsas gentes de
sua inebriat a vino debriat erro
ris. Dum vero cecitas vincta sorrexit
experiens. non vero inebriat vino
inquo celum luxuria. ne prenisse vite

punietur denarius. Et si quis adoraverit
bestiam et ymaginem eius idest
dyabolum et caput suum corpus et acceperit
caracterem in fronte sua aut in ma
nu sua. In fronte aut in manu sua
dicitur significat dyabolo quidam profes
sione infanda quidam vero tantum ope
racione notari. Et hic bibet
de vino ire dei qui mixtus est
mero in calice ire ipsius. Ordo di
cit et hic bibet. ostendit et et
alium qui bibet ne se separaret
eum quamlibet gentibus visibiliter non
miscetur eadem tamen sub christiano no
mine adorat bestiam. Iste autem
calice ire fornicacionis propinat
calice ire domini servitur. ne ut
inpota sciencia malicia cordis
evomat inebriandi. Sed ut dampna
ti pereat eterna morte soporandi.
Et cruciabitur igne et sulphure
in conspectu angelorum sanctorum. Pena
malorum sicut et divini regnantibus sem
per videre possunt. ut hinc magis
vero creatori suo gracias agentes
magis dominum caritate metuunt. Et econ
verso iniusto iudicii gravitates visa
sperare tormenta consistunt. sicut
nec divitem in flamme sepultum visa
lazari requies respirare valebat.
Hec habent requiem die ac nocte
qui adoraverunt bestiam et ymagi
nem eius. Leonem dicunt hoc pro
eo quod bestia leone fortior quo
magis adoratur eo maiores in
gat penas. Et si quis acceperit
caracterem nominis eius. Bestia. Sed
augustinus impia civitate ymaginem

valenti

vo eius similitudinem eius. Qui est fal
sam imaginem xpianos caractere
aut nota nominis eius presentat. Qua
adorari subiici ei et consentiri dicat ¶
Hic patientia sanctorum est. Licet bestia seuie
rit. non tamen sanctos passio consistet
temporalis quod eterna beatitudine remune
randa est. Econtrario persecutores suos
temporaliter subiectos eternas cum bestia
viderit luere penas ¶ Et audiui
vocem de celo dicentem michi Scribe. Pal
thra iam predicatore grandia. Ecce
enim hic deum regnum venire. Ille ci
tate de pal[?] cecidisse iste flammas
impiorum. alius et beatorum predicat
requiem. Cum sua voce et de celo
emittit. et digna memoria eterna
litteris mandari precipit. Gaudet
enim iusti quia nomina eorum scripta
sunt in celo. delentur vero impii de li
bro viventium ¶ Beati mortui qui in domino
moriuntur. Gratias tibi ago ihesu quod beatos
feceris eos in celo qui mihi moriuntur
in terra. Quanto magis illos qui tua
et pro tua fide feliciter ponunt animas.
¶ Amodo iam dicit ~~dominus~~ spiritus ut re
quiescant a laboribus suis. Opera enim illorum
sequuntur illos. Sicut impios dura
rat perpetuo requiem non habere. sic
econtrario fideles post adiutos operibus
amodo iam deest a tempore mortis
requiescere decet. Cum enim dederit dilectis
suis sompnum. hec est hereditas domini.
Propter frigus autem piger arare noluit.
mendicabit ergo estate et non da
.xxxi. bitur ei ¶ Et vidi et ecce nubem
candidam. et super nubem sedentem similem
filio hominis. Hactenus premia vere[?]

promissa: nunc personam iustam ipsius
demonstrat iudicis. Cum ad iudi
cium venerit gloria diuinitatis
nubes carnis obumbrat ut videant
impii quem compunxerunt ¶ Habentem
in capite suo coronam auream. Qua
lis sit hec corona superius in mulie
ris habitu descripsit. et de capite
eius corona stellarum duodecim. Gaudi
um et victoriam possit significare
regnantis ¶ Et in manu sua fal
cem acutam. Iudicialem scilicet diui
nam sententiam quam nullatenus euitat[?]
tatur. Intus ipsa quippe similiter
scilicet fuge conuertitur. In falce quippe
intra metit et cadit ¶ Et alius angelus
exiuit de templo clamans voce magna
ad sedentem super nubem. Angelos quos
the messores in euangelio legimus
et quod omnes sunt in ministerio missi propter
eos qui hereditatem capiunt salutis.
Singula presentantes ecclesie merita
cotidie domino enarrant ¶ Mitte fal
cem tuam et mete quia venit hora
ut metatur. quia aruit messis ter
re. Ecce dominum habundantia iniquitatis
refrigescit caritas multorum. Et istu
malorum multitudine messis mundi
pene iam venire[?] aruisse[?]. Non ergo
grana iam matura recidant. propter
illos bis[?] madens[?] et zizania quidem
paleas que flammis fructus vero cele
sti horreis recondentur feliciter ¶
Et alius angelus exiuit de templo
quod est in celo. habens et ipse falcem
acutam. Et ipse visus est in nube
candida messor. quis est vindemia
tor nisi idem. Propter quem[?] et

ecclesie fructum eligant et percipiunt.
Vinea quam seminavit bonum semen in
agro suo. ipse quippe vineam in loco sua
ubi plantavit et utramque culturam cus-
todiunt maturamque dignantur ¶ *Et alius
angelus de altari qui habet potestatem
super ignem clamavit voce magna.*
Duplex enim est vel chorus aut angelorum
officium. Aliorum qui primi missis et bo-
nent. Aliorum qui singulis presunt civi-
tatibus sicut dicit. Qui facit angelos
suos spiritus et ministros suos ignem
urentem. Possunt duo angeli pri-
mi ad messem et maturam predicare
vineam eterne patres intelligi qui mag-
na voce idest magno cottidie desi-
derio regnum domini advenire precantur
dicens ¶ *Mitte falcem tuam acutam
et vindemia botros vinee terre.*
Sicut messis sic et vindemia pre-
terea per relectus est. Utrumque
autem maturitas finem indicat secli.
¶ *Quoniam mature sunt uve eius* idest
consummata sunt peccata. Quamvis et bo-
norum quippe presertim maturitas dici pos-
sit. Ita ut [illegible] aut per quamlibet
licet mundi finis ex ipso suo ordine
pendeat. Prisciores tamen quosque
ducimus quod digne omnibus illius
obprimat innotescit ¶ *Et misit
angelus suam falcem acutam et vinde-
miavit vineam terre.* Qui hic falce
messoria ipse hic et vindemiato-
ria. Unde enim iudicium et
uno tempore fiet. Sed in messe et
vindemia initium et finem ostendit
cunctis presumere ¶ *Et misit in lacum*

*sive torcular ire dei magnum.
et calcatus est lacus extra civitatem.*
Si ad malos tantum messis hec et
vindemia pertinet torcular pe-
nam significat. Si autem et ad bonos
calcatio torcularis et tribula ara-
in utilia gerunt utilia probat sicut
ait apostolus. Prosa metalla igne
probari ligna vero fenum stipulam
quoque consumi. Quod utrumque extra alii
se agit iherusalem. Lacus autem
ire ex loquendi genere nominatur quo
dicatur in die mala liberabit eum
dominus ¶ *Et exivit sanguis de lacu
usque ad frenos equorum.* Exivit
vero usque ad rectores populorum.
Usque enim ad diabolum et eius angelos
novissimo certamine exivit ultio
sanguinis sanctorum effusi. sicut septiduo
in sanguine precesserit et sanguis te-
pescunt. Dictum est super de ecclesia
per stadia mille sexcenta idest per
omnes quatuor mundi partes. Quat-
ernitas est enim quadrata sicut
in quatuor faciebus quadriformibus
et rotis. Quater enim quadringe-
ni mille sexcenti. Tychonius
messorem et vindemiatorem eccle-
siam interpretatur. post precepit eum
in flammas clarescere. et potes-
tate ligandi solvendique tenente
Angelos de templo vel altari iube-
tis imperium dicens domini non presum-
ptia vox sed suggestione spiritus sancti.
quam oportet in suo tempore [illegible]
tempus et malorum anathematiza-
torum. habens potestatem super ignem
utique illum qui exivit ex ore testium

r

et comedit minimas cap. Sicut usque
de afflictu ecclesie et usque maturo
fine stamina

Et uidi aliud sig-
num in celo mag-
num et mirabile.
Instaurato rursus a
dme easdem plagas persecucionis nouis-
sime narrationis intentu fieri uolunt
auditorum dicendo sig. mag. et
mirabile. Angelos septem id est
ecclesiam A septiformi gracia plenam.
Habentes plagas septem nouissimas
quoniam in illis consummata est ira dei. No-
uissimas dicit quia semper ira dei pro-
tinus perficit consummare. Septem plagas
id est perfecte sicut frequenter in
leuitico. Et percuciam inquit uos sep-
tem plagis. Quia nouissime futu-
re sunt cum ecclesia de medio eius
exierit. Et uidi tamquam mare ui-
treum mixtum igni. Fontem uidelicet
baptismi perlucidum igne spiritus sancti
consecratum uel etiam quod ad ignis
pertinet conflatum. martirio rub-
ratum. Et eos qui uicerunt bestiam
et ymaginem eius stantes super mare
uitreum. Qui fraudes uincunt bestie
consequenter igneo baptismo superstare
uidentur. Studentes iuxta apostolum super-
struere semel fundamento fidei. Ha-
bentes cithareas dei et cantantes can-
ticum moysi Terrum dei et canticum ag-
ni. Ipse corda laudando deo dicata
gerentes et utriusque testamenti uoce
canora uel carne ligno passionis

opertam. Ubi non tantum primum uer-
bum et ea opera significat effectum.
Magna et mirabilia sunt opera tua
domine deus omnipotens iuste et uere uie
tue rex seculorum et reliqua. Hoc car-
men in utroque reperitur testamento
ubi deus creator et misericors a
cunctis canitur. Spiritus index idcirco
repetit quod professat dicens. xxxiiii.
Et post hec uidi et ecce apertum est
templum tabernaculi testimonii in celo.
Canitur carminis uisio. Ut enim dei
aduentus posset gentibus adorari. templum
illud secretorum dei. unius quoddam ue-
bis menibus inclusum. toto est spacio
sic reperit orbi reserari. Et exie-
runt septem angeli habentes septem
plagas de templo. Hoc est quod mar-
cus ait. Illi autem profecti predicauerunt
ubique. Uestiti lapide mundo candi-
do. Quicumque ait apostolus in christo bapti-
zati estis christum induistis. Ipse e-
nim lapis summus angularis elec-
tus. Uel si numero singulari
pro plurali positum intelligas uaria
uirtutum ornamenta significat. Alia
translatio linteamine candido habet.
mortificationem carnis doctoribus
indicans. Castigo inquit corpus meum
et seruituti subicio. ne forte aliis
predicans ipse reprobus inueniar.
Et precincti circa pectora zonas au-
reas. Qui predicat fortia uelit
non solum mortificat corpus. sed et
pectus auro sapiencie stringat. Uel
cte zonis aureis pectora stringere
cunctos mirabiles cogitaciones moti-
uita

Expliciunt libri 21 monast...

p[er] solius amoris vincla restring[it].
¶ Et vnu[m] ex q[ua]tuor a[n]i[m]alib[us] dedit septe[m]
a[n]gelis septe[m] fialas aureas plenas
iracu[n]die dei viue[n]tis. Iste s[un]t fia
le q[ue] no[n] adeo sunt aurea et
se[r]mones q[ui] sunt celestes q[uo]s et sep
te a[n]geli. Fide[m] ~~...~~ fiale et
suauitate supplicacionu[m] et ira sup
plicacionu[m] ... dicu[n]t ad a[u]tem q[uo]
... dei aduentu fundu[n]t quando
iudicia dei non sunt occulta sicut
abissus s[ed] ap[er]ta vt fiale iustis
laturi salute[m] impiis vero p[er]di
c[i]o[n]e[m] inferre p[ro]mitt[un]t. Sicut ip[s]e dic[it]
q[uod] [christ]i bonus odor sumus deo in hiis
qui salui fiu[n]t et in hiis qui pe
reu[n]t ¶ Et impletu[m] est templu[m] fu
mo a maiestate dei et de virtute
eius. Predicata gentibus celestia
p[er] ip[s]os caritat[is] igne[m] celestis
fumu[m] p[ro] co[n]fessionis emittat.
gr[ati]as deo sup[er] inenarrabili dono eius
ag[it]e. ¶ Et nemo poterat introi
re in templu[m] donec co[n]sumare[n]t[ur] septe[m]
plage septe[m] angelorum. Nemo p[otes]t
celestis membris in corpore ... nisi
qui misteria fidei audiens dictat
a p[re]dicatorib[us] q[uod] ih[esu]s co[n]stitutus est
a deo iudex viuoru[m] et mortuorum
Nemo scilic[et] ad audita iudiciorum
dei in t[em]plo celestis archana mortali
b[us] h[ec] impenetrabilia manet et clau
sa donec finitis p[er]dicis septe[m] plagis
adueniat d[omi]n[u]s qui et illuminet ab
scondita tenebrarum et manifestet
q[ua]ntu[m] vel v[i]l[is] ad p[ro]banda celestis
fide vel misterii ad exercendos
iudices ... caritate veritat[is] non

receperu[n]t vt salui fierent. Adeo q[uo]d
q[uo]d erat antichristo. ¶ Ite et effundite
septe[m] fialas ire dei in terra[m]. Da
te p[re]tas celestis iudicii in regiones
desperacionis et absolucionem misericor
dia dei ... Et omnib[us] qu[id]e[m]
a[n]gelis in terra fundere mandatu[m] est
s[ed] tamen ... pro varietate
peccatorum varia q[uo]q[ue] vocabula sorti
unt vt sicut predicacionis et vin
dicte. sic etiam nomine plu[ral]i sep
tenario ... ¶ Et abijt
pri[mu]s et effudit fialam suam in terra[m].
Duplici modo p[re]dicatores fialas ire
dei effundu[n]t ... penas impiorum
vel eisdem impiis in regione spiri
tus iudicando vt petrus symoni.
pecunia tua tecum sit in p[er]di
tione. Vel s[ic] celeste manifestat
p[re]dicando ut ... quibus iudicium
iam olim non cessat. et p[er]dicio eo
rum non dormitat. Potest et
terra modis intelligi q[ui] ... prior
audita predicatione veritatis ... mo
re ... hominis vulnus corrupit.
De quibus d[omi]n[u]s. Si non venissem et
et locutus eis fuissem, p[ecca]t[u]m non
haberent ¶ Et factum est vulnus
seuum ac pessimum in homines qui
habebant caracterem bestie. Quia
d[omi]no derelicto dyabolo veneraba[n]t[ur]
in ip[s]is impietas vulnus pessimo
spiritualiter interibu[n]t ¶ Et secundus ef
fudit fialam suam in mare et fac
tus est sanguis tamq[uam] mortui et omnis
a[n]i[m]a viuens mortua est in mari.
Quia non solum caracterem notat
antichristi ~~et~~ s[ed] et ... xpi

10

stabilitate undis amare persecucionis
infestantur spiritualiter ad ulcionem quam sa-
pientie vocat puniuntur. Et quia se in-
uicem iactabant mortem perhibuit aucto-
ri seruisse. Et tercius effudit fialam
suam super flumina et super fontes
aquarum et factus est sanguis. Et
hic quoque qui ut sunt riuis incautis
insidiant dulcia sed spinarum fingunt
digne plage percussionis ulcione plec-
tentur. Et audiui angelum aquarum di-
centem. Iustus es qui es et qui eras
sanctus quia hec iudicasti. In angelo
aquarum omnes angelos populorum dicit
interiori affectu diuinis laudibus
congratulantes. quod vindicans sangui-
nem seruorum suorum homicidas mor-
te potauerit. Et audiui altare
dicentem ab altari. etiam domine deus omnipotens
vera et iusta iudicia tua. Vel sunt
angeli hoc est et altare deo gratias
agens id est interior affectus sanctorum
uel angelorum uel hominum qui puplice
docendo praesunt. Et quartus effudit
fialam in solem et datum est illi estu
affligere homines et igni. Perfec-
tores ecclesie qui solis instar ar-
dentis sermone verbi dei aurificare
nolunt futuro cremandi sunt
ardore gehenne. Vel si solem
splendorem intelligas superiorem.
Ab angelo solem perfundi dicit. Sed eidem
consolidatum est estu affligere homines
et igni quia deum sapientes viri
cruciatibus vincti/mali agendi erro-
re tanguntur. ~~[illegible]~~ illorum exemplo
persuasi/ipsum quoque corporibus des-
deriis maceditur[?]. Quamuis et
estus ut diximus possit intelligi

quo diaboli corpus de stabilitate sterere
no[?] mo diabolum cruciant et ad
(blasphem[?])
cruciatum minatur. De quo confessio
Zelus inquit apprehendit populum
ineruditum et nunc ignis aduersa-
rios comedit. Et nunc utique ex
corpore stelle ultimum illius igne
iudicium. Et estuauerunt homines
estu magno. In persecucione quidem
quando primitiua clarificat suos
diaboli. quam claritate et leticia
sponsa sancte plagas diffinivit et
dolores. Itaque et super regnum ex-
ercitum diaboli descendisse homines
igne fumo et sulphure. Non
quod persequentes conciderit sed huius
penis consciencies desinauerit
Et quintus effudit fialam suam super sedem
bestie et factum est regnum eius tene-
brosum. Sedes bestie est regnum eius
stagnantia iudiciaria potestate huiusmodi pla-
gis id est terrene felicitatis falsa
contenebratur leticia/et luctus efficitur
aliena: ut psalmista Dimisisti inquit
eos deum alienauerunt. Non enim dixit
post quam alienati sunt. Et comma-
sticauerunt linguas suas pre dolore
Sicut iustus labores ~~[illegible]~~ suorum fructuum
manducabit. ita impius quoque
dignus blasphemie sue penis ex-
positus. quasi lingua sua satura-
tur. Sibi ergo nocebat blasphe-
mantes contra dei quam transgrediens gau-
dia estimabat. Et blasphe-
mauerunt deum celi pre doloribus
et vulneribus suis. Non ad ipsorum dam-
na retulit sed ad iustam indignacio-
nem dei qui talibus eos plagis dedit
in quo non resipuerunt[?]. Ita quibus con-

podalit afflictus non sentiat ma
num dei sicut anthiochus. Blas
phemaverunt enim dicit. non egre
ss in petro lepuriatis ~~xxxiiii~~
xxxiiii Et sextus effudit fialam suam in
flumen illud magnum eufraten
et siccavit aquam eius ut pararetur via regibus ab ortu solis.
Per eufraten populo babilonis affluen
tia in qua nichil vinum nichil vi
dere quam aptum regnum non sit reliqua
nebit. Hoc enim est quod supra dixit.
avit messis terre. Sed reges ob
una soli iustitie appareat. Aliter
Sicut dum superbit impius incenditur
pauper ita enim pestilentie flagel
lato sapiens astutior fiet. Solito
autem more post missos septimo an
gelo recapitulat ab origine
Recapitulatio Incipit. Et vidi de ore draconis
et de ore bestie et de ore pseudo
prophete spiritus tres inmundos in modum
ranarum exisse. Spiritus diaboli et
antichristi et prepositorum corporis eius
qui per unum spiritum unius corporis
trifarie dicuntur ranis simulat.
animalibus solo luto visu molestoque
spiritu horrentibus. Rane cum aqua
morari videantur in sordibus tamen
et ceno volutantur. Quoniam quamquam
pre aqua vite sitis promittentes.
in sordibus quas credentes magis
deponunt. mortui delitescunt. Vel
pharao qui quos ipsorum perderet in
baptisma post eum misericordie ausus
est. ibidem mersus est. Sunt enim
spiritus demoniorum facientes signa
sita magis sicut enim per magos pharaonis

rationis credendi sunt signa facturi.
Nec immerito eius ranis comparantur facta
medicioni ranarum. nisi ministros
sathane tunc quasi sicca predicamus signa
facturos. Usque ad signum enim rana
rum sunt magi in incantationibus vale
re permissi sunt. Et procedunt ad reges
totius terre congregare illos in prelium ad
diem magnum dei omnipotentis. Sicut
sed reges sunt quibus eufrates siccatio
ne pandit occultis ita enim principes
reges terre dicuntur qui non ex toto orbe
ad unum locum congregati sed suo quisque
loco statu impugnant. Diem autem domini
magnum totum tempus dicit a domini pas
sione. Potest et diem accipi iudicii
in quo congregatis diabolis per totum tempus vite
presentis congregatis. Diem regi pro terre
meritis occurret. Et proximo sit
fur. Illa editio consequentius habet
ad diem magnum dei omnipotentis. Ecce
venit ut fur. Beatus qui vigi
lat et custodit vestimenta sua
ne nudus ambulet. et videant turpitu
dinem eius. Beati quorum tecta sunt peccata.
qui turpitudine vite reprehensibilis
ante iustorum oculos in iudicio subsi
quentes bonis operibus tegi minime valeant.
Et in evangelio dominus exemplo furis
tamen dei servos vigilare precipit. Et
congregabit illos in locum qui vocatur
hebraice hermagedon. Hunc locum
exponunt alibi dicens. Congregabit
illos in prelium et circuierunt castra
sanctorum et civitatem dilectam id est ecclesiam.
Potest et ex textu locus
impiorum diabolis intelligi qui in
honore perdito timore usurpare dei
tatis inflato. Potest id est quandam
a domino iniustitias et superare se

gaudebit insidias. Hec magedon
eius cessim recio in fine a fine mos
globosis inceptat. ¶ Et septimus ef-
fudit fialam suam in aerem et exi-
vit vox magna de templo a throno
dicens factum est. Sicut super [illegible]
ulcionis usque ad frenos equorum
mundos videlicet spiritus [illegible] sic
et hic in easdem potestates aereas
novissima effunderet ulcio factum
esse idest finis adesse nunciat
quando ut apostolus ait novissima
inimica destruetur mors. Aute(m)
nunc sub plagarum non perfecto no-
vissima destruetur. Quas [illegible]
omnes a contrario vult intelligi.
Plaga est impiorum insanabilis et ira
magis accipe potestate [illegible] maior
in se [illegible] adhuc maior ira
dei. Armenus cum beatitudine malo-
rum mors est. Sicut extra torme-
ta et humiliacio ecclesie claritas e(st).
[illegible] ipso tempore illius et omnis populus im-
pius ab omni plaga corporis que q(ue) [illegible]
perit tota [illegible] potestate. Vel
opus est tunc adimplecione [illegible]
et ire consumacione atque plage
[illegible] et a furore [illegible]. Recapitu-
lat ab eadem persecucione ruinam
describens impie civitatis xxxv.
¶ Et facta sunt fulgura et voces et
tonitrua et terre motus factus est
magnus qualis non fuit ex quo homines
~~non~~ fuerunt. Cum in fine seculi tal-
fuerit tribulacio qualis non fuit ab
inicio sicut patet maioris clarebunt
[illegible] utrumque a parte bonorum quam a parte
malorum quam [illegible] sibi alterutrum [illegible]

cedunt videlicet satis fuerit sicut
moysi et magis factum est pharaonis
¶ Et facta est civitas magna in tres partes.
Triformem bellum impia civitas infert
ecclesie [illegible] quia gentiles et inde-
apto clamore hereticus subdola
deceptione falsi fratres pravis infestat
exemplis. Quod et supra in tribus equis
nigro rufo [illegible] et pallido figu-
ratum est. ¶ Et civitates gentium ce-
ciderunt. idest omne robur fiduciaque
gentium. Iocunditas eius impiorum
ruina est magna. et gaudium inique
perdicio ¶ Et babilon magna in me-
moriam venit ante deum. dare ei
calicem vini indignacionis ire eius.
Cum babilon cadit aut iram dei bi-
bit in potestate accipit eius iheru-
salem principium novissima. Prop-
ter ipsa dicitur recidisse terre motu
que fact ecclesie. Quod si ad die(m)
iudicii [illegible] ibi impius in memoriam &
venit qui nunc dicit in corde suo
oblitus ~~est~~ est deus ¶ Et omnis in-
sula fugit. et montes non sunt in-
venti. Ecclesia que per stabilitatem [illegible]
[illegible] insulis [illegible] ac montibus [illegible]
[illegible] fluctibus abscondit ¶
¶ Et grando magna sicut talentum des-
cendit de celo in homines. Gran-
do ire dei talento similatur quod et pon-
dere gravius et equa iudicio pro diversita-
te culparum singulis infligit. Et
omnes plage egipti fuerunt plague
spiritualium ¶ Et blasphemaverunt
homines deum propter plagam grandinis.
Una alia pena causa sunt pene
alia pena pena alia utriusque sicut
[illegible] [illegible] [illegible]

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pertinentis. hic blasphemaverit deum
quos gradiuntur. et penitus cognoscit et
pena peccati ‖ Veni ostendam xxxvj
tibi dampnationem ~~magnam~~ meretricis
magne que sedet super aquas multas.
Per dictorem multitudo quam pluto ora-
tore demonibus se constituit constupra-
tam. influentibus discordiam peiorem se-
mederat. Contrario autem multitudo
credentium erat cor unum et anima una.
Quos desponsavit apostolus uni viro
virginem castam exhibere Christo ‖ Cum
qua fornicati sunt reges terre et inebria-
ti sunt qui inhabitant terram de vino
prostitutionis eius. Universitas prebis
comminet. Reges enim et habitatores
terre sunt singuli terrenum superbi po-
tentes quos meretrix illa sibi uxorem
libidinem constuprat. et insaniam men-
tis debriat ‖ Et abstulit me in de-
sertum in spiritu. Desertum ponit divini-
tatis absentiam cuius presentia gaudiis
est ‖ Et vidi mulierem sedentem super
bestiam coccineam plenam nominibus blas-
phemie. Diabolus impietatis cruentus
blasphemus inflatus. corrupte la-
borem fastu presumptionis extollit ‖
Habentem capita septem et cornua
decem. Idest habentem reges mundi
et regna et secundum gloria in mo-
te monstrat. Et septenario eius se-
pe et denario mundi et super ... eius
universitas indicat ‖ Et mulier
erat circumdata purpura et coccino.
In purpura fucus simulati regimi-
nis. in coccino. cruentus impietatis
habitus demonstratur ‖ Et inaurata
auro et lapide precioso et marga-
ritis. Idest omnibus illecebris simu-

late veritatis. Quod sit denique intus
hanc pulchritudinem exponit dicens
Habens poculum aureum in manu
sua plenum abhominatione. Aureum
poculum plenum immunditia ypocrisis
est. quia foris quidem apparent hominibus
quasi iusti. intus autem pleni sunt omni
spurcicia. Quod enim virus in
auro hoc est bestia sub habitu me-
retricis latet ‖ Et in fronte eius nomen
scriptum misterium. babilon magna
mater fornicationum et abhomina-
tionum terre. Hec est corrupte la-
status in ipsa facie mentis ostendit
ex viciorum. Et quia prudenti tali
ratione discernitur maiore presen-
ornata misterium hoc est nomen indi-
cat ‖ Et vidi mulierem ebriam de
sanguine sanctorum et de sanguine mar-
tirum Jhesu. Unde est corpus adhuc
intus et foris. Quod licet videatur lo-
co separatum. in quo tamen unitate
spiritus operatur. Sic et impotentes quondam
pro sensu Zachariam lapidasse ac-
cusant cum ipsum non fecerint ‖ Et xxxvij
dixit michi angelus. et cetera usque
ad id quod ait bestia quam vidisti fuit
et non est et ascensura est de abisso.
et in interitum ibit. Idest diabolus quo-
dam in mundo principabatur qui Domino
crucifixo eiectus est foras. In fine
autem mundi de carceribus sive laqueatis
ergastulo spiritu oris Domini peribit
in interitum. Christianis bestiam ad corpus
omne diaboli refert quod decedentium et
succedentium sibi generationum perpe-
tuum supplicat maiore qua mulierem
quam super aquas multas idest populos
sedentem ostendit comminerat. super

bestiam

~~bestiam~~ ostendit sedere / Septem capi
ta septem montes sunt super quos mulier
sedet et reges septem sunt. Capita in
quit bestie reges mundi sunt ob tumo
rem superbie montibus adequati preliis
in quibus lascivia regescit impietas
ut vi premat et fraude decipiat /
Quinque ceciderunt unus est et alius
nondum venit. Cum in septenario nu
mero plenitudinem mundanam descripsisset
imperii consequenter quinque reges pre
terisse sextum adesse septimum ~~est~~ ven
turum esse testatur / Et cum venerit opor
tet eum brevi tempore manere. Prima
et superbos nos et inferiores deus conspi
cit. Deus quos singulariter malos invenit
misericorditer breviatos dicit. perfecto
rum et superbia credat de adversitate
temporis. et infirmitate perforat
de brevitate / Et bestia que erat et
non est. et ipsa octava est et de septem
est et in interitum vadit. Antichristum qui in
fine seculi regnaturus est et omnium corporis
corporis impiorum dux caput est verentur
ad septenorum mundi plenitudinem numerum
singulariter in specie potentia suum etiam loco
rum computatur ordine / Et decem cor
nua que vidisti decem reges sunt qui reg
num nondum acceperunt. Nondum regna
mundi impugnando ecclesia sua plene
potentia demonstrarunt. Prima licet
nunc quam plurimis dicentur. iterum tamen
et gloriationis in se suum potentia eum
etiam signis deceperunt plurimos.
Secundum expositionem novissima tempo
ra quando decem reges futuros inter
bene iterum inter se dividant imperia dicunt
quam conscientia misplant qui de bestia
quarta dixerit et habebat cornua

decem et ecce cornu aliud parvulum
ortum est de medio eorum et tria de
cornibus primis evulsa sunt a facie eius
et antichristum de babilonia natum
egypti regem et affrice et ethiopie
superaturum. Reliquos interfert etiam septem
alii reges victori colla submittant
Alii autem ad quadragesimam significa
tionem in undenario numero posuerit de
cuit antichristum undecim eum dena
rii perfectionis transgressione describi
nat / Sed potestatem tanquam reges
una hora accipient post bestiam. Cum
quam reges dicuntur quia velut in somno
regnat. qui vero regno adherescat /
Hii unum consilium habent et virtute
et potestate sua bestie tradent / Post
pari consensu tota interior diabolo
militie. Hec est enim post bestiam anti
christo regnum: diabolo mutando corpore eo
usum / Hii cum agno pugnabunt et
et agnus vincet illos. Quemadmodum
hostis antiquus humana vincerit in
infirmitas: septicapite describit bestia
secularis regum cornibus armata
corpore triumphante devincit. Quem in
suis triumphare designans adiecit.
Et qui cum illo sunt vocati electi et
fideles. Promisit bene electi. Multi enim
sunt vocati pauci vero electi / Et
decem cornua que vidisti et bestia hii
odient fornicariam. Cum mundi
qua nunc lascivo complectitur amore
majori tunc incipient odio detestari
cum se agno vincente viderint in
fine deprimendos. Potest et aliter
intelligi. Sive quia inter superbos semper
iurgia sunt. Sive quia omnis qui
diligit iniquitatem odit animam suam

Et desolatam facient illam et nudam.
Ipsi enim per iram dei desertum facient
mundum dum ei dediti sunt et consti-
tuti. Et carnes eius manducabunt
et ipsam igni concremabunt. Superbus
consolatis destituta gehenne ignibus
comburentur. Deus enim dedit in corda
eorum ut faciant quod illi placitum est.
Deus inquit iustus iudex et fortis
et cui semper iusticia placita est
talia permisit impios pro pena-
rum suis operari, id est quibus multo
fine totius imponet orbis sicut in
Sodomis et diluvio factum ewangelia
testatur. Et dent regnum suum bestie
donec consummentur verba dei. [illegible] diabolo
pareat donec consummentur scripture. Quibus [illegible]
dicit contra regnum terre consummaci-
ent in dominica [illegible]. Contra erit
regnum super terram quod est omnibus regnis
prevalebit et universa terra denudabit
et conteret et delebit. Et mulier
quam vidisti est civitas magna que habet reg-
num super reges terre. Sic et infra
sponsam agni in capitulo [illegible] vidit
[illegible] descendentem de celo. [illegible]
[illegible] magis terre [illegible]
[illegible]. Due enim sunt civita-
tes in mundo. Una de abysso altera
de celestibus orta. Unde et eadem
~~iniquitate~~ impietate que sub habitu [illegible]
mundane atque [illegible] desperat [illegible]
deserte civitatis [illegible] ruinis aliter

18 .xxxviii. Et post hec vidi alium ange-
lum descendentem de celo habentem pote-
statem magnam et terra illuminata est
a gloria eius. Angelus hic fortis et
illuminans terram et ipse dominus incar-
natus et eciam doctores intelligi-

untur qui celesti lumine perditi causa
mundi perditas divicias [illegible]
[illegible]. Et clamavit cecidit cecidit Babilon
magna et facta est habitacio demoniorum
et custodia omnis spiritus immundi.
Hic timeas magis [illegible] terre in po-
tencia civitatis que corpore spiritualiter cadet
quod in [illegible] spiritualis substancia
[illegible]. Ysaias [illegible] Babilonem
monstris inhabitandam [illegible].
Nulla enim [illegible] civitas [illegible]
[illegible] capitis [illegible]
[illegible]. Et
mercatores terre qui de virtute delicia-
rum eius divites facti sunt. Divites
[illegible] dicit eos qui per habundanciam
temporalium suam infelici mercatu [illegible]
commutant. Nam minutas superne
pauperes [illegible] quam divites sunt. Et audivi
[illegible] de illa populus meus et ne participes sitis
delictorum eius. Hec et [illegible]
[illegible] de medio eorum et [illegible] ne
tetigeritis. Mundamini qui fertis
vasa domini. [illegible] Babilonis
ruina inducit discessionem [illegible]
Babilonis ruina. [illegible] enim [illegible]
[illegible] Loth a Sodomis funditus tollitur.
Reddite illi sicut ipsa reddidit vobis.
De celo enim [illegible] plagis
visibilibus et invisibilibus. Et duplicate
duplicia secundum opera eius. Et quan-
tum [illegible] in deliciis tantum date illi tormen-
tum et luctum. Quia in cor-
de suo dicit sedeo regina et vi-
dua non sum et luctum non videbo.
Ideo in una die venient plage eius.
[illegible] delectata [illegible]
[illegible] nolunt [illegible]
[illegible] in brevi tempore et spirituali

z carnali studio puniet. Tertio aut
cives celestis patrie qui sponte
ierusalem in principio leticie sue
nolunt intra alienam cationem dni sta
nare s. in pnti pro spe gaudium futuro
solo debitum. ¶ Et flebunt et plangent
se sup illam reges terre qui cu illa
fornicati sunt. Hic fletus regum et
mercatorum et nautarum babilonis
dupliciter intelligi pt. ul cu ddie
iudicii tota mundi gla peniter
impios sola pterite vite penite.
permanserit dicentes ¶ Quid nobis pfuit
superbia, aut qd diuitiarum iactantia
contulit nobis. transierunt hec omnia tanq
umbra; vel cu in psenti rerum afflu
encia cessante z contritione gr
tum diuinarum instante. pravorum
voluntatibus complendis superflua
carnalium deliciarum ablata fuerit
occasio ¶ Cum viderint fumum incendij
eius / i ~~incendium~~ iudicium combustio
nis. qui fumus igne procedit.
Quod enim aliud e grassatio ista mun
di et contritio. quam fumus q instat
gehenne. ¶ Longe stantes ppt timo
rem tormentorum eius. Longe stantes
non corpore s3 aio. Dum unusquisq
sibi timet. qd alterum p calumpnias a
z potenciam pati videt ¶ Dicentes
Ve ve ciuitas illa magna babilon
ciuitas illa fortis. qm una hora
venit iudicium tuum. Ippe dicit re
ciuitatis. uerum illi mundum plague
exiguo ad modum tempore pena
interceptum omnemq3 industriam
labefactam cessasse ¶ Et negocia
tores terre flebunt z lugebunt sup
illam. qm merces eorum nemo emet

amplius z cetera. Civitas mundi
operis et ea que uel sensibus corporis sua
uia ul exterioribus usibus sunt accomo
da desiderat luget. Species enim inc
tallorum ad visum. odoramenta odorat
tum. vnguenta ad tactum. vinum etiam
z oleum ad gustum ptinent. Iumentorum
porro z mancipiorum vocabulo ce
tera quadrantatis ampla percurre q
rut. dupliciter ergo ut dixi qs de
flerat ista mundo moriente ul qd
inferni superstites eorum interitum qui
mundi gaudia morte relinquat q
sue ciuitatis ruinas deplorent. Item
et id metum pene flens longe stare
dicunt ¶ Item diuites facti sunt ab
ea longe stabunt. Ubicunq dicit
ppt ditatos ab ea. delectorum ditias
significat Inferius enim ubi mstere
vobis dicitur. Ve ve ciuitas illa mag
na in qua ditati sunt omnes qui habebant
naues in mari: rerum diuiciis intel
ligit. Ciuitas enim sue fautoribus
sollicitas se ditatos ¶ Que amic
ta erat bisso z purpura et cocco.
Vnusquisque ciuitas amat bisso d purpura
z nos honore. Ipsi si itaq3 plague
dum sup dictis expoliat ¶ Et omnis
gubernator z nauta longe steterunt
videntes locum incendij eius. Quisquis
omnes mari nauigantes adire pote
runt ut videant incendium ciuitatis s
ac omnes sectatores cultores et operatores
dicit timens sibi. videntes specie sue
ruina ¶ Dicentes que e similis ciuitati
huic magne et hec non posse mun
dum in integrum restitui ¶ Et mi
serunt puluerem sup capita sua. i
propriam suorum facta exemplantes
a quibus seducti perierunt. vel cordis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

sui qd est pro principali hois fera
penitentia in samma consistentes ||
Quia una hora desolata est. Hoc
singulas successiue personas non ad
totam uniuersitatem dicitur. Et repetitio
in primis dicit secundum ruina [illegible] falla-
cis || Exultate super eam celum et
sancti et apostoli et prophete. Sic et dominus
in euangelio ruinam mundi predicens
addidit. Cum videritis hec fieri
respicite et leuate capita vestra
et exhilarate corda || Quia iudi-
cauit deus iudicium vestrum de illa. Hoc
est illud iudicium. quod ante scorum mag-
clamor exigebat. usquequo domine sanctus et
verus non iudicas et vindicas san-
guinem nostrum. xxxviij.

xxxviij Et sustulit vnus angelus fortis
lapidem quasi molarem magnum et
misit in mare dicens. Hoc impetu
mittetur babylon. Sicut ut alia dicit
editio sic in impetu deicietur babylon
magna ciuitas. Ciuitas seculi propter prosperitatis
pacem et errorem instabilis mole gra-
ui tantum eius impiis ambulat. Hinc
inde fluctibus elationis absorbetur.
Nam cum sibi fluctibus opponit
infidelitatis vel super flumina babilo-
nis sedentes. recolentes syon absen-
tia flerent. Sicut eundem dominus auctoritate
scandali tali pena plectendos. Et
ecclesia quasi lapidi similatur. Sed stabilis et
primo. qui tempestatum spernat in-
cursus. Mortis etiam mola per [illegible]
[illegible] intelligi. Vnde et beatus [illegible]
narrat fert [illegible] passurum. Fru-
mento dei sed bestiarum dentibus molar
ut panis mundus efficiar || Vox
citharedorum et musicorum et tibia
canentium et tuba non audietur in ea

amplius. De illis quidem [illegible] sibi so-
nis distulerat. quae nunc [illegible] alia
de mundo dicit amplius. Ac si diceret
Non visu pulchre. auditu canore
tactu planum. gustu delectabile
de [illegible] tuis sentietur est || Et omnis arti-
fex omnis artis non inuenietur in
ea amplius et reliqua. Omnia [illegible]
que ad visum vel iocunditatem humane vite
pertinet tollentur ab impiis. Et adie-
cit causam dicens || Quia mercatores
tui erant principes terre. Quia in
vita tua recepisti bona || Et in
ea sanguis prophetarum et sanctorum inuen-
tus est et omnium qui interfecti sunt in
terra. Numquid eadem ciuitas occidit
apostolos qui et prophetas aut omnes.
Sed hec est ciuitas quam cayn fre-
tris sanguine fundauit et vocauit
nomine filii sui enoch in posteritatem
sui. Vnde nam sicut [illegible] granarie
[illegible] sub cayn. [illegible] ciuitate
edificium fundit omnem sanguinem
iustum. a sanguine abel iusti usque
ad sanguinem zacharie de propheta
et sacerdote || Post hec audiui quasi
vocem magnam turbarum multarum
in celo dicentium alleluya. laus et
gloria et virtus deo nostro. Hec [illegible]
[illegible] dicit ecclesia. tunc autem perfecte
[illegible] dispersio facta fuerit et
[illegible] vindicata || Quia corru-
pit terram in prostitutione sua et
vindicauit sanguinem seruorum suorum
de manu eius. Quo in tantis sta-
[illegible] quia vidit malos cor-
rumpi et bonos persecuta sit.
[illegible] duobus [illegible] pudore [illegible]
[illegible] || Et iterum dixerunt alle-
luia. Dicunt super iudiciis eius

adorati suaue
vite
19

indefinenti affectu collaudat. Illa
enim dicit laudate dominum. Denique psal
mi qui principium habent laudate dominum
apud hebreos ab alleluia incipiunt.
Et fumus eius ascendit in secula seculorum.
Ascendit dicitur non ascendet. Quia ad
completionem vadit babilon eterna cre
matur in parte. Sicut christus transit in
paradisum domino manifestante in pena
pe et dimitte. Et viginti quatuor
seniores ceciderunt et iiii[or] animalia
adoraverunt deum. In labore eorum
officio scilicet summe dulcedine devocionis
ecclesia domini venerata. Dicentes
amen alleluia. Hec verba cum int
ptam quiat in fide sine veri
tate et laude domini ut dixi transfe
runt quod propter reverenciam tam sanctam quia
alicuius lingue servatur auctoritas. Na
et alia dicunt dictis totoque quod
que fine tempore post spem resur
reccionis que in domini laude futura
continue canit ecclesia. Et vox de
throno exivit dicens laudem dicite
deo nostro omnes servi eius qui timetis
eum pusilli et magni. Vox hec
imperat faciendum et invitat
factum ad completum suorum laudem indi
cat electorum. Pusilli et magni et
magni per caritatem non nos ingre
nii eo cor et lingua domini laude
repleta. Et audivi quasi vocem turbe
magne et quasi vocem aquarum multarum
et sicut vocem tonitruorum multorum
magnorum dicencium alleluia. Quoniam re
gnavit dominus deus noster omnipotens. Mag
na vox canencium magna eiusdem
devocio que multiplici affectu laudant
et ruinam impiorum et gloriam domini
sponsorum quod celebrat eterna

Et demum gloriam deo quia venerunt
nuptie agni. Nuptie sunt agni
cum ecclesiam dominus in thalamo regni
celestis sociabit. Et uxor eius
preparavit se. Operibus instituere sem
per insistendo spiritualibus quinimo et
plenam regno dignam exhibuit.
Novit et nupta euangelii parabo
lam accipi que virgines narrat
venienti sponso surgentes suas or
nasse lampades id est sua sancta
opera ornare et omnes eterna prope
tudinem expectat. Et datum
est illi ut cooperiat se bissino
splendenti candido. Datum est illi
factis suis indui. Quod nuptie
quoniam nupta opera texit ac vana
temporalia non operiuntur operibus suis.
Opera enim illorum opera inutilia.
Et dixit mihi scribe. Beati qui ad
cenam nuptiarum agni vocati sunt.
Non ad prandium sed ad cenam vocatos
narrat quia nuptias in fine
diei quietum cena est. Cum igitur finem
to presentis vite tempore ad effectum
me superne contemplacionis veniunt
perfecto ad cenam agni vocatur. Hec
verba vera dei sunt id est veniunt
que futura predixi. Vide ne feceris
conservus tuus sum et fratrum tuorum.
Et non dicit ego sum primus et novissi
mus. Ascendit ergo angelus missus
ex insignia domini et celestis. Nam in
fine dicit. Ego ihesus misi angelum
meum testificari vobis hec in ecclesiis.
Habencium testimonium ihesu. Postquam
dominus ihesus hominem assumptum super celos
exaltavit angeli ab homine timuerunt
adorari super se videlicet adorans.

spec; deum. Ad hunc in revelacione
dicitur ab hiis filius et magis ab ange
lis exhibitum et heginum. Testimonium
autem ihesu est spiritus prophecie. Quia qui
eum spe prophetie dixit. testimonium
ihesu est. quia hic testimonium a lege
et prophetis. Nam in ergo inquit quod de
adorans. cum illius ego cum tibi testi
monium prohibere veneris. Harum nunc
de ruina babilonis ab hinc de gloria
iherusalem futura. Xl. C.
Et vidi celum apertum. et ecce equus albus
et qui sedebat super eum vocabatur fidelis
et verax. Dominus qui est via veritas et vita
et cum propheta dicit. quia fecisti omnia
bilia cogitaciones antiquas fideles
amen. ad debellandas aereas
potestates candidi corporis id est immaculati
conscendit sedem et iusticia iudicat et
pugnat. Iudicat ut rex sedere pug
nat quia in suis membris semper corporis
dimicat. Oculi autem eius sicut flam
ma ignis. Oculos dicit. Quem propheta
dicit dispiciendo suorum. Lucerna inquit
pedibus meis verbum tuum domine. Et de
spiritu. Ignem veni mittere in terram. Et
in capite eius diademata multa. In cuius
faciem in doctrine in ipso multitudo sancte
coronarum de christo decore. Habens
nomen scriptum quod nemo novit nisi ipse.
Ipse ipse ait. quod de illo est omnibus talia
Tribuerunt dei prophetia cognomine illius
manifestat. Quia corpus ipse et membra
eius ... invenerunt. Eodem modo et
dominus ait. Nemo ascendit in celum
nisi qui de celo descendit filius hominis
qui est in celo. Et vestitus erat
veste aspersa sanguine. Vestis eius
corporis intelligi debet. Hic quod vide
quia opus indicat passionis ut

in corpore albo natitas incorrupta
manifeste sanguinolenta mors in
noxia designatur. Et vocabatur
nomen eius verbum dei. Prima idem
quia hoc passiones ad tempus apparuit
in principio erat ~~...~~ apud deum
erat. Verbum enim dicitur. quia nichil
in substancia nature sive visibile vel
corporeum est. vel quia per eum condidit
omnia pater. Quia admin... notitia
mea sive sibi tantum ut superius ait
et pater cognita est. Rex enim dei
componit omnes ... id est ea pace
quod deus ipse sibi paratus est omnem crea
ture sive humane sive ... angelice
transcendit intellectum. Expressi
enim eius modo est minus. Ita quod dicit
non voluit filius ... id est filium
et patrem novit. ad modum trinitate
respondit. Et exercitus qui sunt in ce
lo sequebantur eum in equis albis
etiam in corporibus candidis inmaculati
enim Ipsi agonie clarius sunt in
nomine accipit exercitus. Vestiti bys
sino albo mundo. Quod ipse superius
exposuit. iusticiaciones sanctorum unde
in psalmo ait. Sacerdotes tui induantur
iusticia. Et de ore eius procedit gla
dius acutus. Hic et superius. Et posuit
inquit os meum quasi gladium acutum.
Et apostolus. Et gladium spiritus. quod est verbum
dei. Et ipse calcat torcular ~~vini~~
furoris ire dei omnipotentis. Calcat
enim nunc quod damnatur ex civitate calcet.
Et habet in vestimento et in femore
suo scriptum. Rex regum et dominus domin
antium. Hoc est nomen quod nemo superiore
cognoscit. Circa autem non atramen
to sed spiritu dei vivi in tabulis ...

cordis insistebit. Sermo enim potestatis [sermonis]
desistit. Unde et abraham ne posteri-
tas eius alienigenis misceretur. mittens
servum suum iuramenti testimonium femur
adhibuit. Unde apostolus tamquam mortuo
suo semine potestatis ait in christo
enim ihesu per evangelium ego vos genui.
Potest et sic intelligi. quod eius
femore in corpore suscepto et domi-
nantium. In vestimento enim ideo non
desistit. quia mysteria nativitatis et
operis passionis. nunc nobis manifestans
quomodo aperiunt. Propterea in sequen-
tibus quod hic habitus regis et certa-
tus significat. labore videlicet
novissimi certaminis et gloriam regni
celestis sequitur. ¶ Et vidi unum
angelum stantem in sole et clamavit
voce magna. Id est praedicationem in ec-
clesia quae quanto magis premitur tanto lucis
claritatis et libertatis intonat ¶ Dicens
omnibus avibus quae volabant per medium
celi. Aves appellat sanctos in celesti
vita degentes. Ubicumque enim fuerit
corpus. illuc congregabuntur aquilae. Aves
in unum corporis redigens dixerat aquila
volantem in medio celi ¶ Venite congre-
gamini ad cenam magnam dei. ut
manducetis carnes regum et reliqua. Be-
ati [illegible] qui esuriunt et sitiunt
iustitiam ad epulas regni vocantur
ubi superborum fuerat[?] respectu divinae
iustitiae sue saciemini ¶ Et car-
nes equorum et sedentium in ipsis. Hos
vero equos illos [illegible] quae in apertione
sigillorum contra equum dei album
venisse describerat ¶ Et vidi bes-
tiam et reges terre et exercitus eorum
congregatos ad faciendum bellum cum eo

Pena illa dei quo peracta sit expone-
ndum[?] contra ecclesiam impugnante se vic-
to ¶ Vivi missi sunt hi duo in stag-
num ignis ardentis et sulphuris. et ce-
teri occisi sunt in gladio sedentis super
equum. Videtur significare diabolum
et antichristum tanto maiori quam ceteros
homines vel demones pena plecten-
dos quanto gravius est vivente flammis
gehenne sulphureis quam cito mortuum
ictu gladii trucidari nisi forte per-
pacta in eos divina significat
adversione. Verum enim non credidit[?]
id indicatum est. Nam antichristum presen-
de propheta dictum sunt futuros intelle-
gas. Nullus enim mortalium diutius
portat futuros. quibus post eius cognovit[?]
[illegible] ¶ Et omnes aves
saturate sunt de carnibus eorum. Ex-
inde letabitur iustus cum viderit vin-
dictam impiorum. quanto magis appliant[?] eo
ipse iudici [illegible] vivos [illegible] corpus
[illegible] aves enim [illegible]
spiritus intelligi. qui de suorum inter-
itu saciantur. Hac cena sufficienti
sit exposita. Omni tempore comedit
ecclesia carnes inimicorum suorum dum
[illegible] ab eis. Variabit aut
[illegible] operis [finit]
20 vindicata ¶ Et vidi angelum. xx.
descendentem de celo habentem clavem
abissi. et catenam magnam in manu
sua. Recapitulans ab origine ple-
nius exponit quod supra dixerat. bestia
quam vidisti fuit et non est et ascensu-
ra est de abisso et in interitum ibit
Unde ergo patria[?] perditus per te de-
dit in carne [illegible] mundi
bella gesturus. atque illo ligato

vasa eius ereptura. Et apprehendit
draconem serpentem antiquum qui est diabolus
et sathanas. Diabolus deorsum fluens
interpretatur. Dicitur autem dei criminator. Sa-
than adversarius sive prevaricator. Dra-
co propter nocendi maliciam. serpens propter fal-
lendi astuciam. Diabolus propter superbiam sic ca-
sum. Sathan propter obstinacionem eius ad
offendendi nocendi. Et ligavit eum
per annos mille. Dicit eius potestatem a
seducendis hiis quos liberandos fore
[illegible] refrenavit. Que si tota
vi vel fraude permitteretur exercere in
tam longo tempore plurimos in more
deciperet. Mille annos dicit pro
reliquis mille annorum sexti diei
in quo natus est dominus et passus. Et
misit eum in abyssum. In corda videlicet
impiorum persecutorum. non quia ibi diabolus
ante non erat. sed quia exclusus a credentibus
amplius cepit impios possidere.
Qui non solum alienantur a deo verum etiam
gratis oderunt servientes deo. Quod et
dominus visibiliter ostendit. cum eum de
hominibus in porcos excludit. Et clau-
sit et signavit super illum ne seducat
amplius gentes. Interdixit et occultum
regali signaculo prohibuit ne seducat
gentes. Quia quia dum in vita [illegible]
tenuatur quos antea seducebat. in
deo reconciliarentur. Post hec oportet
eum solvi modico tempore. Tunc solvitur ut
[illegible] ait. quando et breve tem-
pus erit. Quia tribus semis annis la-
xatur totis suis [illegible] viribus [illegible]
[illegible]. Et tales erunt cum quibus bella
gerenda est. ut vinci tanto eius
impetu insidiisque non possint. Si
[illegible] solveretur. nunquam appareret

eius malicie potentia. nunquam sic eius
fidelissima paciencia probantur. nunquam de-
nique [illegible] conspirent quam magno malo
eius tam bonis eis fuerit emptor deus.
Et vidi sedes et sederunt super eas
et iudicium datum est illis. Quia in
istis mille annis quibus diabolus ligatus
est agitur iudicium. Ecclesia enim que
sedebit cum christo super duodecim thro-
nos ad iudicandum. iam sedet iudicans
que a christo vere meruit audire. Quecum-
que alligaveris super terram erunt li-
gata et in celis. Et animas decolla-
torum propter testimonium Ihesu et propter
verbum dei. subaudiendum quod post hec
dicitur est regnaverunt cum christo mil-
le annis. Regnat utique ecclesia cum
christo in vivis et in mortuis. Propterea
enim sicut dicit apostolus mortuus est
christus ut et vivorum et mortuorum
dominetur. Sed ideo martirum tantum
animas commemoravit. quia ipsi precipue
regnant post mortem. qui usque ad
mortem pro veritate certaverunt. Quod
ad sequitur et qui non adoraverunt
bestiam neque ymaginem eius et vixe-
runt et regnaverunt cum christo mille
annis. Sic de vivis et mortuis
debet accipi. Qui sive adhuc in
ista mortali carne viventes sive
defuncti regnant cum christo iam nunc
quodam tempore hinc congruo per totum
hoc intervallum quod numero mille signi-
ficatur annorum. Ceteri mortuorum
non vixerunt donec compleantur mille
anni. Quia [illegible] toto isto tempore quo
agitur prima resurrectio. idest animarum
non audierunt vocem filii dei et ad
vitam de morte non transierunt. Per-
tinet in secunda resurrectione que carnis est.

in scdam morte que et nec tamen mete
sed ipa carne transibunt ¶ Hec e prima
resurrexio prima. Utiqz in qua resur
gimus p baptismum. sicut dicit apls.
Si consurrexistis cu xpo que sursu st
querite. Sicut eni p̄a mors in hac
e vita p pcta sed illa q pmanerit
ipa morietur. ita et p̄a resurrexio
in hac e vita p remissione pctore
¶ Beatus et scs qui habet pte in resurrex
ione prima. Ille qui servaverit quod
renatus e ¶ Sederunt scd Dei. Illa
edicio habet sacerdotes dei et xpi. Non
aut de solis epis et pbiteris dictum
qui ppe vocant in ecclia sacerdotes.
Sed sicut omes xpianos dicimus ppt mis
ticu crisma. sic omes sacerdotes. quia
membra sunt unius sacerdotis. De
quibus apls petrus. plebs inquit sca
regale sacerdotium ¶ Et regnabunt cu
xpo mille annis. Retulit spns sd
scit pberet regnaturam ecclia mil
le annos i usqz ad fine mundi. unde
posset dubitari. De pctus enim reg
no manifestum e ¶ Et cu consumati fue
rint mille anni solvetur satanas
de carcere suo. Consumatos dixit a
toto pte. Ad sic solvet et sup
sunt an tres et menses sex. Novissi
mi etiamq. Si pter hunc tpus re
dit finitum tepus. Non eni computall
sunt tam exigua reliquie sed sep tm
quarti et dies volveri an hoc
ab apls appellati sunt ¶ Et exibit
et seducet gentes que sunt sup quatuor
angulos tre gog et magog et con
gabit eos in plium. Ad hoc tunc sedu
cet ut i hoc plium congreget. Nam et
antea modis quibus poterat p mala
multa et varia seducebat. Exibit

Dictum e in aptam psecucione delate
brie erumpet odiorum. Porro gog
et magog. vel apte totum significat
vel iux interpretacione nomi quia tecta
et detecto dicuntur. occultos et apertos
indicat hostes. Et tecta eni ipi sunt
quia in eis nunc claudit et tegit inimi
cus. et detecto ipi erunt. quando in ap
tum odium erupturi sunt ¶ Et ascenderunt
sup latitudinem tre et circuierunt cast
rore et civitate dilectam. Non utiqz
ad unum locum venisse. vel venturi
esse significati sunt quasi uno aliquo loco
sed castra sit dilecta civitas i ecclia.
qui porignorie latitudie tre in omibus
sunt gentibus consignendo i nec om
nia sua disertiora vocabulo malunt
intimari castrore ¶ Et descendit ig
nis a deo de celo et devoravit eos.
Non extremum supplicium e id quod supple
cium. si ignis potius intelligere quo ruina
bit. adversitas de firmitate sto
ssmanentum e cum celi. Hic est ignis
quo exsurget ut de tristicia dei et devo
ravit inimicos eore. Nam novissimo
die non sup eos pluit igne. sed congregatos
ante se et iudicatos mittet in ignem
eternum. De quo et hic subdit ¶ Et
dyabolus qui seducebat eos missus est
in stagnum ignis et sulphuris.
ubi et bestia et pseudo propheta. De
dyabolus ultimo iudicio in ignem mit
tetur eternum ubi et omis qui premisit
id est magna pars impie civitatis. Bes
tia quippe p loco accipienda est.
nunc dyabolus. nunc antixpc. nunc ipa
civitas impia. Potest autem ignis
noie de celo descendet etiam re
petimus impiore intelligi designari.
in quo adim membris inflammant anti

hic incipit ce celu et tra nova

opus sp̄u oris sui. Exponit latius
quo iudicatur ipse dyabolus cui subiicit
omnes in igne. XX^us Et vidi thronum
magnum candidum et sedentem super eum
a cuius aspectu fugit terra et celum. Eum
se dicit in throno vidisse sedentem
a cuius aspectu fugit terra et celum. Par-
to quippe iudicio celi de summis celum et
terra nova mutabitur. se rexp ne ordine
intervertaret. Fugerit enim figura huius
mundi. Non dicit et substantia. Cede autem
in melius commutata ce credit. Et
vidi mortuos magnos et pusillos
stantes in conspectu throni. Cum
enim sederit filius hominis in sede maies-
tatis sue tunc congregabuntur ante eum
omnes gentes. Et libri aperti sunt. et
alius liber apertus est qui est vite. Alia
dicio sit qui est vite unicuique.
Libros ergo apertos testamenta dei
dicit. Secundum enim utraque testamenta
iudicabitur mundus. Librum vite unicuique
conscientiam dicit quorum iure secundum hanc
quasi librorum erat commemoratorium omnium
operum. Et iudicati sunt mortui
ex hiis que scripta sunt in libris secundum opera
eorum. Idest ex testamentis iudicati sunt
secundum que ex eis fecerunt aut non fece-
runt. Possunt etiam libri sancti instorum
intelligi. Quorum enim comparatione
reprobi dampnantur. sic in expansione
librorum legunt bonum quod agere ipsi non
luerunt. Et dedit mare mortuos suos
et qui in eo erant. et mors et infer-
nus dederunt mortuos suos. Hoc quod
dubium factum est. quod erunt
mortui iudicati. Hoc recapitula
uit quod in ministerat et exponit ordine
dicens. Et iudicatum est de singu-
lis secundum opera eorum. Significat autem corpora
de terra. et animas de suis locis ex quibus
prodeunt. Bonas enim mortis nomine
quoquomodo solucionem carnis non ab
et pena impressit sunt. malas autem inferni
vocabulo designat. Potest et ad lit-
teram accipi corpora omnia etiam que
fluctus absorbuit vel bestia devoraverat
ut ex terra rectura. Quod totiens
ius sit exponit. gentes quas hic
invenient vivas. ipse sunt mortui ma-
ris. Et mors et infernus dederunt
mortuos suos. ipse sunt gentes sepul-
te. Cum autem surrexit et iudicati sunt
singuli secundum opera breviter subiecit
quod Et mors et infernus missi sunt
in stagnum ignis. Dyabolum dicit et suos
que super in eis pallido sedente
infernus sequebatur. Repetit enim quod
evidentius comprehendo iam dixerat Et
dyabolus qui seducebat eos missus
est in stagnum ignis et sulphuris.
Ubi vero ibi alii cruciantur admiserat
quod et bestia et pseudo propheta hic
apertius edisserit. Et qui non est
inventus in libro vite scriptus. Idest quod
non est iudicatus ad vitam. Unde
nemini dicitur videtur qui super libros
apertos asserebat singulorum et opera
patefacta intelligitur. Librum autem vite
f. presciencia
presciencia dei qui falli non potest dicit
quibus eterna dabitur vita in qua sit scripti
in ante perpetuit. Finito iudicio quod
malos vidit dampnandos. restat ut
etiam de bonis dicat. Et vidi celum 21
novum et terram novam. Sic enim celum

et prima terra abiit. Isto fiet ordine
quod superius sermone praeoccupando descripsit, vidisse
se se super thronum sedentem, cuius a facie fugit
caelum et terra. Iudicatis videlicet impiis,
tunc figura huius mundi supernorum ignium
conflagratione peribit, ut caelo et
terra in melius commutatis incorrup-
tioni et immortalitati sanctorum corporum
congrua utriusque commutationis qualita-
te conveniat. Mare autem ait et mare
iam non est. Utrum maximo illo ardore sicce-
tur, an et ipsum vertatur in melius, non facile
dixerim. Caelum quippe novum et terram
novam, non autem et mare novum futurum
legimus, nisi forte ut assolet apocalypsis tanta
locutio confusis ubique sufflata mysteri-
is, turbulentam huius saeculi vitam quae tunc ces-
sabit, maris nomine figuravit. Et civita-
tem sanctam Ierusalem novam vidi descen-
dentem de caelo a deo. De caelo descen-
dere ista civitas dicitur, quia caelestis est gratia
compositum qua deus eam fecit. Paratam sicut
sponsam et ornatam viro suo. Est enim
alia Ierusalem, quae non viro suo ornatur
sed adultero. Ecce tabernaculum dei
cum hominibus et habitabit cum eis. Ipse
deus erit, clarus aeternae beatitudinis praemi-
um, quod alieno possessi possidebunt in aeter-
num. Et absterget deus omnem lacrimam
ab oculis eorum. Tanta illius civitatis ita
celsa de dei munere claritas appare-
bit, ut nulla remaneat vestigia
vetustatis. Quando quidem et corpora
caelestis incorruptio sublimabit et mu-
ris etiam dignis praestat immunitas.
Et mors ultra non erit, neque luctus ne-
que clamor neque dolor erit ultra, quia
prima abierunt. Indicat enim mor-
tem in stagnum ignis missam. Ita

enim sit eadem quae secunda intelligi, ut
sanctae civitati novissimo iudicio glori-
ficata dolor, luctus et mortalitas
tamen in gehenna remaneat. Et
dixit qui sedebat. Scribe quia haec verba fidelis-
sima sunt et vera. Et dixit mihi factum
est. Haec credi oportet, non comprehen-
di, praeserto quae sic dicit factum esse descrip-
to, ut dubitare quemquam non sinat de
futuro. Et ego sum alpha et omega, in-
itium et finis. Sicut in initio
libri hoc se ipse testatus est, ita hoc in fine
oportuit compleri, ut nemo ante eum
deus sicut Isaias dicit neque post eum
credatur alius. Et qui de fine mundi
sermo est, quia ipse sit consummator qui
creator debet intelligi. Ego sitienti
dabo de fonte aquae vitae gratis.
De hoc fonte invitat nunc credentes
in via, quem vincentibus apertum hau-
riendum quoque in patria. Utrumque autem gra-
tia enim dei vita aeterna in Christo
Iesu domino nostro. Et de plenitudine
eius nos omnes accipimus et gratiam
pro gratia. Timidis autem et incredul-
is et exsecratis et cetera. Blandis sermo-
ne ad cautelam insinuandam austera
permiscet. Sic et psalmus, cum refectionis gratia
spiritus ad gratiam insinuationem dei
habundantiam intimaret, repente di-
strictum eius iudicium infert dicens:
Custodit dominus omnes diligentes se et
omnes peccatores disperdet. Timidos
autem iungit incredulis, quia timent illi
experiri periculum certaminis, qui du-
bitant de praemio vincentis. Et male-
dicentibus pars erit in stagno arden-
ti. Dispendit multa cum gratia ordinem sed

periculosissimum et maxime detestandum
est quod in religione operatur. De quo
supra. Dicunt magistri sicut iudeos esse
et non sunt sed mentiuntur sed sunt sy-
nagoga sathane. xliii ¶
Et venit unus de septem angelis ha-
bentibus fialas plenas septem plagis
novissimis. Predicatores scilicet qui
plagam septenariam id est universale
minantur impiis. Ecclesie que future glo-
ria pandunt. ¶ Veni ostendam tibi spon-
sam et uxorem agni. Sponsam et uxo-
rem dicit ecclesiam que immaculata perma-
nens spiritualis semper deo filios generat.
Vel quod nunc deo desponsata tunc adeo
mortalis est perducenda nuptias. ¶
Et sustulit me in spiritu in montem
magnum et altum et ostendit michi
civitatem sanctam iherusalem. Post ruinam
babilonis civitas sancta que sponsa est
agni super montem posita videtur.
Lapis enim qui excisus de monte sine ma-
nibus comminuit simulachra glorie mun-
dane et factus est in montem magnum
orbe qui implevit universum. ¶ Des-
cendentem de celo habentem clari-
tatem dei. Nunc enim aspectus de terra
videbit qui per speculum quod eius sponsus
reddit corruptibilem et commutabilem imagi-
ne plenius intuebitur portare
celestem. ¶ Lumen eius simile lapidi
precioso. Lapis preciosus Christus est qui ait
claritatem quam dedisti michi dedi
eis. ¶ Tamquam lapidi iaspidis sicut cri-
stallo. Iaspidi per viridem virtutum
cristallo purificata mentis puritate et
fide non ficta comparatur. ¶ Et habebat
murum magnum et altum. Dicit in-

expugnabile fidei. spei. caritatis
firmitate. Potest et ipse dominus ecclesiam
custodiens protegens murus magnus in-
telligi. De quo ysaias ait: Ponetur
in ea murus et antemurale id est divina
protectio et intercessio sanctorum. qui sic fa-
ciunt ei dorsum ad cordis medelam ¶
Habens portas duodecim. Hee porte
apostoli sunt qui suo vel scripto vel opere vir-
tutis primordialiter gentibus ecclesie pan-
debant introitum ¶ Et in portis an-
gelos duodecim. Portarum scilicet apostolorum
vestigia fidei et ubi ministerio se-
quentes ¶ Et nomina scripta que sunt nominum
duodecim filiorum israel. Memoria veterum
patrum significat predicatorum cordibus
inserta. Unde et pontifex tabula
nomina ingressurus in sancta patrum
in rationali pectore ferre iubetur.
¶ Ab oriente porte tres ab aquilone
porte tres ab austro porte tres et
ab occasu porte tres. Hac tripli-
ci ut nostram descriptionem portarum
duodenarium numerum voluit [illegible] nume-
rum. Quo ideo vel fama apostolorum
vel ecclesie sit figurata quatenus que per
ea orbi quadrato fide trinitatis erat
fides intimanda ¶ Et murus civitatis
habens fundamenta duodecim et in ipsis
duodecim nomina duodecim apostolorum et
agni. Et sunt porte hec fundamen-
ta. quod civitas. hoc murus. Possunt
autem et patriarche fundamentorum
vocabulo designari quorum nomina inscripta ~~nomina~~
apostolorum id est figuram tenuerunt. Per
illos enim fundata est hec civitas. quibus
per apostolos quasi per portas largiter se di-
~~[illegible]~~ tur ista nationibus. Et non

fundamenta eius complet. Dicitur doctores
vel virtutes ecclesie. Eius vero singulariter
eum significat Christum. Qui fundamentum
fundamentorum est. ¶ Et qui loquebatur mecum
habebat mensuram arundineam auream.
Per quem sapientia dei attingens a fine
usque ad finem fortiter et disponens
omnia suaviter. Item metitur civitatem
quia omnia in numero et mensura
et pondere constituens unicuique fide-
lium spiritualium distribuit dona gratia-
rum. Possunt et ecclesie doctores corpore
fragiles mente celestes intelligi
qui [illegible] solliciti examinent singu-
lorum. ¶ Et civitas in quadro posita est.
Dicitur civitas in quadro posita quia vo-
[illegible] per [illegible] dicitur de mensione
locata quia nulla sunt inequali-
tate. Postea eiusdem secundum apostolum ex
idem sapere. Quia habet vir-
tutem in soliditate quadra subsistit. ¶ Et
mensus est civitatem per stadia duodecim.
Mensuratur ecclesia fides [illegible] [illegible]
vel donavit ex effecta. Quatuor
enim principalium perfectio virtutum fide-
lium trinitatis sublimata. Illi unio duo-
denaria dignitatis componit ecclesie. ¶
Longitudo et latitudo et altitudo eius
equalia sunt. Hec est illa soliditas virtutis
divine. Quia ecclesia longitudine fidei.
latitudine caritatis altitudine spei sublimata. Crescit
[illegible] non sunt omni vento doctrine.
Quare si una minus habuerit perfecta
ecclesie stabilitas non erit. ¶ Et mensus
est murum eius centum quadraginta quatuor
cubitorum. Hec summa quadratura
duodenarii numeri constat. Duodecies
enim duodecim centum quadraginta quatuor
significat et ipsa stabile civitatis
statum perfectionis. ¶ Mensura hominis

altitudo

sine fine [illegible] est angeli. Quia hominibus enim
compacta constat ecclesia [illegible] primatior
humilis sublimata equalitate speciat angelorum.
Quatuor autem ad litteram significat
quod angelus in homine apparuit
se figura. ¶ Et erat structura mu-
ri eius ex lapide iaspide. Hoc est quod
apostolus petrus hortatur. Et vos tamquam
lapides vivi superedificamini do-
mus spirituales. ¶ Ipsa vero civitas auro
mundo simile vitro mundo. Civitas
auro figurat quia in candelabris au-
reis et fialis per sapientie celestis spe-
ciosa describitur. Vitrum autem ad
fidem quod baptismate [illegible] quod
quod foris videt. Hoc est in intus et
nichil simulatum est et non [illegible]
in fratribus ecclesie. Potest et ad aliud
tempus referri quando [illegible] adinvicem cogita-
tiones in alterutrum perspicientes
declarabunt. ¶ Fundamenta muri civitatis
omni lapide precioso ornata. Variorum
nomine lapidum vel specierum virtutum
vel ordinum diversitas indicatur. Quibus
tota ierusalem celestis extruitur. Dif-
ficile est enim singulos florere cunctis
virtutibus. Denique ysayas eandem ci-
vitatem describens colores diversos.
Ecce ego sternam per ordinem lapides
tuos et fundabo te in saphiris
et reliqua. Statim ipse exponens subi-
cit. Universos filios tuos doctos
a domino. ¶ Fundamentum primum iaspis.
Iaspidum multa sunt genera. Alius enim
viridis coloris et tinctus quasi floribus
apparet. Alius smaragdi habens
similitudinem sed crassi coloris quo omnia
fantasmata fugari autumant.
Alius nivis et spume marmoris

165 168

fluctuum quasi iniecto timore obli-
tus. Presidium quoque fidei viror
immarcessibilis indicat. quod dominice
passionis sacramento per undam baptis-
matis imbuitur. atque ad omnes spiritua-
lium graciarum flores proficientibus producitur
instruitur. Hac enim qui habuerit
vanos timores fugat. monente
beato petro apostolo. Adversarius vester dya-
bolus tamquam leo rugiens circuit querens quem
devoret cui resistite fortes in
fide. Et ut in epistola dicitur. Dicitur
in calidis et virentibus. Unde meri-
to ex hoc lapide et hec structura
munitur et apud ipsum propugnacula
civitatis munimine paritur et
ornatur. **Secundus saphirus.** Huius
lapidis colorem patriarche et sacramen-
tum moyses exposuit qui de visione
dei scribens dixit. sub pedibus eius
quasi opus lapidis saphirini et quasi celum
cum serenum est. Ezechiel quoque di-
cit quod locus in quo thronus dei sit sa-
phiri habeat similitudinem. et gloriam domini
in hoc colore consistere. Configurat
eos qui portant ymaginem supercelestis
ut quisque talis cum apostolo possit dice-
re. nostra autem conversacio in celis est. Cum
radiis percussus solis ardentem fulgo-
rem ex se emittit quia celestibus stu-
diis intenti sanctorum ad divini luminis coti-
die radios innovati quidam
quodammodo atque ardentiori eterna pro-
spiciunt aliis que in se de
[illegible] per membra mea ~~[illegible]~~
sunt per domini passionem et sacramentum baptis-
matis laudare mereantur. moribus ad
proximorum celestia sublimiter erigi-

Tercius calcedonius. Calcedonius
quasi ignis lucerne pallentis speciem ha-
bet et sub fulgorem sub divo ni-
tet non in domo. Recte demonstrat hic qui
celesti desiderio subnixi hominibus
latent et quasi in abscondito ieiuni-
a elemosinas preces suas agunt. Sed
cum vel doctrine vel aliis sanctorum usibus
inserviunt ad publicum procede-
re iubentur mox quem fulgorem intus ges-
serunt ostendunt. Nam et scalpturis
resistit. radiis autem solis ictu vel
digitorum attritu si incaluerit ad-
paleas ad se rapere dicitur. talibus
merito congruit qui alto sue sancti-
tatis ... permittentes ipsi non tamen ope-
re fragiliores ipsos in sui luminis ardorem ..
nova convertunt. De quo dicitur
Ille vero lucerna ardens et lucens.
Ardens videlicet amore lucens sermone.
lumine enim virtutum suarum etiam ceteris
oleo non deficiat semper ostenderit. Et
quod apud nasamonas que est ethiopie
provincia nascitur indicat eos sub
ardentis fervore dilectionis. firma tamen
abstinencia quasi nigredinem carnis servare.
Quartus smaragdus. Smaragdus
nimie viriditatis adeo ut herbas vi-
rentes frondes et gemmas etiam superet
omnes. inficiens circa se viriditate re-
percussum aerem. Cum mero et oleo viridi-
tatem oleo etiam non imbuat.
Cuius genera plurima sed nobiliores
scithici secundum locum tenent bactria-
ni. Tercium egiptii. Significat autem animas fi-
de semper virentes que quanto magis adver-
sitate seculi quasi frigoris stricti
designantur ... accipiunt. hoc amplius he-
reditatem immarcessibilem et eternam ad

..consideratum

z mete gripe sperando ce imperiorum
satagunt spiritu gre pedicando Nunc est
talire dmite passionis et intime
pinguedine caritatis que sponsum sponsi dei
ad gemplum mundi pferunt. Ibis vms
qui lapidis parata tellus pulcherrima
rore geruit. Tellus locuples sed inha
bitabilis. Nam cum auro et gemmis affluat
griphes tenet vniuersa. alites ferocis
simi. vel potius fere volatiles. Sunt enim
corpore quadrupedes z corpore quidem
leonibus capite vero alis et aquile simi
lime. Arimaspi cum his dimicant. qui
vno oculo in fronte media ferunt
insignes ut accipiant hos lapides nimia
cupiditate a feris rapientibus z animas
pro custodientibus. Hac enim terra virtutum
thesauris habundante aderat psalta
cum dicebat. Ecce elongaui fugiens et
mansi in solitudine a mundi illecebris
animos elongando subtrahens. In hac gemas
bestias offenderat. cum precans ait.
Domine libera animam meam a labiis iniquis et a lingua dolosa
adulus ingratate. insuper a grapho
In hac sunt vagas desideriorum mundi
se manifestat. cum admiratione delecta
tionis adiungit dicens Quam magna
multitudo dulcedinis tue domine. quam abscon
disti timentibus te et cetera usque ad finem
psalmi. Contra hos alites ferme
diuinum dei nobis principaliter anhelantes
atque semper inuigilant. simplici per
celeste desiderium intentione qui vno
oculo admirandi. ut gemma fidei
cetera adipiscuntur virtutum vestigia et effo
dere queant. Quo enim quisque vtique
acrior est eo paucioris hic cultodie
timore per ab immundis spiritibus per se
cutione tollitur. Cum velut griphes

[margin] inspiratu //

spiritus per meliore discretione tres
pres. sed superbia mentis altitudine volu
cres diuitias spirituales nos non ad usum
possidere. sed habere auferre inde
fesso labore deuitat. Et per tanta
fidei sublimitas per cuiusdam modo
denotatur. apte ergo nostri euangelii
libros quinto loco smaragdus ponitur //

Quintus sardonix. Hic ex onice
sardone ex sardio rubore trahens
ab utroque sardonici nomen accepit.
Sunt autem genera eius plurima. Aliquis enim
terre rubore similitudine tenet. Aliquis
qui per humana vngue sanguis emi
cat bicolor apparet. alius tribus
coloribus subtercus nigro. medio candi
do superius minio consistit. Cum
opprimit homines corporis passione ruben
di spiritus puritate candidi. sed inter
hominem humiliter despecti. ut apostolo
perfectus. Et si exterior homo noster cor
rumpitur. sed tamen interior renouatur
de die in diem. Et iterum Nichil mihi
conscius sum sed non in hoc iustificatus sum.
Et propheta psalmista. Ambulabam in innocentia
cordis mei ambulabat hic. z de virtute me
tis tamen vanam gloriam habuit. z de infirmitate
carnis. Siue quia z passio in corporis
infirmitate resistit. quis cum concidit corporis
anima non potest concidere. et humilitas
de eiusdem corporis fragilitate descendit
cum dixit. Infelix ego homo quis me libera
bit de corpore mortis huius. Recte
sardonix quinto fundamento inseritur
qui a corporis nostri quinque sensibus sub
sistere creditur. Sextus sardius.
Sardius qui ex integro sanguineus
coloris est. martirum gloriam signifi
cat de quibus dicitur. preciosa in conspectu
domini mors sanctorum eius. Merito sex
to loco ponitur cum dicitur et scriptura

erat scilicet incarnatus et septa feria
sit pro totius mundi salute crucifixus.
Septimus chrisolitus. Chrisolitus
lapis qui aurum fulget scintillas
que ardentes. Hunc ipse figurant
qui intellectu superne vere sapientie
fulgentes verba exhortationis in proximos
vel etiam virtutis signa quasi scintillas
ignis effundunt. Tenorem ut creator
et omnibus instat amor quemadmodum
hiis estuat ardor. Quod quia solo splen
doris genere unumque gerit decentissime
septimo fundamento chrisolitus inest
septiformi enim specie munere spiritus sancti
solet gratia figurari. De quo super dicitur: Et
a septem spiritibus qui in conspectu throni eius
sunt. Cum sensu consonat etiam hoc quod
eiusdem lapidis genus quoddam ceruleo
viriditatis colore invenitur. Unde et
apud hebreos a marini coloris simi
litudine tharsis appellatur. Unde
competit ad integritatem fidei qui in eius sapien
tie dicit. Aqua videlicet recipere ad spiritum
spiritus pertinet. Domino attestante qui dicit
Qui credit in me sicut dicit scriptura flu
mina de ventre eius fluent aque vive.
Hoc autem dicebat de spiritu sancto quem accep
turi erant credentes in eum. Octa
vus berillus. Berillus est quasi splendens aqua
solis fulgore percussa rubicundum
ac decorum reddit colorem. Sed non
fulget nisi sexangula forma poli
dus figuratur. Repercussu enim angulorum
splendor illius acuitur. Significat
autem homines ingenio quidem sagaces sed
amplius superne gratie lumine refulgentes.
Quod quia aqua scripturis aliquando designat Sa
lomon testis est qui ait: Aqua profunda
verba ex ore viri. Sed non est splendor sol

goris vel scientia vel etiam divina
sapientia in opere quo consummatio subini
tur. Hic in senario numero perfectio
designatur actionis. Namque et
in hoc numero mundi hic sit opus consum
matum. Quid autem tenet manum adu
nire dicitur? Procul dubio per quod sexangulus sto
rius conducit eius internum
doctores inspirat gratia accendat. ¶
Nonus topasius. Topasius lapis quanto in
ventione rarus tanto maioris precii
preciosus est. Cuius duo sunt genera
colorum. Unum auri purissimi. et al
terum ethereo claritate refulgente pingue
do rosea verecunda quidem puritas.
Vicinus lapidi chrisopasso magnitu
dine vel colore sed maxime lampeti cuius
sol splendore percutit. Omnium gemmarum
superans preciosissimas claritates in
aspectu suo singulariter prioras
oculorum cupidissima voluptate.
Que si polire velis obscuras. Si
nature sue relinquas irradiat. Hic
regibus ipsis sunt certe mulos ut inter
divitias suas nichil simile possidere
cognoscant. Cuius pulcherrime gene
quantitatem contemplative vite decorem desig
nasse comparatur. Hac enim
reges sancti sunt corde et in manu dei
cuncti bonorum operum divitiis bene
usis virtutum gemmis merito preferunt.
Inter magis pure sue inter mun
dum ... tanto ardentius
celestis vite dulcedinem auro gentes
tenentes quanto superna gra
tiarum splendore percussi. Habet quo
que aureum colorem ...
flavidam claritatem. Habet et ethereum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

exsurgere contemplacione dulcedine. Cum
sepe preter spem et hominem velut attonitus
Ame — collegit. Nec enim facile per aliquod
vno eodemque momento terrenis laboribus
erumpnis curisque et doloribus agi et
illa celestis vite gaudia tranquille
mentis statu delectatus inuenit quem
ponens in genere miseratus proclamat. Con-
turbatus est in ira oculus meus #
inueteraui inter omnes inimicos meos. Sed
vero in insula thebaide topazion
appellatur. Unde et ipse nomine acce-
pit inueniri quod dupliciter intelligen-
dum est. quia et ille propinquior comparatione
regionibus in orientalibus partibus habundet.
Et quia soli in superiore virtutibus habi-
tancie ethereique minerio lumine ful-
gore coloretur. Et pulcher sicut in octa-
no ordine actiue vite confidit. sic in
nono speculatiue suauitatis gemma pon-
situr quia noue ordines angelorum qui vita
mutantur in septima statu reperiatur. sunt
quia apostoli beati mis denario vno tantum
ut eterna dicta quod diu mors abest.
Cum summo desiderio completa suspirans
ambat. Ideo dilexi mandata tua
super aurum et topazion i. super omnem pla-
te amenis claritate. Super quod omnem
quam in hoc seculo fuit per contemplationis
gradus sublimitate dulcissimo
mandatorum tuorum delectabar amore
qui primum et maximum est. Diliges dominum
deum tuum ex toto corde. tota anima
tota virtute. quod non nisi in illo celes-
tis regni culmine ad integrum perfi-
ci possibile creditum est. Decimus chri-
sopassus. Chrisopassus est viridis
auree quasi guttis mixtus. Candidi vero
purpureum imbar [illegible]. aureas

[illegible]
guttis. Nascitur autem
India. Cum significat eos qui videbitur
tem patrie perfecte caritatis fulgo-
re muniti. Candida vero aureas pur-
purea martirii sui luce patefiunt
Cum quem meo quod pretio vita despi-
ciunt eterna gloria perfruuntur. Denique in
carne apparentes exempla sequuntur
ea velut in India i. prope solis ortum
meritorum suorum fulgore ostendunt.
Et quia velut sol in regno patris ful-
gent. regique suo cum iure comparantur.
tur congruare desiderantes apper-
tat. inter medio loco sunt positi.
Nam denarium eum quod dudum vinee cul-
toribus remuneratur. eum regis
propria imagine figatur. Ubi quoniam
nono gradu non poterat. perficere dilectio
dei et proximi per omnia decalogum
impleuit. Undecimus iacinctus
Jacinctus in ethiopia reperitur ceruleum
colorem habens. Optimus qui nec rarus est
nec densitate obtusus. sed ex vtroque tempe-
ramento lucet. et purificatam suauiter
florem trahit. Hic autem non rutilat
equaliter. sed cum celi facie mutatur.
Sereno enim prosperus atque gratus est.
nubilo coram oculis euanescit atque
marcescit. Indicat autem animas
celesti semper intencioni deditas atque
angelice quodammodo conuersacionibus
subditas [illegible] conspicuatibus. Qui
omni custodia districtius cor seruare pre-
cipit. ne vel minima sensus subtilitate sal-
lentis alterum se habere conformiter
se frontem videat. gloria enim domini
conclaruit eius. idest tantum de deo vel
[illegible] philosophiam. vel viri sed

desidia torpescit. Quasi prima fidei
inicia atque elementa cordibus vestris
[illegible] dei [illegible]. quam post [illegible]
[illegible]. adeptos et assumptos per ar-
ma iusticie tutati prodit. Sic preterea
temporibus [illegible] cum sancti [illegible]
tates suis inspectoribus dicat. Sine
[illegible] dicit. sine [illegible]
[illegible] nos. Unde [illegible]
nubilo studuistis legitur. non angu-
stiamini in nobis. angustiamini
autem in visceribus vestris. Et iterum
Vestri vero [illegible] non sunt nisi vos
[illegible] Quem
quasi in serena luce vidistis. Sapu-
[illegible] loquimur [illegible] Duode-
cimus ametistus. Amethistus pur-
pureus est permixto violacio colore
et quasi roseam [illegible] fla-
mulas fundens. Sed et quiddam in pur-
pura illius non ex toto igneum. sed quasi
cum rubens apparet purpureus
ergo decor celestis [illegible]
seus vero atque violaceus humilitatis
verecundiam [illegible]
Amore vero [illegible] principaliter [illegible]
[illegible] erigitur [illegible]
[illegible] semper intra
adversa [illegible] nolite timere
pusillus grex quia complacuit pa-
tri vestro dare vobis regnum [illegible] fla-
ma [illegible]
[illegible] persecutoribus [illegible]
[illegible] precibus implorat. [illegible]
statuas illis hoc peccatum. atque inter [illegible]
te passionis [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] sue [illegible] bibitur [illegible]
[illegible] promisit. In iaspide [illegible] fidei vi-
tas. In saphiro spei celestis altitudo.
In calcedonio flamma caritatis intus
fulget. In smaragdo autem [illegible]
[illegible] fortis [illegible] adversa confessio. In sar-
donice [illegible] virtutibus humilitas.
In sardio reverendus martirum
cruor exprimitur. In crisolito ve-
ro spiritualis [illegible] predicacio. In
berillo perfecta [illegible] operacio. In
topazio [illegible] ardens contemplacio. In
crisopraso [illegible]. Porro in iacinto [illegible]
[illegible] martirum [illegible]
[illegible] doctorum celestis [illegible]
[illegible]
[illegible] in amethis-
to celestis [illegible]
[illegible] designat. Singulos
lapides preciosos singulis fundamen-
tis deputatis [illegible]
[illegible] ornat atque fundat
spiritualis gratie [illegible]
alii [illegible] per spiritum datur sermo sapiencie.
alii sermo sciencie. alii gratia sanitatum.
alii genera linguarum. alii fides [illegible]
eodem spiritu. Et iterum [illegible] artifex
et conditor deus qui fundamentum fun-
damentorum [illegible] et pontifex
fieri dignatus est. ut [illegible] sanguine
hostia [illegible] civitatem ab
[illegible] atque dedicaret omnia [illegible]
[illegible] possidet. In [illegible]
summi pontificis eidem lapides. et ipsi
patriarcharum nominibus inscripti [illegible]
[illegible] ut pulcherrimo [illegible]
[illegible] omnia spiritualia [illegible]
[illegible] singulis [illegible]

preparabat commendatam dei et hodie hoc
ihesu christo parentes et perfecte fuisse comple-
ta. Et de lapidibus preciosis copiosius
fortasse ~~exposuisse~~ quam romanum
in explanandi genus decebat videor
exposuisse. Necesse enim erat varie-
tatis patrum quas diligenter exponere.
deinde sacramentum investigare sollici-
tius sicut ordinem inuos quoque consequenter
Denarium vel ad opus vero pro ...
dicatore pertinet videor ... per-
pauca et hec breviter structurus ...
se lectorem quod supplex obsecro ut
si recto me tramite viderit incessisse
agat deo gratias. Si non vel saltem
quod voluerim reminisci dignetur.
Ergo iam veniamus ad id quod
deprecatur ... attentius videamus
textus. Et duodecim porte duo-
decim margarite sunt per singulas.
Omnis gloria capitis refertur ad corpus
Et sicut lux vera que illuminat omnem homi-
nem venientem in mundum. Sic
et ipse dixit margarita singularis
quam negociator sapiens venditis
omnibus emit. Suos inter homines
margaritas fulgere comparat. Et
platea civitatis aurum mundum tamquam vi-
trum perlucidum. Que metalli pla-
teas comparat quibus civitatem ad depic-
tam adornatam. Aurum enim est
vite lavacrum et in sacris scripturis
celestia cuncta virtutibus et puritate
mentis et radio fulgent operis. Et
templum non vidi in ea. Dominus enim deus
omnipotens templum illius est et ag-
nus. Quamvis enim lapidibus civi-
tate superna constructa non in-

dificio tamen materiali significatum
respiciens et storia sicut ipse deus omnia
domus et lux et decus est. Et civitas
non eget sole neque luna ut luceant in
ea. Neque non luna aut elementis
mundi regitur ecclesia. Sed christo eterno
sole deducitur per mundi tenebras.
Nam claritas dei illuminabit eam. Ipso
enim hanc fruentem comparatur que nunc regi-
tur in contrariis meria. Et lucerna infor-
mari nunc bona mala quoque discernimus. Quo-
niam beatitudini sola ... bona sint communia.
Et ambulabunt gentes in lumine eius.
Significat quod ipse agnus nunc sit
peregrinantibus via. Qui tunc civibus vita.
Et reges terre afferent gloriam suam et
honorem in illam. Reges hic spirituales di-
cit qui civitatis virtutum suarum diviciis
ecclesie afferunt laudibus. Et porte eius
non claudentur per diem. Nox enim non erit
illic. Nunc agitur precatum dominum ...
per hunc scripturo in illa civitate sub
lato noctis tempore meditari futura.
Sed nunc porte non claudentur. Plenis-
sime serenitatis indicium et ... enim
ibi videntur vigilanter orantes ne
intretis in temptationem. Si ponimus ea
carere et videre quam ... deus. Et
afferent gloriam et honorem gentium
in illa. Vere quod cooperibus sit gentibus
congaudere. Non intrabit in ea aliquod
coinquinatum. Illius temporis describit ecclesiam
quando iam malos de medio segregat.
Cum ... ipse bonis regnabit. Quod et nunc
omnibus immundis et mendacio non est in
ecclesia. Nec videt lumen civitatis dei quem
ad ... operantes ... in
oculos eius. Et ostendit mihi fluvium 22

aque vite splendidum tanquam cristallum proce-
dentem de sede dei et agni. In flumine
vite unitatis medio mediante non
adhuc celebrato nondum baptismum sed
fructus ad illius vinculabit sacramenti ac-
cum ecclesia fiat in spe, a tunc dispen-
nuntiet vitam eternam ¶ In medio platee
fluminis lignum vite. Lignum vite eum
fonte vite claudit. Quod sine gratia spe-
ravit sine ~~dono~~ donum charismatum impe-
trat. Videt in baptismum vincta
sed veteri testamento et nunc bap-
tismi clarescente misterio christi
fructu suo imbuit. Nec enim a-
lium est sub celo datum hominibus in
quo oportet nos salvos fieri. Idem
ipse lignum quod cherubin in aurea cithara
moyses in paradiso florem despexe-
runt salomone dicente: lignum vite est
amplectentibus eam. Hoc flumen preter
iordanem figuravisse videtur quem moy-
ses populus monita salutis. [illegible] quem
[illegible] in transmissione [illegible] ~~[illegible]~~ aperuit
¶ Afferens duodecim fructus per menses
singulos reddens fructum suum.
In duodecim mensibus omne tempus dimi-
at vite scilicet illius ubi dies et a-
nni tunc non deficient et ~~[illegible]~~ tempus
erit mensis ex mense et sabbatum
ex sabbato ubi perpetuum dierum videlicet et-
ernitas sanitas et unus vite cibus est.
Potest et simpliciter intelligi quod
per doctrinam duodecim apostolorum omni
tempore fructificet ¶ Et folia
ligni ad sanitatem gentium. Ubi fru-
mentis [illegible] immortalitatis accipit

non folia operimentum [illegible] [illegible]
in sanitate tradat filiis [illegible] [illegible]
[illegible] Ubi enim [illegible] [illegible]
[illegible] felicitas septima.
¶ Et videbunt faciem eius. Nunc enim
[illegible] nobis visio dei [illegible] quod [illegible]
[illegible] philippus intelligens
ait: Domine ostende nobis patrem et
sufficit nobis. Videbit enim [illegible]
[illegible] habi-
turos [illegible] quod credunt [illegible]
ex fide. ¶ Et nomen eius in frontibus eorum.
Confessio nominis quod nunc inter hostes
servata tunc victores in patria
glorificat. ¶ Et nox ultra non erit
et non egebunt lumine lucerne neque
luminis solis quoniam dominus deus illuminat
illos. Non ibi fragilitas corpore
vel horte noctis vel ignis egent lumi-
nis [illegible] deus omnia in omnibus quod est
lux vera et [illegible] [illegible]
Refer ad allegoriam [illegible] [illegible]
non ibi prophetarum exhortatio non
[illegible] predicatio necessaria quoniam
lucerna [illegible] in obscuro loco
per [illegible] [illegible] [illegible]
tione promissio ¶ Et dixit
mihi: Hec verba fidelissima et vera sunt.
Ne de [illegible] [illegible] dubitet. [illegible]
veram visionem omnem ecclesie in qua
[illegible] futuros [illegible] [illegible]
dabat. ¶ Et dominus deus spirituum
prophetarum misit angelum suum. Ne
dubites [illegible] de persona mone-
tis. Dominus enim ipse qui [illegible] prophetae
reliquis [illegible] visionem. Hic [illegible]

s[ed] misit p[re]cursore[m] futura. Osten-
dere s[er]vis suis q[uae] oportet fieri cito.
Docuit e[nim] ut dixi q[uo]d[am] generaliter
utilia p[ro]sperasse. Beatus q[ui] c[us]todit
v[er]ba p[ro]phetie libri hui[us]. Et ego Io[hannes]
q[ui] audivi et vidi h[ec]. subaudit scri-
psi. Sic e[nim] b[eatus] [illegible] alloq[ui]
[illegible] [illegible] hos versiculos [illegible]
tit [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible]
[illegible] occasione[m] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
ne [illegible] ab omni nubilo carnal[is]
intelligentie [illegible] ad et[er]na et
celestia [illegible] transferret. Ce-
cidi ut adorarem ante pedes an-
geli q[ui] m[ihi] h[ec] ostendebat. Aut
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aut magno [illegible]
stupore [illegible] adorare se voluisse
[illegible] [illegible]. Conservus tuus sum
et fr[atru]m tuoru[m] p[ro]phetaru[m]. Nota
[illegible] et p[ro]pheta [illegible] a [illegible] libri
p[ro]phetiam nominat. Na[m] [illegible] huius
p[ro]phetis [illegible] [illegible] cordia in p[ro]ph[et]is [illegible].
[illegible] et in [illegible]. Si e[nim] h[ec] [illegible]
[illegible] Zacharie. aliorum p[ro]phetaru[m] [illegible]
[illegible] [illegible]. Ne signaveris v[er]ba
p[ro]phetie libri hui[us]. Tempus e[nim] p[ro]pe
[illegible] [illegible] iudicio manifestari
oportuit [illegible] [illegible] iudicia atq[ue]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Qui nocet noceat adhuc.
et q[ui] in sordib[us] est sordescat adhuc.
Talia h[ec] dei iudicia s[ed] iusta denu[n]tiat
q[ui]b[us] mali hor[um] op[er]um [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]

ut possit unusq[ui]sq[ue] [illegible] iudiciu[m]. Sicut
ille ait. Aut facite arbore[m] bona[m]
et fructu[m] ei[us] bonu[m]. aut facite arbo-
re[m] mala[m] et fructu[m] ei[us] malu[m]. Ego
su[m] alpha et o[mega] p[ri]m[us] et novissim[us]. In
alpha [illegible] [illegible] in o[mega] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]. Sicut
ut [illegible] [illegible] tota [illegible] [illegible].
q[uod] p[ro]pheta dicit. Ante me no[n] est
formatus deus et p[ost] me no[n] erit.
Ut sit potestas eor[um] in ligno vite. Deniq[ue]
primu[m] stolis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
q[ui] est vita et[er]na [illegible]. [illegible] [illegible]
mundo corde. [illegible] [illegible] deu[m] vide-
bu[n]t. Et p[er] portas intrent in civitate[m].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
su[m] ostiu[m] [illegible] si q[ui]s introierit sal-
vabit[ur] et ingredietur et egredietur
et pascua inveniet. Illa utiq[ue]
pascua [illegible] et hic [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] procul dubio p[er] portas
intrat in civitate[m]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] postulat aperi[ri]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
illi [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible]. Foris canes et venefici et
impudici et [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]. Ego su[m]
radix et ge[nus] David. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] natura [illegible] [illegible]
[illegible] sit David s[ecundu]m divinitate[m]

ipse est opifex david secundum carnem.
Unde dominus questionem iudeis de vocando
proponit · quomodo ergo christus filius sit david
cum eum david in spiritu sancto vocet dominum
Stella splendida et matutina · Qui
post noctem passionis vbique apparendo
lumen resurrectionis et vite nobis et
exemplo suo ostendit · Dicit ad beatum
dicit iob · Numquid producis luciferum in tempore
suo · Et spiritus et sponsa dicunt ve-
ni · Caput et corpus ecclesie singula
membra cohortantur ad fidem · Et qui audit
dicat veni · Quisquis namque in
mente fidei ac caritatis lumine proficit
ad hoc et alios cohortetur · Qui vult
accipiat aquam vite gratis · Hic
libero concurrunt arbitrio dicendo
qui vult accipiat · ut gratiam gra-
predicit in eo quod sequitur · aquam
vite gratis · nullis utique meritis pre-
cedentibus · Et qui enim vult dei donum
est · Si quis apposuerit ad hec
apponet deus super illum plagas scrip-
tas in libro isto · Hec propter falsato-
res dicit non propter eos qui simpli-
citer quod sentiunt dicunt in nullo sen-
tentia ~~mutata~~ mutilata · Dicit
qui testimonium perhibet istorum ~~istorum~~ · Etiam
cito ~~venio~~ cito · Qui ipse testimonium perhibet
qui se ecclesie venturum admonuit.
Cui more suo eadem ecclesia
devote respondet · ~~Amen~~ · Veni
domine ihesu · Que cotidie clamat
oratione adveniat regnum tuum · Et in
psalmo psallam et intelligam in
via immaculata quando venies ad me
Gratia domini nostri ihesu christi cum omnibus
vobis ~~amen~~ · ~~Contra~~ pelagianos

et de sua virtute fidentibus dominus si
gratia preveniat · Ipso autem paulo presidium
prestante ac dicente quod me liberabit de
corpore mortis huius · respondeat ihesus
nomen suum meror et dicat · gratias deo per
christum ihesum dominum nostrum · Et me quoque do-
natis dei singulariter dei munere
blandiatur · audiat quia non gratia dei
que valet soluere quemadmodum adveniat.
cum omnibus vobis ~~amen~~ · Explicito
tandem tanto tamque periculoso labore
suppliciter obsecro fratres · ut si
qui vestrum hoc opusculum nostrum vel tran-
scriptione dignum duxerit · aucto-
rem quoque operis domino commendare me-
minerint · ut qui non solum mihi · sed
et illis laboraverim · illorum vicissim
qui meo sudore fruuntur · votis pre-
cibusque remunerer · lignumque vite
cuius vos aliquantulum odore famaque
aspersi suavius me meditari faciatis
in ipso fructu quoque potiri

Explicit liber tercius bede presbiteri in
apocalipsim iohannis apostoli · etc

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf